

ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Projekt
uwzględniający wnioski
z konsultacji społecznych i oceny ex-ante

Data: 07.02.2014

Akceptacja: Zarząd Województwa Pomorskiego (Uchwała Nr 107/325/14)

Adresaci:

-
- 1) Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Infrastruktury i Rozwoju
 - 2) Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego
 - 3) Przewodniczący Pomorskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego
 - 4) Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	5
Wprowadzenie	7
Sekcja 1. Wkład Programu w realizację Strategii EUROPA 2020 i w osiągnięciu spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej.....	8
Sekcja 1.1. Wkład Programu w realizację Strategii EUROPA 2020 i w osiągnięciu spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej	8
Sekcja 1.2. Rozkład środków finansowych.....	19
Sekcja 2.A. Opis osi priorytetowych (innych niż pomoc techniczna).....	23
Oś priorytetowa 1. Komercjalizacja wiedzy	23
Oś priorytetowa 2. Przedsiębiorstwa.....	29
Oś priorytetowa 3. Edukacja	38
Oś priorytetowa 4. Kształcenie zawodowe.....	49
Oś priorytetowa 5. Zatrudnienie.....	53
Oś Priorytetowa 6. Integracja.....	64
Oś Priorytetowa 7. Zdrowie	72
Oś priorytetowa 8. Konwersja.....	78
Oś priorytetowa 9. Mobilność.....	86
Oś priorytetowa 10. Energia.....	93
Oś priorytetowa 11. Środowisko.....	101
Sekcja 2.B. Opis osi priorytetowej dla pomocy technicznej ze wskazaniem wyznaczonych celów szczegółowych.....	111
Oś priorytetowa 12. Pomoc techniczna.....	111
Sekcja 3. Plan finansowy Programu.....	114
Sekcja 3.1. Tabele przedstawiające całkowitą alokację środków w podziale na fundusze, lata i kategorie regionów	115
Sekcja 3.2. Plan finansowy określający całkowitą kwotę środków UE w podziale na fundusze i współfinansowanie krajowe dla każdej osi priorytetowej dla całego okresu programowania.....	117
Sekcja 4. Zintegrowane podejście terytorialne	118
Sekcja 4.1. Ramy realizacji RLKS.....	121
Sekcja 4.2. Ramy realizacji przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (w tym ZIT), szacunkowa alokacja EFRR i EFS.....	121
Sekcja 4.3. Ramy realizacji ZIT poza zintegrowanymi przedsięwzięciami z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i szacunkowa alokacja z poszczególnych Osi Priorytetowych.....	122
Sekcja 4.4. Mechanizmy zapewniające koordynację przedsięwzięć opartych na współpracy, strategii makroregionalnych i strategii dla basenów morskich	122

Sekcja 5.	Ukierunkowanie wsparcia na zjawiska ubóstwa, dyskryminacji i wykluczenia społecznego	125
Sekcja 5.1.	Wykaz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją.....	125
Sekcja 5.2.	Wkład strategii określonej w programie na rzecz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją.....	125
Sekcja 6.	Szczególne potrzeby obszarów dotkniętych poważnymi i trwale niekorzystnymi warunkami naturalnymi lub demograficznymi	127
Sekcja 7.	System instytucjonalny	127
Sekcja 7.1.	Identyfikacja instytucji zaangażowanych w realizację Programu.....	127
Sekcja 7.2.	Działania angażujące partnerów w proces przygotowania Programu oraz rola partnerów zaangażowanych we wdrażanie, monitorowanie i ewaluację Programu	128
Sekcja 7.2.1.	Rola partnerów w procesach przygotowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji Programu	128
Sekcja 7.2.2.	Granty globalne EFS dla partnerów społecznych i interesariuszy wdrażania Programu.....	130
Sekcja 7.2.3.	<i>Earmarking</i> środków EFS na wzmacnianie zdolności instytucjonalnych partnerów społecznych i na budowanie potencjału organizacji pozarządowych	130
Sekcja 8.	System koordynacji.....	131
Sekcja 9.	Warunkowość ex-ante.....	137
Sekcja 9.1.	Identyfikacja warunków ex-ante dla Programu i ocena ich spełnienia.....	137
Sekcja 9.2.	Opis działań zmierzających do spełnienia warunków ex-ante, wykaz instytucji odpowiedzialnych i harmonogram.....	157
Sekcja 10.	Redukcja obciążeń administracyjnych z punktu widzenia beneficjenta	164
Sekcja 11.	Zasady horyzontalne.....	165
Sekcja 11.1.	Zrównoważony rozwój.....	165
Sekcja 11.2.	Równość szans i zapobieganie dyskryminacji.....	166
Sekcja 11.3.	Równość płci.....	167
Sekcja 12.	Elementy dodatkowe	168
Sekcja 12.1.	Wykaz dużych projektów zaplanowanych do realizacji w okresie 2014-2020	168
Sekcja 12.2.	Ramy wykonania Programu	168
Sekcja 12.3.	Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie Programu.....	168

WYKAZ SKRÓTÓW

B+R	Badania i rozwój
B+R+I	Badania, rozwój, innowacje
BDL	Bank Danych Lokalnych
COSME	Program na rzecz rozwoju konkurencyjności MŚP 2014-2020
CSIOZ	Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia
CT	Cel Tematyczny
CU	Centrum urazowe
DSRK	Długookresowa strategia rozwoju kraju
DROŚ UMWP	Departament Środowiska i Rolnictwa UMWP
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
EURES	European Employment Services
EWD	Edukacyjna wartość dodana
EWT	Europejska Współpraca Terytorialna
FS	Fundusz Spójności
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IA	Instytucja Audytowa
IC	Instytucja Certyfikująca
ICT	Technologie informacyjno-komunikacyjne
IOB	Instytucje otoczenia biznesu
IP	Instytucja Pośrednicząca
IZ	Instytucja Zarządzająca
KE	Komisja Europejska
KEW	Kluczowy etap wdrażania
KPR	Krajowy Program Reform na lata 2013-2014
KSI/SIMIK	Krajowy System Informatyczny
KT	Kontrakt terytorialny
kWh/MWh/GWh	Kilowatogodzina/megawatogodzina/gigawatogodzina
LGD/LGR	Lokalna Grupa Działania/Lokalna Grupa Rybacka
M/K/R	Mężczyźni/kobiety/razem
MG	Ministerstwo Gospodarki
MiR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MJ	Megadżul
MMŚP	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
MOF	Miejski obszar funkcjonalny
MPiPS	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
MŚ	Ministerstwo Środowiska
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
MW	Megawat
NCBiR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OMT	Obszar Metropolitalny Trójmiasta
OP	Oś Priorytetowa
OSI	Obszary Strategicznej Interwencji
OZE	Odnawialne źródła energii
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PGL Lasy Państwowe	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PI	Priorytet Inwestycyjny
PKB	Produkt krajowy brutto
PMDiB	Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej
PO IR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
PO IŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
PO PC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
PO WER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
POChP	Przewlekła obturacyjna choroba płuc
PPWiS	Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny

PSZOK	Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych
PUW	Pomorski Urząd Wojewódzki
Pzp	Prawo zamówień publicznych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RIPOK	Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych
RLKS	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność
RLM	Równoważna liczba mieszkańców
RM	Rada Ministrów
ROT/LOT	Regionalna Organizacja Turystyczna/ Lokalna Organizacja Turystyczna
RPO WP	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
RPS	Regionalny Program Strategiczny
SBA	<i>Small Business Act</i>
SIEG	Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki
SIO	System Informacji Oświatowej
SOR	Szpitalny oddział ratunkowy
SRK	Strategia Rozwoju Kraju
SRKL	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego
SRWP	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020
SUERMB	Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego
SWP	Samorząd Województwa Pomorskiego
TBS	Towarzystwo Budownictwa Społecznego
TEN-T	Transeuropejska Sieć Transportowa
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TIK	Technologie informacyjno-komunikacyjne
UE	Unia Europejska
UE-15	Kraje „starej piętnastki” Unii Europejskiej
UMWP	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
UP	Umowa Partnerstwa
URE	Urząd Regulacji Energetyki
UZP	Urząd Zamówień Publicznych
WDB	Wartość dodana brutto
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku
WLWK 2014	Wspólna lista wskaźników kluczowych
WOMP	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy
WPMiR	Wspólna Polityka Morska i Rybacka
WPR	Wspólna Polityka Rolna
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZMiUW WP	Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego
ZPT	Zintegrowane Porozumienia Terytorialne
ZSS	Zespół Sterujący Strategią
ZWP	Zarząd Województwa Pomorskiego

WPROWADZENIE

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP) będzie jednym z narzędzi realizacji *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020* (SRWP)¹. Tematyczny zakres oraz logika interwencji RPO WP są zdeterminowane m.in. zapisami sześciu Regionalnych Programów Strategicznych (RPS)² w zakresie: rozwoju gospodarczego (*Pomorski Port Kreatywności*), aktywności zawodowej i społecznej (*Aktywni Pomorzanie*), transportu (*Mobilne Pomorze*), energetyki i środowiska, (*Ekoefektywne Pomorze*), atrakcyjności kulturalnej i turystycznej (*Pomorska Podróż*) i ochrony zdrowia (*Zdrowie dla Pomorza*), które, operacjonalizując zapisy SRWP, określają sposób realizacji polityk rozwojowych Samorządu Województwa Pomorskiego do 2020 r.

RPO WP będzie współfinansowany z dwóch funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Łączna alokacja środków UE w RPO WP wynosi 1 863 mln EUR, z czego ponad 1 343 mln EUR to środki EFRR, a prawie 520 mln EUR to środki EFS.

Projekt RPO WP został opracowany z uwzględnieniem:

- 1) pakietu legislacyjnego dla polityki spójności na lata 2014-2020³,
- 2) *Umowy Partnerstwa 2014-2020*⁴ stanowiącej podstawę kształtowania polityki spójności w Polsce,
- 3) krajowych i wspólnotowych dokumentów strategicznych, w szczególności *Strategii EUROPA 2020*⁵,
- 4) sugestii Komisji Europejskiej (KE) zawartych w projekcie wzoru programu⁶,
- 5) wyników konsultacji społecznych, które trwały w okresie od 1 października do 21 listopada 2013 r.⁷,
- 6) przeprowadzonej oceny ex-ante⁸.

Projekt RPO WP jest kierowany do zaopiniowania przez:

- 1) Ministra Infrastruktury i Rozwoju oraz Międzyresortowy Zespół ds. Programowania i Wdrażania Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej,
- 2) Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- 3) Pomorską Radę Działalności Pożytku Publicznego,
- 4) Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania.

Ostateczny *Projekt RPO WP* powinien zostać skierowany do negocjacji z Komisją Europejską na początku kwietnia 2014 r.

¹ Uchwalona przez Sejmik Województwa Pomorskiego w dniu 24 września 2012 r. (uchwała nr 458/XXII/12).

² Uchwalone przez Zarząd Województwa Pomorskiego w okresie 1-13 sierpnia 2013 r. (uchwały nr: 910/272/13, 912/272/13, 930/274/13, 931/274/13, 951/275/13 i 952/275/13 zm. 967/277/13).

³ Chodzi tu o: **1)** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006; **2)** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006; **3)** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006.

⁴ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 8 stycznia 2014 r.

⁵ Komunikat KE nr KOM(2010) 2020 z dnia 03 marca 2010 r.

⁶ *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme* (wersja z dnia 31.10.2013).

⁷ Raport z konsultacji społecznych został przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego nr 1410/311/13 z dnia 19 grudnia 2013 r.

⁸ Raport końcowy dostępny jest pod adresem: [www.strategia2020.pomorskie.eu/pl/rpowp_2014-2020/rpowp_2014-2020/ocena_exante](http://www.strategia2020.pomorskie.eu/pl/rpowp_2014-2020/rpowp_2014-2020/rpowp_2014-2020/ocena_exante)

SEKCJA 1. WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 I W OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZO-SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

Sekcja 1.1. Wkład Programu w realizację Strategii EUROPA 2020 i w osiągnięciu spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej

Przesłanki interwencji i ramy tematyczne RPO WP są zdeterminowane rozstrzygnięciami SRWP, RPS, Strategii EUROPA 2020, UP oraz stanowiska negocjacyjnego (*Position Paper*)⁹ KE do UP.

Stojące przed województwem pomorskim wyzwania wyznaczają zakres interwencji RPO WP, który skupia się na sferze gospodarczej, edukacji, aktywności zawodowej i społecznej, wykorzystaniu specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów, a także na systemie transportowym, energii i środowisku.

1.1.1. Gospodarka

Punkt wyjścia

- 1) Potencjał naukowo-badawczy regionu nie jest wyraźnie ukierunkowany na cele gospodarcze, co przekłada się na niski poziom transferu i komercjalizacji wiedzy w gospodarce regionu. Oferta sektora B+R jest słabo upowszechniona wśród przedsiębiorstw i w wielu przypadkach niedostosowana do potrzeb przedsiębiorców. Brakuje też mechanizmów wspierających współpracę firm i ośrodków badawczych.
- 2) Niski odsetek przedsiębiorstw, zwłaszcza małych, wykazuje aktywność innowacyjną, a znaczna część inwestycji w innowacje ma charakter imitacyjny. Niewiele przedsiębiorstw prowadzi też prace B+R lub korzysta z usług sektora B+R.
- 3) Silnie rozwinięty sektor przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, nie w pełni wykorzystuje swój potencjał. Wynika to z m.in. z barier w dostępie do kapitału, niewystarczającej skłonności do kooperacji, czy aktywności międzynarodowej, a także z niskiego poziomu innowacyjności firm.
- 4) Pozycja eksportowa pomorskiej gospodarki jest względnie silna. Istnieją jednak rezerwy w zakresie koordynacji działań na rzecz wspierania i promocji eksportu, zwłaszcza wśród MŚP, a także wykreowania specjalizacji gospodarczych regionu, które mogą umocnić jego międzynarodową pozycję.
- 5) Region nie należy do czołówki województw przyciągających duże inwestycje gospodarcze, zwłaszcza zagraniczne. Wynika to zarówno ze słabości rozwiązań systemowych, jak również z przeciętnej jakości i skuteczności oferty kierowanej do inwestorów zewnętrznych.
- 6) Rozwinięta infrastruktura IOB nie jest optymalnie wykorzystywana, a oferta tych instytucji nie jest wystarczająco specjalistyczna, upowszechniona i adekwatna do potrzeb przedsiębiorstw.

Wyzwanie 1

Stymulowanie inwestycji przedsiębiorstw w rozwiązania innowacyjne, skuteczniejsza komercjalizacja dorobku sfery B+R, dostarczenie kapitału dla rozwoju przedsiębiorstw, głównie małych i średnich, wzmocnienie proeksportowo ukierunkowanych firm i klastrów gospodarczych, poprawa jakości oferty inwestycyjnej i systemu zachęt do inwestowania w regionie.

⁹ Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania Umowy Partnerstwa i programów w Polsce na lata 2014-2020 z dnia 28 września 2012 r.

Interwencja RPO WP

Wyzwania w sferze gospodarczej przekładają się na dwie OP RPO WP:

- 1) **OP 1. Komercjalizacja wiedzy** (CT 1) skupiać się będzie na ekspansji przedsiębiorstw poprzez innowacje oraz transferze wiedzy do gospodarki.
- 2) **OP 2. Przedsiębiorstwa** (CT 3) ukierunkowana będzie w szczególności na wsparcie inwestycyjne sektora MŚP, w tym inwestycji sprofilowanych na inteligentne specjalizacje regionu i efektywność, wzmocnienie aktywności eksportowej przedsiębiorstw, otoczenie biznesu oraz wsparcie inwestycji zewnętrznych.

Oczekiwane efekty Programu

- 1) Wzrost liczby przedsiębiorstw inwestujących w rozwiązania innowacyjne.
- 2) Wzrost prywatnych wydatków B+R, głównie w zakresie specjalizacji gospodarczych regionu.
- 3) Zwiększenie międzynarodowej aktywności pomorskich przedsiębiorstw.
- 4) Poprawa efektywności i jakości działania IOB.
- 5) Wzrost inwestycji (w tym zagranicznych) w obszarach aktywności gospodarczej o największym potencjale rozwoju¹⁰.

1.1.2. Edukacja

Punkt wyjścia

- 1) Region cechuje się niższym niż przeciętnie w kraju udziałem dzieci w edukacji przedszkolnej.
- 2) Jakość kształcenia na wszystkich etapach edukacji w regionie jest niezadowolająca, o czym świadczą m.in. utrzymujące się poniżej średniej krajowej wyniki egzaminów zewnętrznych.
- 3) Nie funkcjonuje dobrze zorganizowany system wspomagania pracy szkół.
- 4) Niedostatecznie wykształcone i upowszechnione mechanizmy wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- 5) Nie rozwinął się system współpracy i koordynacji oferty szkolnictwa zawodowego uwzględniającej ponadlokalny wymiar rynków pracy.
- 6) Oferta kształcenia zawodowego cechuje się niską jakością i brakiem elastyczności wobec zmiennych potrzeb gospodarki. Obserwuje się słabą współpracę szkół zawodowych z przedsiębiorcami. W efekcie odnotowuje się stosunkowo niski odsetek absolwentów szkół zawodowych, którzy otrzymują dyplom potwierdzający kwalifikacje.
- 7) Oferta uczelni jest często niezwiązana z potrzebami regionalnej gospodarki, a jej atrakcyjność nie należy do najwyższych na tle innych krajowych ośrodków akademickich.
- 8) Niski jest poziom współpracy uczelni w regionie. Tworzą one słabe sieci powiązań zewnętrznych, co przejawia się niskim poziomem ich umiędzynarodowienia, a także słabością oferty i systemu zachęt skierowanych do studentów i naukowców z zagranicy.

Wyzwanie 2

Poprawa jakości kształcenia i ograniczanie dysproporcji w dostępie do usług edukacyjnych na wszystkich poziomach, z uwzględnieniem sytuacji na rynku pracy, w tym efektywne wykorzystanie potencjału pomorskich uczelni dla podniesienia ich konkurencyjności w kraju i na arenie międzynarodowej.

¹⁰ Punktem wyjścia do określenia tych branż są zapisy SRWP, gdzie zalicza się do nich: technologie ICT, energetykę, logistykę, usługi biznesowe, chemię lekką, biotechnologię, technologie *offshore* i przemysły kreatywne.

Interwencja RPO WP

Wyzwania w sferze edukacji przekładają się na dwie OP RPO WP:

- 1) **OP 3. Edukacja** (CT 10) skupiać się będzie na edukacji przedszkolnej, ogólnej, indywidualnych ścieżkach edukacji, jakości kształcenia zawodowego oraz szkolnictwie wyższym.
- 2) **OP 4. Kształcenie zawodowe** (CT 10) ukierunkowana będzie na infrastrukturę ponadgimnazjalnych szkół zawodowych oraz kształcenie zawodowe na poziomie wyższym.

Oczekiwane efekty Programu

- 1) Wzrost udziału dzieci w edukacji przedszkolnej.
- 2) Poprawa jakości kształcenia, głównie pod kątem nabywania kompetencji kluczowych, w tym społecznych oraz ułatwiających dostęp do rynku pracy.
- 3) Wzrost zainteresowania nauką w ponadgimnazjalnych i wyższych szkołach zawodowych oraz wyższy poziom zatrudnialności ich absolwentów.
- 4) Skuteczne wspieranie rozwoju uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- 5) Stworzenie spójnej, nowoczesnej i elastycznej oferty edukacyjnej na poziomie wyższym, wypracowanej we współpracy między uczelniami oraz pracodawcami.

1.1.3. Aktywność zawodowa i społeczna

Punkt wyjścia

- 1) Istotną barierą rozwojową regionu jest niski poziom zatrudnienia powiązany z silnym zróżnicowaniem geograficznym popytu na pracę oraz niską mobilnością zawodową i przestrzenną mieszkańców.
- 2) Znaczna jest populacja biernych zawodowo, co wynika m.in. z poważnych trudności w powrocie na rynek pracy osób, które mają pod opieką osoby zależne (dzieci, seniorów, osoby niepełnosprawne).
- 3) Niska jest skłonność pracowników do zdobywania umiejętności, podnoszenia bądź zmiany kwalifikacji zawodowych. Brakuje silnego zainteresowania przedsiębiorstw poprawą kwalifikacji pracowników.
- 4) Oferta doradczo-szkoleniowa jest niedostosowana do potrzeb pracodawców i pracowników.
- 5) Pomimo dodatniego przyrostu naturalnego i migracyjnego, nasilają się negatywne następstwa starzenia się populacji regionu.
- 6) Mieszkańcy regionu wykazują ponadprzeciętną skłonność do podejmowania działalności gospodarczej pomimo licznych ograniczeń po stronie systemu wsparcia przedsiębiorczości.
- 7) Niski jest poziom świadomości mieszkańców regionu co do roli profilaktyki i zdrowego trybu życia w zapobieganiu chorobom, stanowiącym istotną barierę w wydłużaniu aktywności zawodowej.
- 8) Istnieją znaczące problemy z zapewnieniem powszechnego i zrównoważonego przestrzennie dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych w regionie.
- 9) Podmioty świadczące usługi w systemie zdrowia nie dysponują interoperacyjnymi systemami, a także nowoczesnymi rozwiązaniami informatycznymi, w tym telemedycznymi.
- 10) Wysoki jest odsetek osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym uzależnionych od dochodów z pomocy społecznej. Brakuje systemowego podejścia do realizacji wysokiej jakości usług społecznych oraz efektywnej i trwałej współpracy instytucji rynku pracy, pomocy i integracji społecznej.
- 11) Małej liczbie i słabej roli podmiotów ekonomii społecznej towarzyszy niski poziom ich samodzielności oraz duże zróżnicowanie terytorialne.

Wyzwanie 3

Zwiększenie zatrudnienia we wszystkich kategoriach wiekowych, poprawa stanu zdrowia, podniesienie poziomu aktywności społecznej i wzrost kompetencji mieszkańców dla lepszego wykorzystania potencjału wynikającego z wydłużania się życia.

Interwencja RPO WP

Wyzwania w sferze aktywności zawodowej i społecznej przekładają się na trzy OP RPO WP:

- 1) **OP 5. Zatrudnienie** (CT 8) skupiać się będzie na aktywności zawodowej osób pozostających bez pracy, rozwoju przedsiębiorczości, godzeniu życia zawodowego i prywatnego, adaptacji pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce oraz programach zdrowotnych.
- 2) **OP 6. Integracja** (CT 9) ukierunkowana będzie na aktywizację społeczno-zawodową osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, usługi społeczne i podmioty ekonomii społecznej.
- 3) **OP 7. Zdrowie** (CT 2 i CT 9) dotyczyć będzie zasobów ochrony zdrowia oraz systemów informatycznych i telemedycznych w podmiotach systemu zdrowia.

Oczekiwane efekty Programu

- 1) Wzrost zatrudnienia, głównie wśród osób z grup defaworyzowanych.
- 2) Upowszechnienie dostępu do różnych form opieki nad osobami zależnymi.
- 3) Wyższy poziom uczestnictwa mieszkańców regionu w kształceniu ustawicznym.
- 4) Wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw, głównie na terenach wiejskich oraz w małych miastach.
- 5) Wzrost skuteczności działań profilaktycznych w zapobieganiu chorobom.
- 6) Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych i wzrost efektywności tych usług dzięki TIK.
- 7) Zmniejszenie liczby osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 8) Wzrost zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej.

1.1.4. Obszary o nie w pełni uruchomionych potencjałach

Punkt wyjścia

- 1) W regionie istnieją liczne zdegradowane przestrzennie i społecznie obszary miejskie, które cechują się wysokim poziomem ubóstwa i wykluczenia społecznego. Pozbawione są one m.in. infrastruktury zapewniającej dostęp do istotnych funkcji i usług, a także przestrzeni publicznych stanowiących miejsce koncentracji aktywności społecznej, z którymi utożsamialiby się mieszkańcy.
- 2) Niektóre obszary w regionie cechują się niewykorzystanym potencjałem, a jednocześnie licznymi problemami strukturalnymi. Dotyczy to m.in. słabo zaludnionych fragmentów pasa nadmorskiego, a także terenów wzdłuż ważnych ciągów transportowych.
- 3) Region dysponuje wieloma walorami dziedzictwa kulturowego, które mogą stać się podstawą dla zrównoważonego rozwoju sektora turystycznego i poprawy jakości oferty turystycznej regionu.

Wyzwanie 4

Aktywizacja obszarów depresji społeczno-gospodarczej oraz optymalizacja wykorzystania ich potencjałów (społecznego, gospodarczego, kulturowego i krajobrazowego).

Interwencja RPO WP

Wyzwania w zakresie aktywizacji obszarów o nie w pełni uruchomionych potencjalach przekładają się na **OP 8. Konwersja** (CT 8, CT 6, i CT 9), która skupiać się będzie na kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, wzmocnieniu potencjału obszarów o specyficznych potrzebach oraz materialnym i niematerialnym dziedzictwie kulturowym.

Oczekiwane efekty Programu

- 1) Przywrócenie funkcji społeczno-gospodarczych i poprawa jakości przestrzeni publicznych na zdegradowanych obszarach.
- 2) Włączenie w procesy rozwojowe obszarów słabiej rozwiniętych.
- 3) Utworzenie nowych i wzmocnienie istniejących produktów kulturowych i turystycznych.

1.1.5. System transportowy

Punkt wyjścia

- 1) System transportu zbiorowego w regionie cechuje się niedostatecznym stopniem integracji, niskim poziomem bezpieczeństwa oraz względnie niską jakością oferowanych usług. Towarzyszy temu zły stan techniczny sieci kolejowej i infrastruktury towarzyszącej (głównie węzły integracyjne). W konsekwencji spada zainteresowanie korzystaniem ze środków transportu publicznego.
- 2) Umacniająca się pozycja transportu indywidualnego wywołuje rosnące negatywne oddziaływanie transportu na środowisko.
- 3) Systemy zarządzania ruchem w obszarach zurbanizowanych są we wstępnej fazie rozwoju, a ich oddziaływanie na efektywność funkcjonowania układów transportowych pozostaje ograniczona.
- 4) Choć pozycja regionu w międzynarodowych łańcuchach dostaw umacnia się (m.in. dzięki dwóm portom morskim i portowi lotniczemu TEN-T), to na tle innych części kraju jego dostępność transportowa jest wciąż niezadowalająca, o czym decyduje w dużej mierze niska jakość techniczno-funkcjonalna krajowej i wojewódzkiej infrastruktury drogowej.

Wyzwanie 5

Osiągnięcie wewnętrznej spójności transportowej regionu, umocnienie pozycji transportu zbiorowego oraz efektywne połączenie regionalnego – drogowego i kolejowego – układu transportowego z systemem krajowym i europejskim.

Interwencja RPO WP

Wyzwania w systemie transportowym przekładają się na **OP 9. Mobilność** (CT 4 i CT 7), która skupiać się będzie na transporcie miejskim, regionalnej infrastrukturze kolejowej i drogowej.

Oczekiwane efekty Programu

- 1) Wzrost mobilności mieszkańców w skali regionalnej (transport kolejowy) i lokalnej (transport miejski) dzięki sprawnie funkcjonującej infrastrukturze liniowej i węzłowej transportu zbiorowego.
- 2) Ograniczenie emisji generowanej przez transport, zwłaszcza w miejskich obszarach funkcjonalnych.
- 3) Usprawnienie połączeń drogowych między ważnymi ośrodkami miejskimi regionu, a także między nimi a ich otoczeniem funkcjonalnym.
- 4) Poprawa dostępności do liniowej i węzłowej infrastruktury transportowej o znaczeniu krajowym i europejskim.
- 5) Redukcja negatywnego wpływu transportu na środowisko i poprawa bezpieczeństwa w transporcie.

1.1.6. Energia

Punkt wyjścia

- 1) Region notuje duży deficyt mocy wytwórczej, co wymusza import energii elektrycznej.
- 2) Wysoka energochłonność gospodarki regionu jest jednym z hamulców jego rozwoju, przy czym bardzo istotny jest potencjał oszczędności ciepła, głównie w obiektach użyteczności publicznej i w zabudowie mieszkaniowej.
- 3) Region dysponuje znaczącym potencjałem rozwoju energetyki odnawialnej, głównie w zakresie energii wiatru i słońca. Duże są też zasoby biomasy oraz potencjał do produkcji i wykorzystania biogazu. Jednocześnie, niska gęstość i niezadowalający stan techniczny elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych w niektórych częściach regionu stanowią barierę rozwoju energetyki rozproszonej.
- 4) W produkcji energii ciepłej ze źródeł systemowych kluczowe znaczenie ma węgiel. Także istotną część indywidualnych źródeł energii wykorzystuje to paliwo. Sprzyja to występowaniu tzw. niskiej emisji, przekroczeniom standardów jakości powietrza i względnie dużej emisji dwutlenku węgla do powietrza.
- 5) W regionie istnieją duże rezerwy związane ze zmianą postaw mieszkańców w zakresie poszanowania energii i wykorzystania OZE, w tym kształtowania postaw prosumenckich.

Wyzwanie 6

Wykorzystanie potencjału posiadanych zasobów dla poprawy bezpieczeństwa dostaw energii, racjonalizacja zużycia energii oraz redukcja środowiskowych oddziaływań związanych z jej produkcją.

Interwencja RPO WP

Wyzwania w energetyce przekładają się na **OP 10. Energia** (CT 4), która skupiać się będzie na efektywności energetycznej, odnawialnych źródłach energii i redukcji emisji.

Oczekiwane efekty Programu

- 1) Wzrost poziomu wykorzystania OZE, szczególnie w generacji rozproszonej (wzrost bezpieczeństwa).
- 2) Poprawa efektywności energetycznej, szczególnie w sektorze publicznym i mieszkaniowym.
- 3) Poprawa jakości powietrza, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z produkcji energii.
- 4) Racjonalizacja zużycia energii przez mieszkańców oraz rozwój energetyki prosumenckiej.

1.1.7. Środowisko

Punkt wyjścia

- 1) W regionie wciąż występują deficyty w rozwoju systemów kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Duże są jednocześnie dysproporcje między obszarami wiejskimi a miejskimi w zakresie dostępu do systemów odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych.
- 2) System selektywnego zbierania odpadów w regionie nie jest dobrze rozwinięty. Na składowiska trafia zbyt duża masa odpadów, niski jest poziom recyklingu i odzysku odpadów. Ponadto, niektóre regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych wymagają przebudowy lub rozbudowy.
- 3) Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz wysokie ryzyko wystąpienia różnych typów powodzi wymusza inwestycje w obiekty małej retencji wodnej i systemy odbioru, odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych, a także w zwiększenie powierzchni terenów biologicznie czynnych, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych. Ponadto, system ratownictwa w regionie wymaga dalszej integracji i dostosowania do reagowania na nowe ryzyka.

- 4) Zwiększona antropopresja skutkuje potrzebą podjęcia działań ochronnych wobec ponadprzeciętnych na tle kraju walorów przyrodniczych i krajobrazowych regionu.
- 5) Istnieją duże możliwości poprawy efektywności ochrony środowiska poprzez budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców regionu skutkującej pozytywną zmianą ich postaw i zachowań.

Wyzwanie 7

Ograniczenie presji na środowisko, poprawa środowiskowych warunków życia mieszkańców, wzrost odporności regionu na zmiany klimatu.

Interwencja RPO WP

Wyzwania w obszarze środowiska przekładają się na **OP 11. Środowisko** (CT 5 i CT 6), która skupiać się będzie na ograniczaniu zagrożeń naturalnych, gospodarce odpadami, gospodarce wodno-ściekowej oraz ochronie różnorodności biologicznej.

Oczekiwane efekty RPO WP

- 1) Poprawa jakości wód powierzchniowych.
- 2) Wzrost efektywności systemów zagospodarowania odpadów komunalnych.
- 3) Usprawnienie systemów odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych.
- 4) Skuteczne zabezpieczenie zasobów i walorów przyrodniczych i krajobrazowych.
- 5) Wzrost poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców i jakości informacji o środowisku.

Wybór i uzasadnienie CT i PI przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1 Przegląd uzasadnienia wyboru CT i PI

CT	PI	Uzasadnienie wyboru
1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1	Potrzeba skuteczniejszej komercjalizacji dorobku prac B+R (Wyzwanie 1)
	1.2	Potrzeba stymulowania aktywności innowacyjnej firm (Wyzwanie 1)
2. Zwiększenie dostępu do TIK, ich wykorzystania i jakości	2.3	Potrzeba lepszego wykorzystania usług e-zdrowia w tworzeniu podstaw dla wzrostu zatrudnienia (Wyzwanie 3)
3. Zwiększanie konkurencyjności MŚP	3.1	Potrzeba budowania oferty inwestycyjnej sprzyjającej wzrostowi inwestycji gospodarczych (Wyzwanie 1)
	3.2	Potrzeba wzmacniania proeksportowej orientacji gospodarki regionu firm, w tym grup branżowych oraz klastrów (Wyzwanie 1)
	3.3	Potrzeba stymulowania inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmacniania klastrów (Wyzwanie 1)
	3.4	Potrzeba poprawy efektywności działalności IOB i dalszej profesjonalizacji ich usług (Wyzwanie 1)
4. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach	4.1	Potrzeba poprawy bezpieczeństwa dostaw energii poprzez lepsze wykorzystanie dostępnych w regionie zasobów OZE (Wyzwanie 6)
	4.3	Potrzeba zmniejszenia energochłonności regionu (Wyzwanie 6)
	4.5	Potrzeba redukcji środowiskowych oddziaływań związanych z produkcją energii (Wyzwanie 6) i potrzeba umocnienia roli transportu zbiorowego w realizacji potrzeb społecznych (Wyzwanie 5)

CT	PI	Uzasadnienie wyboru
5. Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5.2	Potrzeba wzmocnienia odporności regionu na zmiany klimatu (Wyzwanie 7)
6. Ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami	6.1	Potrzeba ograniczenia presji na środowisko oraz poprawy środowiskowych warunków życia mieszkańców (Wyzwanie 7)
	6.2	
	6.3	Potrzeba aktywizacji potencjałów związanych z materialnym i niematerialnym dziedzictwem kulturowym (Wyzwanie 4).
	6.4	Potrzeba ograniczenia presji na środowisko oraz poprawy środowiskowych warunków życia mieszkańców (Wyzwanie 7)
7. Promowanie transportu zorganizowanego z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i usuwanie niedoborów przepustowości w najważniejszych infrastrukturach sieciowych	7.2	Potrzeba efektywnego połączenia regionalnego układu transportowego z systemem krajowym i europejskim oraz wzrostu spójności transportowej regionu (Wyzwanie 5)
	7.4	
8. Promowanie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	8.2	Potrzeba aktywizacji obszarów depresji społeczno-gospodarczej oraz optymalizacji wykorzystania ich potencjałów (Wyzwanie 4)
	8.5	Potrzeba podniesienia mobilności zawodowej i przestrzennej osób biernych zawodowo i bezrobotnych (Wyzwanie 3)
	8.7	Potrzeba rozwoju skuteczniejszego systemu wsparcia dla rozpoczynających działalność gospodarczą (Wyzwanie 3)
	8.8	Potrzeba zapewnienia różnych form opieki nad osobami zależnymi oraz upowszechnienia elastycznych form zatrudnienia (Wyzwanie 3)
	8.9	Potrzeba wzmocnienia systemu zachęt i wsparcia dla pracodawców w zakresie podnoszenia kompetencji pracowników (Wyzwanie 3)
	8.10	Potrzeba poprawy stanu zdrowia mieszkańców dla lepszego wykorzystania na rynku pracy ich potencjału wynikającego z wydłużania się życia (Wyzwanie 3)
9. Promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	9.1	Potrzeba poprawy efektywności zasobów w systemie zdrowia dla ograniczenia dysproporcji w dostępie do nowoczesnych usług zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych (Wyzwanie 3)
	9.2	Potrzeba rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich i odblokowanie ich potencjału społecznego (Wyzwanie 4)
	9.4.	Potrzeba zwiększenia zatrudnienia i poziomu aktywności społecznej wśród osób z grup defaworyzowanych (Wyzwanie 3)
	9.7	
	9.8	Potrzeba wzrostu zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej (Wyzwanie 3)
10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10.1.	Potrzeba poprawy jakości kształcenia i ograniczania dysproporcji w dostępie do usług edukacyjnych z uwzględnieniem sytuacji na rynku pracy (Wyzwanie 2)
	10.2.	Potrzeba efektywnego wykorzystania potencjału pomorskich uczelni dla podniesienia ich konkurencyjności w kraju i na arenie międzynarodowej (Wyzwanie 2)
	10.3. bis	Potrzeba wzrostu zainteresowania nauką w ponadgimnazjalnych i wyższych szkołach zawodowych (Wyzwanie 2)

W ostatnich latach województwo pomorskie zmniejsza różnice w rozwoju w stosunku do średniej w UE. W 2010 r. region osiągnął poziom 60% średniej UE pod względem PKB *per capita*. Pomimo ogólnego postępu gospodarczego istnieją poważne wyzwania strukturalne oraz konieczność dalszego nadrobienia dystansu cywilizacyjnego w stosunku do krajów UE-15, również w zakresie podstawowego wyposażenia infrastrukturalnego. Poniżej przedstawiono dystans, który dzieli region od osiągnięcia celów ilościowych Strategii EUROPA 2020 oraz celów krajowych wskazanych w KPR.

Tabela 2 Stopień osiągnięcia celów Strategii EUROPA 2020 oraz celów krajowych wskazanych w KPR

Wskaźnik	Stan wyjściowy POMORSKIE	Stan wyjściowy POLSKA	Cele KPR (2020)	Cele Strategii EUROPA 2020
Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB (%)	0,61% (2010)	0,74% (2010)	1,7%	3% PKB UE
Emisja gazów cieplarnianych (1990=100)	-	87 (2011)	Redukcja o 14%	Redukcja o 20%
Udział OZE w całkowitym zużyciu energii (%)	13,0% (2011)	10,4% (2011)	15%	20%
Zużycie energii pierwotnej (Mtoe)	-	96,9 Mtoe (2010)	96 Mtoe	1 474 Mtoe Wzrost efektywności o 20%
Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat (%)	64,1% (2012)	64,7% (2012)	Co najmniej 71%	Co najmniej 75%
Odsetek osób przedwcześnie kończących naukę (%)	-	5,7% (2012)	4,5%	Poniżej 10%
Osoby w wieku 30-34 lata posiadające wyższe wykształcenie (%)	31,9 ¹¹ (2011)	39,1% (2012) 32,9% ¹² (2011)	45%	Co najmniej 40%
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (%)	28,1% (2011)	27,2% (2011)	20-23% Zmniejszenie o 1,5 mln	Zmniejszenie o 20 mln
Ludność zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (tys. osób)	641,6 (2011)	10 196 (2011)		

Spośród trzech priorytetów Strategii EUROPA 2020, w RPO WP największy będzie udział środków skierowanych na wsparcie rozwoju zrównoważonego, czyli gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Należy jednak zauważyć, że część interwencji w tym obszarze pośrednio wesprze także rozwój inteligentny, w szczególności w zakresie innowacyjnych rozwiązań w energetyce, transporcie, czy w sektorze przedsiębiorstw.

Tabela 3 Udział środków RPO WP w priorytetach i inicjatywach przewodnich Strategii EUROPA 2020

Inicjatywa przewodnia	% alokacji RPO WP	Priorytet Strategii EUROPA 2020	% alokacji RPO WP
Unia innowacji	9%	Wzrost inteligentny	18%
Europejska agenda cyfrowa	2%		
Młodzież w drodze	7%		
Europa efektywnie korzystająca z zasobów	38%	Wzrost zrównoważony	47%
Polityka przemysłowa w erze globalizacji	8%		
Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia	18%	Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu	31%
Europejski program walki z ubóstwem	13%		

Ujęte w sposób syntetyczny powiązania RPO WP ze Strategią EUROPA 2020, UP, stanowiskiem negocjacyjnym (*Position Paper*) KE oraz SRWP przedstawiono poniżej.

¹¹ Obliczenia własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

¹² Obliczenia własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Tabela 4 Powiązania RPO WP ze Strategią EUROPA 2020, UP, stanowiskiem negocjacyjnym (*Position Paper*) KE oraz SRWP

SRWP 2020 Cel operacyjny	OP	UP		Position Paper		EUROPA 2020	
		Cel szczegółowy	Priorytet	Priorytet finansowania	Kierunek działania	Priorytet	Inicjatywa przewodnia
Wysoka efektywność przedsiębiorstw	Komercjalizacja wiedzy	Podniesienie jakości i umiędzynarodowienia badań naukowych oraz wzrost wykorzystania ich wyników w gospodarce	Ulepszanie infrastruktury w zakresie badań i innowacji w sektorze nauki i przedsiębiorstw Transfer wiedzy i innowacji do gospodarki	Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom	Zwiększanie prywatnych inwestycji w badania i innowacje	Wzrost inteligentny	Unia innowacji
Lepszy dostęp do usług zdrowotnych	Zdrowie <i>(systemy informatyczne i telemedyczne)</i>	Zwiększenie wykorzystania TIK w gospodarce i społeczeństwie	Wzmocnienie zastosowania TIK w usługach publicznych	Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom	Rozwój e-gospodarki		Europejska Agenda Cyfrowa
Efektywny system edukacji	Edukacja <i>(edukacja przedszkolna, ogólna, indywidualne ścieżki edukacyjne, szkolnictwo wyższe)</i>	Lepsze kompetencje kadr gospodarki	Poprawa jakości kształcenia Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych dostarczanych na rzecz grup o specjalnych potrzebach	Zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej poprzez działania w ramach polityki zatrudnienia, włączenia społecznego i edukacji	Poprawa jakości edukacji		Młodzież w drodze
Sprawny system transportowy	Mobilność	Zmniejszenie emisyjności gospodarki Poprawa jakości i funkcjonowania oferty systemu transportowego oraz zwiększenie transportowej dostępności kraju w układzie europejskim i krajowym	Obniżenie emisji generowanych przez transport w aglomeracjach miejskich Zwiększenie wewnętrzregionalnej dostępności transportowej	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna Nowoczesna infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia	Przejsięcie na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną Poprawa dostępności	Wzrost zrównoważony	Europa efektywnie korzystająca z zasobów
Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna	Energia	Zmniejszenie emisyjności gospodarki	Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki Zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna	Przejsięcie na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną		
Dobry stan środowiska	Środowisko	Poprawa zdolności adaptacji do zmian klimatu oraz rozwój systemów zarządzania zagrożeniami Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie	Zmniejszenie wrażliwości obszarów i sektorów wrażliwych na zmiany klimatu Rozwój systemów zarządzania zagrożeniami Zmniejszenie presji na środowisko naturalne	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna	Ochrona środowiska i usprawnione zarządzanie zasobami naturalnymi		

SRWP 2020 Cel operacyjny	OP	UP		Position Paper		EUROPA 2020	
		Cel szczegółowy	Priorytet	Priorytet finansowania	Kierunek działania	Priorytet	Inicjatywa przewodnia
Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna	Konwersja <i>(materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe)</i>	Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych	Zachowanie i efektywne wykorzystanie zasobów kulturowych				
Wysoka efektywność przedsiębiorstw	Przedsiębiorstwa	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw	Wzrost skali działalności przedsiębiorstw	Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom	Zwiększanie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw		Polityka przemysłowa w erze globalizacji
			Wzrost produktywności przedsiębiorstw		Dostęp do finansowania i zaawansowanych usług dla przedsiębiorstw		
			Dywersyfikacja działalności i nowe modele biznesowe				
Wysoki poziom zatrudnienia	Zatrudnienie	Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy	Poprawa szans na zatrudnienie osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo	Zwiększanie współczynnika aktywności zawodowej poprzez poprawę polityki w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego i edukacji	Integracja najsłabszych grup społecznych na rynku pracy		Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia
			Poprawa zdrowia zasobów pracy				
			Poprawa adaptacyjności osób aktywnych zawodowo i pracodawców, w szczególności przedsiębiorstw sektora MMŚP				
Konkurencyjne szkolnictwo wyższe	Kształcenie zawodowe	Lepsze kompetencje kadr gospodarki	Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy		Poprawa jakości edukacji		
Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna	Konwersja <i>(potencjał obszarów o specyficznych potrzebach)</i>	Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy	Poprawa warunków sprzyjających wzrostowi zatrudnienia poprzez rozwój endogenicznych potencjałów		Integracja najsłabszych grup społecznych na rynku pracy		
Wysoki poziom kapitału społecznego	Integracja	Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Aktywna integracja społeczna	Zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej poprzez działania w ramach polityki zatrudnienia, włączenia społecznego i edukacji	Integracja najsłabszych grup społecznych na rynku pracy	Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu	Europejski program walki z ubóstwem
		Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych	Wsparcie ekonomii społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych				
	Konwersja <i>(kompleksowa rewitalizacja)</i>	Włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane	Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów				
Lepszy dostęp do usług zdrowotnych	Zdrowie <i>(zasoby ochrony zdrowia)</i>	Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych	Poprawa jakości i dostępu do niedrogich usług publicznych				

Sekcja 1.2. Rozkład środków finansowych

Podział środków na OP RPO WP uwzględnia wymagane w regulacjach UE dla polityki spójności poziomy koncentracji tematycznej (*ring-fencing*):

- a) na wsparcie innowacji, prac B+R, wzmocnienie przedsiębiorstw, e-usługi, jak też działania z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przeznaczonych będzie 50% wkładu EFRR,
- b) na działania z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej i wykorzystania OZE skierowanych będzie 22% alokacji EFRR,
- c) na promowanie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem – 20% alokacji EFS,
- d) 60% alokacji EFS będzie przeznaczony na cztery priorytety inwestycyjne (PI 8.5, 8.9, 9.4, 10.1).

Podział środków uwzględnia również zakres interwencji określony w UP dla programów współfinansowanych z funduszy UE realizowanych z poziomu krajowego i regionalnego. Cele szczegółowe PI i odpowiadające im wskaźniki rezultatu prezentowane są w opisach poszczególnych OP RPO WP.

Podział środków UE na CT wynika ze zidentyfikowanych wyzwań rozwojowych opisanych w sekcji 1.1:

- a) największej środków RPO WP – 18% – przeznaczonych zostanie łącznie na CT 1 i 3, tj. kompleksowe wsparcie sektora gospodarczego w zakresie komercjalizacji wiedzy i polepszania warunków prowadzenia działalności gospodarczej;
- b) prawie 16% środków alokowanych zostanie na realizację CT 4 i wiązać się będzie z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną oraz wsparcie zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego – wynika to z wysokiego, ale niewykorzystanego, potencjału regionu w sferze energetyki;
- c) działania dotyczące niskoemisyjnego transportu zbiorowego łączą się bezpośrednio z CT 7, na który przeznaczono nieco ponad 13% środków UE – taka alokacja związana jest ze słabą dostępnością transportową województwa, zarówno zewnętrzną, jak i wewnętrzną;
- d) w sferze społeczno-gospodarczej dominować będzie wsparcie w zakresie:
 - zatrudnienia (prawie 14% środków UE na CT 8), co pozwoli ograniczyć negatywne zjawiska na regionalnym rynku pracy,
 - aktywizacji społeczno-zawodowej (ok. 13% środków UE na CT 9), co umożliwi przywrócenie na rynek pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela 5 Matryca logiczna strategii inwestycyjnej RPO WP

OP	Fundusz	Wsparcie UE (mln EUR)	Udział wsparcia UE w RPO WP (%)	CT	PI	Cele szczegółowe PI	Wspólne i specyficzne dla RPO WP wskaźniki rezultatu odpowiadające celom szczegółowym*
1. Komerccjalizacja wiedzy	EFRR	104,8	5,6	1	1.2	Zwiększenie liczby przedsiębiorstw wdrażających innowacyjne rozwiązania oraz prowadzących prace B+R ukierunkowane na gospodarcze wykorzystanie	Udział 1) przedsiębiorstw przemysłowych oraz 2) z sektora usług, które wprowadziły innowacje
		56,4	3,0		1.1	Zwiększenie stopnia komercjalizacji badań oraz wzrost popytu przedsiębiorstw na usługi jednostek naukowych i wysokowykwalifikowanej kadry	Udział 1) przedsiębiorstw przemysłowych oraz 2) z sektora usług, które wprowadziły innowacje
2. Przedsiębiorstwa	EFRR	87,3	4,7	3	3.3	Wzrost inwestycji w małych i średnich przedsiębiorstwach	Wartość brutto środków trwałych firm w województwie pomorskim <i>per capita</i> w stosunku do wartości brutto środków trwałych firm w Polsce <i>per capita</i>
		17,4	0,9		3.2	Wzmocnienie proeksportowej orientacji przedsiębiorstw	Eksport <i>per capita</i> w województwie pomorskim w stosunku do eksportu <i>per capita</i> w Polsce
		26,2	1,4		3.4	Wzrost zdolności przedsiębiorstw do poprawy pozycji w łańcuchu wartości dodanej.	Wartość dodana brutto na pracującego w województwie w porównaniu do wartości dodanej na pracującego w Polsce
		43,7	2,4		3.1	Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa	Nakłady inwestycyjne w sektorze przedsiębiorstw <i>per capita</i> w województwie pomorskim w stosunku do nakładów inwestycyjnych w sektorze przedsiębiorstw <i>per capita</i> w Polsce
3. Edukacja	EFS	100,4	5,3	10	10.1	Poprawa wyników egzaminów zewnętrznych osiągniętych przez uczniów pomorskich szkół	Wyniki egzaminów zewnętrznych w szkołach objętych wsparciem, w podziale na: 1 – sprawdzian szóstoklasistów – egzamin gimnazjalny 2 – część humanistyczna 3 – część matematyczna – egzamin maturalny 4 – matematyka 5 – język polski (wersja podstawowa) w stosunku do średniej krajowej
						Zwiększenie udziału dzieci w edukacji przedszkolnej	Liczba przedszkoli, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS
		16,0	0,9	10.3 bis	Podniesienie jakości kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w Programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	
		29,1	1,6		10.2	Zbudowanie oferty edukacyjnej na poziomie wyższym uwzględniającej potrzeby gospodarki	Odsetek absolwentów objętych wsparciem, którzy uzyskali zatrudnienie w ciągu 12 miesięcy od zakończenia kształcenia

						Wzmocnienie roli pomorskich szkół wyższych jako eksportera usług edukacyjnych	Odsetek absolwentów pochodzących z zagranicy w stosunku do ogółu absolwentów na wspartych szkołach wyższych
4. Kształcenie zawodowe	EFRR	67,2	3,6	10	10.4	Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym do potrzeb gospodarki	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem: 1. zasadniczym zawodowym 2. policealnym i średnim technicznym
							Odsetek bezrobotnych absolwentów w subregionalnych ośrodkach akademickich
						Wzrost zainteresowania podejmowaniem nauki w ponadgimnazjalnych i wyższych szkołach zawodowych	Odsetek uczniów w technikach i zasadniczych szkołach zawodowych w ogóle uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych
							Odsetek studentów w subregionalnych ośrodkach akademickich (w ogóle studentów)
5. Zatrudnienie	EFS	98,4	5,3	8	8.5	Wzrost szans na zatrudnienie osób pozostających bez pracy	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu Programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)
		20,5	1,1		8.8	Wzrost zatrudnienia osób opiekujących się dziećmi do lat 3	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu Programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)
		16,4	0,9		8.10	Zmniejszenie poziomu dezaktywacji zawodowej spowodowanej chorobą lub niepełnosprawnością	Odsetek ludności województwa objętej programami zdrowotnymi w ramach Programu
		49,2	2,6		8.9	Poprawa konkurencyjności pomorskich firm i pracowników	Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu Programu
		20,5	1,1		8.7	Wzrost liczby zakładanych mikroprzedsiębiorstw	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego
6. Integracja	EFS	67,5	3,6	9	9.4	Wzrost zatrudnienia wśród osób biernych zawodowo, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej, pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 6 miesięcy po opuszczeniu Programu
		20,8	1,1		9.7	Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług społecznych	Liczba podmiotów realizujących usługi społeczne 6 miesięcy po opuszczeniu Programu
		15,6	0,9		9.8	Wzrost zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej	Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w podmiotach ekonomii społecznej/przedsiębiorstwach społecznych
7. Zdrowie	EFRR	64,5	3,5	9	9.1	Ograniczenie wzrostu chorobowości z powodu chorób cywilizacyjnych	Chorobowość z powodu nowotworów na 10 tys. mieszkańców
							Chorobowość z powodu chorób układu krążenia na 10 tys. mieszkańców, w tym: 1. chorób naczyń mózgowych 2. choroby niedokrwiennej serca
							Chorobowość z powodu cukrzycy na 10 tys. mieszkańców
							Sprzęt medyczny na 1 mln mieszkańców: 1. tomograf komputerowy 2. rezonans magnetyczny

		43,0	2,3	2	2.3	Wdrożenie interoperacyjnych systemów informatycznych obsługujących wszystkie procesy związane z funkcjonowaniem jednostek ochrony zdrowia	Odsetek podmiotów leczniczych SWP, wyposażonych w systemy informatyczne (HIS/RIS/PACS) przygotowane do integracji z platformą P1/P2
8. Konwersja	EFRR	80,6	4,4	9	9.2	Aktywizacja społeczna i gospodarcza zdegradowanych obszarów miejskich	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności
		48,4	2,6	8	8.2	Wzrost przedsiębiorczości na obszarach problemowych	Mikroprzedsiębiorstwa na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym
		32,2	1,7	6	6.3	Stworzenie kompleksowej, rozpoznawalnej oferty turystycznej opartej na charakterystycznych walorach dziedzictwa kulturowego	Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego <i>per capita</i>
9. Mobilność	EFRR	80,6	4,3	4	4.5	Wzrost liczby pasażerów transportu zbiorowego w miastach oraz ich obszarach funkcjonalnych	Przewozy pasażerów komunikacją miejską w ciągu roku
		127,7	6,9	7	7.4	Wzrost liczby przewozów regionalnym transportem kolejowym	Liczba pasażerów przewiezionych w ramach kolejowych wojewódzkich przewozów pasażerskich w ciągu roku
		127,6	6,8		7.2	Sprawne powiązanie infrastrukturą drogową najważniejszych ośrodków miejskich z Trójmiastem, w tym węzłami TEN-T, a także miast powiatowych z ośrodkami gminnymi	Odsetek długości dróg wojewódzkich o dobrym i zadowalającym stanie technicznym Liczba gmin objętych izochroną 60 minut dostępności drogowej do Trójmiasta
10. Energia	EFRR	113,9	6,1	4	4.3	Zmniejszenie zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej i mieszkaniowych oraz systemów oświetlenia zewnętrznego	Zużycie energii cieplnej w budynkach mieszkalnych ogrzewanych centralnie
		64,5	3,4		4.1	Wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych, szczególnie w generacji rozproszonej	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii ogółem
		36,5	2,0		4.5	Wzrost sprawności wytwarzania i przesyłu ciepła oraz zwiększenie zasięgu sieci ciepłowniczych. Poprawa jakości powietrza	Sprawność przesyłania ciepła
11. Środowisko	EFRR	30,2	1,6	5	5.2	Wzmocnienie odporności regionu na zagrożenia naturalne spowodowane gwałtownymi zjawiskami meteorologicznymi	Pojemność obiektów małej retencji
		18,2	1,0	6	6.1	Zmniejszenie masy odpadów komunalnych przekazywanych do składowania	Udział masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
		54,4	2,9		6.2	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności
		18,1	1,0		6.4	Zachowanie różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Powierzchnia terenów zielonych w miastach
12. Pomoc techniczna	EFS	65,2	3,5	-	-	-	

* Wskaźniki produktu dla EFRR oraz rezultatu strategicznego dla EFS są zaprezentowane w opisie poszczególnych OP.

SEKCJA 2.A. OPIS OSI PRIORYTETOWYCH (INNYCH NIŻ POMOC TECHNICZNA)

OŚ PRIORYTETOWA 1. KOMERCJALIZACJA WIEDZY

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi przewiduje się realizację działań dotyczących PI 1.1 oraz 1.2.

Wybór interwencji w zakresie powyższych Priorytetów Inwestycyjnych jest związany z niewystarczającym poziomem innowacyjności gospodarki Pomorza. Deficyt ten jest konsekwencją zarówno niedostatecznej aktywności innowacyjnej pomorskich przedsiębiorstw, wyrażającej się niewystarczającym rozwojem własnego zaplecza badawczego oraz niskim poziomem inwestycji związanych z wdrażaniem innowacji, jak i słabości powiązań pomiędzy sektorem przedsiębiorstw a sferą B+R oraz niskiej skuteczności mechanizmów transferu rozwiązań innowacyjnych.

W 2012 r. innowacje wdrożyło tylko 8,86% przedsiębiorstw usługowych oraz 9,85% przedsiębiorstw przemysłowych.

Pozytywnym wyróżnikiem Pomorskiego jest relatywnie wysoki na tle kraju udział sektora prywatnego w finansowaniu działalności B+R (w 2012 r. 41,1%). Pomorskie plasuje się pod tym względem na 5. miejscu w Polsce (w latach poprzednich na 2-3 miejscu). Mimo, że niewielki odsetek pomorskich firm wdraża innowacje, te, które to robią, osiągają jedne z najlepszych efektów w kraju. W regionie istnieje więc odpowiedni potencjał. Wyzwanie polega zatem na upowszechnieniu proinnowacyjnych zachowań w szerszej populacji przedsiębiorstw oraz lepszym powiązaniu wydatków prywatnych i interwencji publicznej w tym zakresie.

W województwie pomorskim poziom nakładów na B+R w relacji do PKB wciąż kształtuje się poniżej średniej krajowej (w 2011 r. stanowił 0,73%, przy 0,77% w kraju). Niższy niż średnio w kraju (o 7 p. p.) jest również udział nakładów na B+R poniesionych przez pomorskie uczelnie. Ponadto profil aktywności badawczo-rozwojowej często jest zbyt wąski w stosunku do oczekiwań pomorskich przedsiębiorstw, a same jednostki zbyt mało elastyczne w dostosowaniu oferty do potrzeb regionalnej gospodarki. Może to stanowić jedną z przyczyn niskiego popytu przedsiębiorstw na usługi jednostek naukowych.

Nie wszystkie jednostki naukowe (w tym uczelnie) dysponują odpowiedniej klasy infrastrukturą B+R, co ogranicza ich możliwości w zakresie prowadzenia prac badawczych na wysokim poziomie odpowiadającym zapotrzebowaniu gospodarki.

Daje się również zauważyć brak skutecznych mechanizmów motywujących zarówno naukowców do podejmowania prac mających w perspektywie szansę komercjalizacji, jak i firmy do nawiązywania współpracy z podmiotami B+R oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć badawczo-wdrożeniowych.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.2

Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.

Cel szczegółowy

Wzrost liczby przedsiębiorstw wdrażających rozwiązania innowacyjne oraz prowadzących prace B+R ukierunkowane na gospodarcze wykorzystanie.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (E-FRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Udział 1) przedsiębiorstw przemysłowych oraz 2) z sektora usług, które wprowadziły innowacje	%	Słabiej rozwinięty	1) 11,04 2) 10,71	2012	1) 16,00 2) 13,00	GUS	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie skierowane będzie głównie do przedsiębiorstw rozpoczynających i rozwijających działalność B+R. Możliwe będzie uzyskanie wsparcia na cały proces projektowy (od fazy badawczej do *proof-of-concept*¹³) oraz proces urynkowienia produktów, względnie na poszczególne fazy tych procesów. Wsparcie będzie kierowane także na uzyskanie praw wyłącznych dla własnych rozwiązań technologicznych, w tym na uzyskanie ochrony własności przemysłowej zagranicą, jak również na tworzenie i rozwój zaplecza B+R, w tym na zakup aparatury specjalistycznej i urządzeń laboratoryjnych.

Ponadto możliwy będzie także zakup i wdrożenie przez przedsiębiorstwa wyników prac B+R oraz praw własności intelektualnej (patentów, licencji, know-how lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej).

W ww. zakresie preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, w tym oparte na współpracy przedsiębiorstw i jednostek B+R lub realizowane we współpracy klastrów,
- 2) wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego,
- 3) powiązane z pomorskimi przedsięwzięciami w ramach PMDIB,
- 4) z zakresu technologii przyczyniających się do oszczędności surowców i energii oraz ograniczenia emisji szkodliwych substancji do środowiska,

Przewiduje się, że wsparciem objęte zostaną też nowe przedsiębiorstwa znajdujące się w fazie załączkowej i działające w sektorach zaawansowanych technologicznie.

¹³ Faza, której celem jest wykazanie wykonalności rozwiązań, sprawdzenie czy dany pomysł ma potencjał wykorzystania w praktyce. Najczęściej proces ten polega na przygotowaniu wersji demonstracyjnej.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Przedsiębiorcy wdrażający innowacyjne rozwiązania i/lub prowadzący prace B+R, innowacyjne *start-upy*, szkoły wyższe i podmioty sfery B+R współpracujące z przedsiębiorstwami w realizacji i praktycznym wdrożeniu wyników badań oraz prac rozwojowych i/lub dysponujące ich wynikami.

Indykatory katalog beneficjentów

Przedsiębiorcy, klastry, izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców, jednostki naukowe, szkoły wyższe, IOB, instytucje finansowe, organizacje pozarządowe, podmioty zarządzające funduszami kapitałowymi podwyższonego ryzyka.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie). Tryb wyboru projektów z zakresu instrumentów finansowych wynikać będzie z wybranego przez IZ RPO WP modelu wdrażania instrumentów finansowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Główną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane jest wykorzystanie instrumentów finansowych, zwłaszcza funduszy o charakterze załączkowym (*seed, pre-seed*). Szczegółowe zasady i zakres wykorzystania instrumentów finansowych będzie oparty na ocenie ex-ante zrealizowanej zgodnie z artykułem 37 ust. 2 i 3 rozporządzenia ogólnego.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bepośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	250	IZ	Raz na rok
2.	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	100	IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.1

Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy.

Cel szczegółowy

Wzrost poziomu komercjalizacji badań i popytu przedsiębiorstw na usługi jednostek B+R.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (eśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Udział 1) przedsiębiorstw przemysłowych oraz 2) z sektora usług, które wprowadziły innowacje	%	Słabiej rozwinięty	1) 11,04 2) 10,71	2012	1) 16,00 2) 13,00	GUS	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie skierowane będzie głównie do jednostek sfery B+R, a warunkiem jego uzyskania będzie udział finansowy partnerów gospodarczych. Wsparcie zostaną, co do zasady, przedsięwzięcia wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego lub wynikające z ZPT. Będą to m.in. projekty badawczo-wdrożeniowe realizowane wspólnie (np. w formule *living-labs*¹⁴) przez instytucje B+R i przedsiębiorstwa oraz zmierzające do komercjalizacji wyników.

Możliwe będzie również finansowanie rozwoju infrastruktury jednostek B+R służącej rozwijaniu ich współpracy z przedsiębiorstwami. Wsparcie to będzie jednak uwarunkowane realną perspektywą komercjalizacji wyników badań, udokumentowaną udziałem finansowania prywatnego w danym projekcie. Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

W ww. zakresie preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, w tym wzmacniające współpracę sieciową i realizowane w ramach współpracy klastrowej,
- 2) z zakresu technologii przyczyniających się do oszczędności surowców i energii oraz ograniczenia emisji szkodliwych substancji do środowiska,
- 3) powiązane z pomorskimi przedsięwzięciami realizowanymi w ramach PMDIB.

Finansowane będą także zaawansowane usługi badawcze świadczone przez jednostki B+R na rzecz przedsiębiorstw zgodnie ze zgłaszanym przez nie popytem.

Ponadto – jako komponent realizowanych projektów – finansowane będzie wsparcie rozwoju kadry B+R, w tym wymiana wiedzy i doświadczeń między przedsiębiorstwami i jednostkami B+R, a także tworzenie wspólnych zespołów badawczo-rozwojowych.

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Instytucje prowadzące prace B+R i rozwijające współpracę ze sferą gospodarczą, podmioty zarządzające wspartą infrastrukturą, użytkownicy korzystający ze wspartej infrastruktury (w tym przedsiębiorcy, naukowcy, studenci), przedsiębiorcy wdrażający innowacyjne rozwiązania lub korzystający z usług jednostek sfery B+R.

¹⁴ Pojęcie *living-lab* oznacza metodykę prowadzenia działań badawczo-wdrożeniowych, w której innowacyjne produkty i usługi są opracowywane, testowane i udoskonalane w warunkach rzeczywistych, w ramach interdyscyplinarnych zespołów obejmujących wszystkie zainteresowane podmioty, w tym jednostki naukowe i przedsiębiorstwa.

Indykatywny katalog beneficjentów

Jednostki naukowe, szkoły wyższe, przedsiębiorcy, klastry, IOB, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, inne (niewymienione wcześniej) instytucje prowadzące badania naukowe lub prace rozwojowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie). Uzupełniająco dopuszcza się także tryby: konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu) oraz indywidualny (przedsięwzięcia strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie prowadzenia prac B+R	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	30	IZ	Raz na rok
2.	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	25	IZ	Raz na rok

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Kluczowy etap wdrażania	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	22,7 mln (15%)	151,5			IZ	-	9,7 mln EUR
Kluczowy etap wdrażania	2.	Liczba podpisanych umów z przedsiębiorcami	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	50	250			IZ	-	

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFRR, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
056	73,3	01	119,3	00	56,4	00	127,4				
057	31,4	03	41,9	01	94,3	01	33,9	-	-	01	161,2
058	16,9			05	10,5						
062	28,2										
064	11,3										

OŚ PRIORYTETOWA 2. PRZEDSIĘBIORSTWA

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi przewiduje się realizację działań dotyczących PI 3.1, 3.2, 3.3 oraz 3.4.

Wybór interwencji przewidzianej w ramach powyższych Priorytetów Inwestycyjnych wynika z potrzeby wsparcia, w wybranych aspektach, procesów modernizacji pomorskich przedsiębiorstw. Uruchamiane wsparcie powinno służyć przedsiębiorstwom w przelamywaniu barier rozwojowych i skutkować ich przesuwaniami się w łańcuchu wartości dodanej.

Zarówno pod względem zatrudnienia, jak też kreowanej wartości dodanej, pomorska gospodarka posiada orientację usługową (w 2012 r. firmy usługowe stanowiły 74% ogółu przedsiębiorstw, koncentrując blisko 63% pracujących, a cały sektor wytwarzał ok. 64% WDB), przy zachowaniu silnej pozycji niektórych gałęzi przemysłu (30% ogółu pracujących). Największy potencjał rozwoju w regionie wykazują obecnie branże: technologie informacyjne i komunikacyjne, energetyka, logistyka, usługi biznesowe, chemia lekka (branża farmaceutyczna i kosmetyczna), biotechnologia, technologie *offshore* i przemysły kreatywne.

Na 1 000 mieszkańców przypada w regionie średnio 115 zarejestrowanych firm, co sytuuje region na 3. miejscu w kraju. Spośród prawie 265 tys. (2012 r.) zarejestrowanych przedsiębiorstw 99,9% stanowiły MŚP, a 99,2% to mikro i małe firmy. Firmy do 49 osób zatrudniają 46% pracujących w regionie.

Ten ilościowy potencjał pomorskich przedsiębiorstw nie jest dostatecznie wykorzystywany, m.in. z uwagi na takie bariery rozwojowe jak: niski poziom innowacyjności firm, niewystarczająca kooperacja, niezaspokojone potrzeby modernizacyjne i szkoleniowe, czy też ograniczenia w dostępie do kapitału. Przedsiębiorstwa nie w pełni wykorzystują również możliwości technologii cyfrowych, co wpływa na wciąż skromną ofertę w zakresie usług cyfrowych, w tym sprzedaży produktów i usług w Internecie.

W części branż występuje pewna tendencja do kooperacji, w tym poprzez rozwój powiązań klastrowych, które rozwijają się w obszarach o wysokim potencjale innowacyjnym (m.in. klastry kluczowe). Kooperacja ta powinna zacząć owocować konkretnymi propozycjami wspólnych lub uzgodnionych przedsięwzięć.

Istotnym problemem dla regionu jest brak silnej, rozpoznawalnej marki gospodarczej. Dobra pozycja regionu jako jednego z większych eksporterów w kraju (6,8% udział w 2012 r. i utrzymująca się 5. pozycja), stanowi zasługę głównie dużych firm. Nadal niewykorzystany pozostaje potencjał eksportowy małych i średnich przedsiębiorstw. Działania z zakresu promocji gospodarczej, eksportu oraz pomorskich producentów i produktów regionalnych realizowane są przez szereg instytucji i często mają charakter nieskoordynowanych, pojedynczych inicjatyw, niepowiązanych spójną regionalną koncepcją promocji eksportu. Dlatego też internacjonalizacja małych i średnich firm jest zwykle kosztowna i mało efektywna.

Oferta IOB na rzecz wspierania rozwoju firm, nie jest w pełni adekwatna do potrzeb przedsiębiorstw, zwłaszcza w zakresie usług wysokospecjalizowanych i proinnowacyjnych. Istotnym problemem jest również brak efektywnego i komplementarnego wykorzystania dobrze rozwiniętej infrastruktury wsparcia przedsiębiorczości (m.in. parki technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii itp.).

Istotnym problemem pozostaje niewystarczająca efektywność przyciągania zwłaszcza dużych inwestycji gospodarczych do regionu (zwłaszcza zagranicznych). Stan taki nie pozwala na pełne wykorzystanie potencjału w postaci zróżnicowanej struktury gospodarki, która stwarza możliwości lokowania szerokiego wachlarza inwestycji (7. lokata w kraju w 2012 r. pod względem atrakcyjności inwestycyjnej). Ograniczona skuteczność oferty kierowanej do inwestorów zewnętrznych (w tym niewystarczająca podaż dobrze skomunikowanych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych, brak zachęt, słabość rozwiązań systemowych), wpływa na możliwość lokowania inwestycji w branżach o największym potencjale rozwoju/inteligentnych specjalizacjach regionu.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.3

Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

Cel szczegółowy

Wzrost inwestycji w małych i średnich przedsiębiorstwach.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Wartość brutto środków trwałych firm w województwie pomorskim <i>per capita</i> w stosunku do wartości brutto środków trwałych firm w Polsce <i>per capita</i>	Relacja	Słabiej rozwinięty	0,96	2012	1,0	GUS	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

a) Inwestycje podstawowe

Wspierane będą mikro i małe przedsiębiorstwa, zwłaszcza te będące we wczesnej fazie rozwoju.

Finansowane będą m.in. inwestycje związane z wyposażeniem nowych lub doposażeniem istniejących stanowisk pracy, jak również z wdrażaniem nowych rozwiązań produkcyjnych, technologicznych, organizacyjnych, informatycznych i ekofektywnych.

Preferowane będą projekty:

- 1) ukierunkowane na ekspansję rynkową w wymiarze geograficznym lub ofertowym,
- 2) przyczyniające się do powstawania trwałych miejsc pracy.

Ukierunkowanie terytorialne

Preferowane będą obszary o niskim poziomie aktywności gospodarczej.

Grupy docelowe

Mikro i małe przedsiębiorstwa.

Indykatory katalog beneficjentów

Mikro i małe przedsiębiorstwa, instytucje finansowe.

b) Inwestycje profilowane

Wspierane będą małe i średnie przedsiębiorstwa, zwłaszcza te dysponujące potencjałem do ekspansji.

Finansowane będą przedsięwzięcia inwestycyjne – w tym zmiana procesu produkcyjnego lub sposobu świadczenia usług, zakup maszyn i sprzętu czy rozbudowa zaplecza – umożliwiające istotne poszerzenie rynków zbytu, poszerzenie palety oferowanych produktów lub znaczącą poprawę ich jakości.

Wsparcie adresowane będzie do przedsiębiorstw działających w obszarze inteligentnych specjalizacji, w tym realizujących przedsięwzięcia wpisujące się w cele *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego.

W ww. zakresie preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, w tym realizowane w ramach współpracy klastrowej,
- 2) ukierunkowane na zdobywanie nowych rynków, w tym na wzrostu aktywności eksportowej.

Interwencja będzie ukierunkowana także na przedsięwzięcia służące poprawie efektywności przedsiębiorstw dzięki wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Wspierane będą także inwestycje i rozwiązania organizacyjne (w tym wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego) służące redukcji wodo-, surowco-, materiało- transporto- i energochłonności procesów produkcyjnych, m.in. dzięki zastosowaniu ekoinnowacji i wykorzystaniu nowych źródeł energii.

Preferowane będą projekty:

- 1) wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego
- 2) partnerskie, w tym realizowane w ramach współpracy klastrowej,
- 3) ukierunkowane na zdobywanie nowych rynków, w tym na wzrost aktywności eksportowej.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Indykatory katalog beneficjentów

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

W zakresie inwestycji podstawowych tryb wyboru projektów wynikać będzie z wybranego przez IZ RPO WP modelu wdrażania instrumentów finansowych.

W zakresie inwestycji profilowanych głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W zakresie inwestycji podstawowych jedyną formą wsparcia stanowią będą instrumenty finansowe.

Szczegółowe zasady i zakres wykorzystania instrumentów finansowych będzie oparty na ocenie ex-ante zrealizowanej zgodnie z artykułem 37 ust. 2 i 3 rozporządzenia ogólnego.

W zakresie inwestycji profilowanych jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	6 000	IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.2

Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia.

Cel szczegółowy

Wzmocnienie proeksportowej orientacji przedsiębiorstw.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRK/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Eksport <i>per capita</i> w województwie pomorskim w stosunku do eksportu <i>per capita</i> w Polsce	Relacja	Słabiej rozwinięty	1,13	2012	1,25	GUS	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Zrealizowane zostanie przede wszystkim przedsięwzięcie strategiczne określone w ramach RPS w zakresie rozwoju gospodarczego, dotyczące stworzenia kompleksowej oferty dla pomorskich przedsiębiorstw w celu umożliwienia im wyjścia z ofertą na rynki zagraniczne.

Wsparcie będzie adresowane zarówno do indywidualnych przedsiębiorstw, jak i grup branżowych czy międzybranżowych. Obejmie ono m.in. pomoc w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych z partnerami zagranicznymi lub tworzeniu wspólnej oferty rynkowej, a także udostępnianie informacji o możliwościach kooperacji i warunkach inwestowania na określonych rynkach.

Finansowane będą również badania i analizy pod kątem priorytetowych branż eksportowych i rynków zbytu prowadzące do lepszego ukierunkowania działań wspierających rozwój potencjału eksportowego pomorskich firm. Ponadto możliwe będzie tworzenie i rozwój branżowych centrów informacyjnych oraz wsparcie współpracy z zagranicznymi przedstawicielstwami samorządowymi i gospodarczymi.

Wsparcie obejmie także wizyty studyjne, misje gospodarcze oraz udział w międzynarodowych imprezach targowo-wystawienniczych.

Komplementarnie realizowane będą działania ukierunkowane na promocję pomorskich przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych, a także na wzmocnienie wizerunku regionu i pomorskiej gospodarki, obejmujące m.in. budowę i wdrożenie systemu promocji gospodarczej regionu.

Preferowane będą projekty:

- 1) kompleksowe, partnerskie (w tym realizowane w ramach współpracy klastrowej),
- 2) wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego.

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Przedsiębiorcy nastawieni na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków, potencjalni inwestorzy, jednostki samorządu terytorialnego aktywne w zakresie kreowania wizerunku regionu i produktów regionalnej gospodarki.

Indykatory katalog beneficjentów

IOB, izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy, klastry, organizacje pozarządowe, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego oraz spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (niewymienione wyżej).

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb indywidualny (przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLVK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji / umiędzynarodowienia działalności	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	3 000	IZ	Raz na rok
2.	Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	15	Beneficjenci /IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.4

Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

Cel szczegółowy

Wzrost zdolności przedsiębiorstw do poprawy pozycji w łańcuchu wartości dodanej.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR / FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Wartość dodana brutto na pracującego w województwie w porównaniu do wartości dodanej na pracującego w Polsce	Relacja	Słabiej rozwinięty	1,03	2011	1,06	GUS	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie przyjmie przede wszystkim formułę systemu świadczenia specjalistycznych usług doradczych IOB w odpowiedzi na popyt zgłaszany przez przedsiębiorstwa. Uzyskają one bezzwrotne wsparcie z przeznaczeniem na zakup usługi lub pakietu usług od podmiotu, który zostanie przez nie wybrany. Wsparcie obejmie m.in. takie usługi, jak: pośrednictwo (prawne, finansowe) w procesie transferu technologii i *know-how*, wycena wartości technologii, doradztwo z zakresu umiędzynarodowienia produktów i usług, itp.

Preferowane będą projekty:

- 1) wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego,
- 2) wynikające z upowszechniania podejścia strategicznego (m.in. doradztwo w zakresie wdrażania modeli biznesowych, audyty mające na celu usprawnienie funkcjonowania organizacji).

Możliwe będzie też wsparcie budowy gotowości IOB do świadczenia nowych i precyzyjnie profilowanych usług doradczych, w tym poprzez zwiększenie zdolności do bardziej efektywnego zarządzania posiadaną infrastrukturą, jak też poprzez podniesienie kompetencji kadry, m.in. dzięki współpracy między IOB.

Wsparcie będą mogły uzyskać także przedsięwzięcia związane z wdrażaniem usług świadczonych drogą elektroniczną na rzecz przedsiębiorców przez IOB oraz administrację publiczną (głównie samorządową).

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

W ww. zakresie preferowane będą projekty:

- 1) zapewniające kompleksową/zintegrowaną ofertę usług,
- 2) partnerskie, w tym wzmacniające współpracę sieciową,
- 3) wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego,
- 4) związane z upowszechnianiem technologii i usług cyfrowych,
- 5) uzgodnione w ramach ZPT.

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

Ukierunkowanie terytorialne

W zakresie rozwoju usług doradczych dla mikro i małych przedsiębiorstw preferowane będą obszary o niskim poziomie aktywności gospodarczej.

Pozostałe projekty będą realizowane na obszarze całego województwa.

Grupy docelowe

Przedsiębiorcy korzystający z usług IOB, IOB (w tym administracja samorządowa) świadczące usługi z wykorzystaniem ICT, podmioty zarządzające infrastrukturą otoczenia biznesu korzystającą z usług doradczych i szkoleniowych.

Indykatory katalog beneficjentów

Przedsiębiorcy, IOB, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba wspartych instytucji otoczeniu biznesu świadczących usługi na rzecz przedsiębiorstw	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	IZ	Raz na rok
2.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	4 500	Beneficjenci/IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.1

Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.

Cel szczegółowy

Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Nakłady inwestycyjne w sektorze przedsiębiorstw <i>per capita</i> w województwie pomorskim w stosunku do nakładów inwestycyjnych w sektorze przedsiębiorstw <i>per capita</i> w Polsce	Relacja	Słabiej rozwinięty	1,00	2012	1,05	GUS	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Zrealizowane zostanie przede wszystkim przedsięwzięcie strategiczne określone w ramach RPS w zakresie rozwoju gospodarczego, którego celem jest poprawa efektywności systemu obsługi inwestorów zagranicznych w regionie poprzez uruchomienie dedykowanego regionalnego mechanizmu finansowego.

Wsparcie ukierunkowane będzie na realizację kompleksowych i skoordynowanych działań obejmujących m.in. promocję inwestycyjną regionu, kompleksową obsługę projektów inwestycyjnych oraz inicjowanie przedsięwzięć na rzecz zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej regionu (w tym m.in. organizację wydarzeń o charakterze gospodarczym).

Finansowane będzie przygotowanie (w tym uzbrojenie) terenów inwestycyjnych oraz tworzenie stref przemysłowych. Przewiduje się także możliwość wsparcia relokacji pracowników i przyznawanie grantów dla kluczowych z punktu widzenia regionu inwestycji zewnętrznych (w tym dla reinwestycji).

Preferowane będą projekty:

- 1) wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego,
- 2) ukierunkowane na przyciąganie inwestycji skutkujących wzrostem zatrudnienia,
- 3) uwzględniające wymogi kształtowania ład przestrzennego i niewpływające negatywnie na jakość przestrzeni oraz środowiska (w zakresie infrastruktury).

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

Ukierunkowanie terytorialne

W zakresie infrastruktury preferowany będzie OMT oraz gminy położone wzdłuż regionalnych korytarzy transportowych wskazanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego.

Pozostałe projekty będą realizowane na obszarze całego województwa.

Grupy docelowe

Przedsiębiorcy, w tym potencjalni inwestorzy spoza regionu (w tym zagraniczni) oraz inwestorzy obecni w regionie, jednostki samorządu terytorialnego dysponujące terenami inwestycyjnymi, pracownicy przedsiębiorstw (nowozatrudnieni lub realokowani).

Indykatory katalog beneficjentów

IOB, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb indywidualny (przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWIK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Powierzchnia wspartych (przygotowanych) terenów inwestycyjnych	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	350	Beneficjenci/ IZ	Raz na rok

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Kluczowy etap wdrażania	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	49,3 (30%)			164,2	IZ	-	10,4 mln EUR
Kluczowy etap wdrażania	2.	Liczba podpisanych umów z przedsiębiorcami	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	20 00			6 000	IZ	-	

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFRR, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
066	54,6	01	139,8	00	87,4	00	166,8				
067	55,9	04	34,9	01	65,5	01	7,9	-	-	03	174,6
069	31,4			05	21,8						
071	32,7										

OŚ PRIORYTETOWA 3. EDUKACJA

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi przewiduje się realizację działań dotyczących PI 10.1, 10.3 bis oraz 10.2.

a) Edukacja ogólna i przedszkolna (PI 10.1)

Jednym z najważniejszych problemów województwa pomorskiego jest niezadowalająca jakość kształcenia na wszystkich etapach edukacji, o czym świadczą m.in. utrzymujące się wyraźnie poniżej średniej krajowej wyniki egzaminów zewnętrznych uczniów pomorskich szkół. Na zaistniałą sytuację w szczególnie negatywny sposób wpływają wyniki uzyskiwane przez uczniów szkół z obszarów wiejskich i małych miast.

Działania podejmowane przez instytucje edukacyjne nie mają charakteru systemowego i nie zapewniają kompleksowego wsparcia rozwoju szkół. Doskonalenie nauczycieli oparte jest na incydentalnych formach, niezapewniających trwałej poprawy umiejętności dydaktycznych, m.in. w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych.

Dodatkowo, doświadczenia wdrażania EFS w województwie pomorskim w okresie 2007-2013 wskazują, iż do podniesienia jakości edukacji najpełniej przyczyniają się inicjatywy ujmujące problemy placówek edukacyjnych w sposób kompleksowy, poprzedzone dogłębną diagnozą, oferujące zróżnicowane formy wsparcia.

W regionie zauważa się także niewystarczające systemowe wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych: uczniów uzdolnionych oraz uczniów z niepełnosprawnościami i z zaburzeniami rozwoju. Jedną z barier utrudniających budowę systemu pracy z uczniem szczególnie uzdolnionym jest niezadowalające przygotowanie nauczycieli do wczesnej diagnozy uzdolnień oraz indywidualizacji pracy na zajęciach dydaktycznych. Jednocześnie, działania podejmowane przez placówki doskonalenia nauczycieli w niewielkim stopniu przyczyniają się do podnoszenia kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania potrzeb i możliwości edukacyjnych uczniów zdolnych na wszystkich poziomach edukacji, jak również w zakresie najbardziej efektywnych form wspierania rozwoju uczniów szczególnie uzdolnionych. Podobnie, niewystarczające jest przygotowanie nauczycieli do pracy z uczniami o innych specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym z uczniami posiadającymi orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Odrębnym problemem jest niższy od średniej krajowej udział dzieci w edukacji przedszkolnej. Szczególnie niepokojąca jest bardzo mała liczba przedszkoli i innych form opieki przedszkolnej na wsiach i w małych miejscowościach. Ponadto, istotnym problemem w zakresie upowszechniania edukacji przedszkolnej w województwie pomorskim zidentyfikowanym w ramach wdrażania PO KL 2007-2013 jest niedostateczna trwałość i ciągłość funkcjonowania utworzonych dzięki dofinansowaniu miejsc opieki przedszkolnej.

b) Kształcenie zawodowe (PI 10.3 bis)

Kluczowym problemem województwa pomorskiego jest niedopasowanie oferty kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym do zmieniającej się gospodarki. Dodatkowo, organizacja kształcenia ustawicznego i proponowana w tym zakresie oferta nie nadążają za zmieniającymi się dynamicznie potrzebami rynku pracy.

Szczególnie niepokojącym zjawiskiem na Pomorzu jest odbiegająca od średniej krajowej jakość i efektywność kształcenia zawodowego, przejawiająca się stosunkowo niskim procentem absolwentów szkół zawodowych, którzy otrzymują dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe (np. w sesji letniej 2012 r. w województwie pomorskim zdało egzamin i otrzymało dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe 62,7% absolwentów szkół policealnych, 67,6% absolwentów techników oraz 76,7% absolwentów zasadniczych szkół zawodowych).

Brakuje także regionalnej koordynacji oferty szkolnictwa zawodowego, uwzględniającej ponadlokalny wymiar rynków pracy i zwiększającej przez to potencjał mobilności zawodowej absolwentów.

Kluczowym wyzwaniem i jednocześnie warunkiem sukcesu systemu kształcenia zawodowego w regionie jest ścisła współpraca szkół z przedsiębiorcami, która obecnie w województwie pomorskim jest na niskim poziomie.

c) Szkolnictwo wyższe (PI 10.2)

System szkolnictwa wyższego w województwie pomorskim nie jest dotychczas efektywnie wykorzystany i zaangażowany w zaspokajanie potrzeb rynku pracy oraz kreowanie atrakcyjnego kapitału ludzkiego. Oferta pomorskich uczelni stale się poszerza, jednakże nie jest w pełni dostosowana do potrzeb regionalnej gospodarki, a jej konkurencyjność względem innych ośrodków z Regionu Morza Bałtyckiego jest niska. Ogranicza ją także niewielka liczba kierunków studiów prowadzonych w językach obcych, co jest jedną z przyczyn małej liczby studentów zagranicznych w regionie.

Istotnym deficytem pomorskich szkół wyższych jest niedostateczny poziom współpracy, otwartości i elastyczności, którego miarą jest m.in. niewystarczająca siła powiązań zewnętrznych, w tym przede wszystkim międzynarodowych oraz niedostateczny poziom powiązań gospodarczych z firmami z Pomorza. Zbyt mała otwartość przejawia się zarówno w strukturze zatrudnienia pracowników uczelni, rekrutowanych w przeważającej mierze spośród własnych absolwentów i często pracujących do końca swojej kariery zawodowej w tym samym miejscu, jak i w strukturze przychodów uczelni – znikomą ich część, głównie w uczelniach nietechnicznych, stanowią wpływy z badań oraz zleceń realizowanych dla podmiotów zewnętrznych. Możliwość odbywania części studiów na innej niż macierzysta uczelni (w kraju lub za granicą) również nie jest dostatecznie wykorzystywana.

Obserwuje się niski poziom zainteresowania studiowaniem w regionie osób spoza województwa i kraju, niska jest również internacjonalizacja szkół wyższych, zwłaszcza pod względem liczby studentów i naukowców zagranicznych. W perspektywie 2020 r. dodatkowo nałoży się na to blisko 25% spadek liczby ludności w wieku 19-24 lata, co sprawi, że pomorskie szkoły wyższe będą musiały konkurować o studentów z uczelniami krajowymi i zagranicznymi, do czego pomorskie szkoły wyższe nie są w wystarczającym stopniu przygotowane (relatywnie niewielu studentów zagranicznych studiuje na Pomorzu - nieco ponad 1 000 osób).

W zakresie kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym, realizowane w ramach Osi działania są bezpośrednio powiązane i mają nadrzędny charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w OP 4. *Kształcenie zawodowe.*

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.1

Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego.

Cele szczegółowe

- 1) Poprawa wyników egzaminów zewnętrznych osiąganych przez uczniów pomorskich szkół.
- 2) Zwiększenie udziału dzieci w edukacji przedszkolnej.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2025)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Wyniki egzaminów zewnętrznych w szkołach objętych wsparciem, w podziale na: 1-sprawdzian szóstoklasistów - egzamin gimnazjalny 2-część humanistyczna 3-część matematyczna - egzamin maturalny 4-matematyka 5-język polski (wersja podstawowa) w stosunku do średniej krajowej	Slabiej rozwinięty	%	nd.	Ewaluacja	%	2013	-	-	Wzrost o 1 p. p. ¹⁵	Ewaluacja	Dwa razy w trakcie Programu
2.	Liczba przedszkoli, które funkcjonują 2 lata po uzyskania dofinansowania ze środków EFS	Slabiej rozwinięty	%	nd.	71,6	%	2012	-	-	75	Ewaluacja	Dwa razy w trakcie Programu

Ukierunkowanie interwencji

a) Jakość edukacji ogólnej i przedszkolnej

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie ukierunkowane będzie przede wszystkim na kompleksowe wspomaganie szkół i przedszkoli.

W tym zakresie, jako pierwsze realizowane będą z poziomu regionu przedsięwzięcia strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej, obejmujące:

- 1) wypracowanie standardów kompleksowego wspomaganie szkół i przedszkoli (w szczególności w zakresie diagnozowania potrzeb rozwojowych, doboru dostosowanych do tych potrzeb form doskonalenia i pomocy we wdrażaniu zmian oraz budowy sieci współpracy i samokształcenia dla dyrektorów oraz nauczycieli szkół i placówek),
- 2) wypracowanie standardów edukacji uczniów z niepełnosprawnościami i uczniów z zaburzeniami rozwoju (m.in. w zakresie opracowania dedykowanych ścieżek edukacyjnych) oraz organizację placówki referencyjnej w zakresie pracy z uczniem z niepełnosprawnościami.

Następnie zrealizowane zostaną działania dotyczące wdrażania kompleksowego wspomaganie szkół i przedszkoli, realizowane w oparciu o standardy wypracowane w ramach ww. przedsięwzięć strategicznych i mogące zawierać następujące elementy:

- 1) doskonalenie zawodowe nauczycieli (m.in. w zakresie przygotowania do kształtowania kompetencji kluczowych),
- 2) organizację zajęć nastawionych na rozwój kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży (w tym edukację kulturalną),
- 3) organizację zajęć w ramach edukacji ekologicznej, prozdrowotnej, regionalnej oraz kultury fizycznej,
- 4) wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez organizację zajęć kompensacyjno-wyrównawczych,
- 5) rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów, głównie poprzez podnoszenie kompetencji nauczycieli doradców zawodowych (m.in. w zakresie wsparcia osób zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu edukacji) oraz prowadzenie indywidualnych i grupowych form doradztwa,

¹⁵ Wartość zostanie zweryfikowana po przeprowadzeniu przez MliR stosownego badania ewaluacyjnego.

- 6) rozbudzanie zainteresowań i kreatywności, m.in. poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych,
- 7) organizację form pracy z uczniem z niepełnosprawnościami i/lub z zaburzeniami rozwoju (w tym uzupełniająco prowadzenie psychoedukacji opiekunów, lekarzy, nauczycieli, pracowników socjalnych w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych, dostosowanie infrastruktury szkolnej oraz działania na rzecz poszerzania dostępności dla uczniów z niepełnosprawnościami i z zaburzeniami rozwoju do przedszkoli integracyjnych i klas/szkoł integracyjnych).

W ramach wdrażania kompleksowego wspomaganie szkół i przedszkoli, realizowane będą projekty łączące działania skierowane do nauczycieli, dzieci i młodzieży oraz opiekunów, obejmujące minimum jeden rok szkolny. Preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, w tym przede wszystkim realizowane przez organy prowadzące szkoły/przedszkola z co najmniej jednym spośród następujących podmiotów:
 - a) organizacje pozarządowe,
 - b) instytucje edukacyjne,
 - c) instytucje kultury,
 - d) instytucje rynku pracy/instytucje pomocy i integracji społecznej (w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego).
- 2) realizowane z wykorzystaniem technologii i usług cyfrowych.

Z poziomu regionu wdrożone zostaną także systemowe rozwiązania na rzecz wsparcia rozwoju uczniów szczególnie uzdolnionych, m.in. poprzez pomoc finansową (stypendialną). Interwencja w tym zakresie zrealizowana zostanie przede wszystkim poprzez stosowne przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej.

Interwencja obejmować będzie także skoordynowane i realizowane z poziomu regionu działania wspomagające dotyczące:

- współpracy szkół i placówek z uczelniami w zakresie tworzenia dostosowanych do potrzeb szkół i nauczycieli narzędzi dydaktycznych oraz budowy klas/szkoł patronackich,
- organizacji sieci szkół referencyjnych jako miejsca wdrażania innowacji pedagogicznych w ścisłej współpracy ze szkołami wyższymi, prowadzenia zajęć praktycznych dla studentów, lekcji otwartych, staży i praktyk dla nauczycieli (w tym zakresie interwencja zostanie skierowana wyłącznie do szkół uzyskujących najwyższe EWD),
- rozwoju wielosektorowego dialogu edukacyjnego.

Uzupełniająco, w ramach finansowania krzyżowego, w zakresie wszystkich ww. typów interwencji możliwe będzie m.in. doposażenie szkół/przedszkoli (w tym uwzględniające cyfryzację) oraz rozbudowa/przebudowa/remont infrastruktury dydaktycznej (przede wszystkim w zakresie pracowni przedmiotowych).

Ukierunkowanie terytorialne

Preferowane będą projekty realizowane na obszarach o najsłabszych wynikach egzaminów zewnętrznych na wszystkich etapach edukacji.

Dla działań realizowanych z poziomu regionu: obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Nauczyciele (w tym nauczyciele-doradcy zawodowi), dzieci biorące udział w edukacji przedszkolnej, uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (w tym uczniowie szczególnie uzdolnieni, uczniowie z niepełnosprawnościami oraz uczniowie z zaburzeniami rozwoju), psychologowie, pedagodzy, opiekunowie.

Indykatory katalog beneficjentów

Organy prowadzące szkoły/przedszkola, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, instytucje edukacyjne, organizacje pozarządowe, instytucje rynku pracy, instytucje pomocy i integracji społecznej, instytucje kultury, przedsiębiorcy.

b) Upowszechnienie edukacji przedszkolnej

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie ukierunkowane będzie na tworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej, w tym finansowanie wyposażenia i adaptacji/remontu infrastruktury na potrzeby: przedszkoli (w tym przedszkoli przykładowych i specjalnych), oddziałów przedszkolnych w szkołach oraz innych form wychowania przedszkolnego, tj. punktów przedszkolnych i zespołów wychowania przedszkolnego.

Uzupełniająco w ramach projektów możliwa będzie praca środowiskowa z opiekunami dzieci, przy zaangażowaniu m.in. instytucji pomocy i integracji społecznej na rzecz podnoszenia świadomości w zakresie wpływu edukacji przedszkolnej na rozwój dziecka z wykorzystaniem działań informacyjno-promocyjnych.

Preferowane będą projekty:

- 1) realizowane w partnerstwie kilku samorządów (np. gmina-gmina, powiat-gmina) lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego/publiczno-społecznego,
- 2) identyfikowane i realizowane z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrującego aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania,
- 3) uzgodnione w ramach ZPT,
- 4) zapewniające trwałość efektów wsparcia poprzez utrzymanie przez organy prowadzące wspartych w ramach projektów struktur przedszkolnych w liczbie odpowiadającej faktycznemu i prognozowanemu zapotrzebowaniu na tego typu usługi przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu.

Ukierunkowanie terytorialne

Preferowane będą projekty realizowane na obszarach o odsetku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym poniżej średniej wojewódzkiej.

Grupy docelowe

Nauczyciele i opiekunowie dzieci objętych edukacją przedszkolną, dzieci w wieku przedszkolnym.

Indykatory katalog beneficjentów

Organy prowadzące szkoły i przedszkola, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne, instytucje pomocy i integracji społecznej, przedsiębiorcy, LGD/LGR.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie). Uzupełniająco dopuszcza się także tryby: indywidualny (przedsięwzięcia strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej), konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu), a także inne tryby zidentyfikowane w toku realizacji Programu.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLVK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba uczniów objętych wsparciem w Programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	66 000	Beneficjenci/IZ	Raz na rok
2.	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w Programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	3 900	Beneficjenci/IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.3 bis

Zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy.

Cel szczegółowy

Podniesienie jakości kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bepośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	Słabiej rozwinięty	%	nd.	bd.	%	2014	-	-	70	Ewaluacja	Dwa razy w trakcie Programu

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Interwencja zostanie zrealizowana przede wszystkim poprzez stosowne przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej, obejmujące swym zasięgiem obszar całego województwa, nadrzędne, komplementarne i bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem strategicznym dotyczącym infrastruktury ponadgimnazjalnego szkolnictwa zawodowego (przewidzianym do realizacji w ramach PI 10.4).

Wspierane będzie dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego, w tym programów nauczania na poziomie ponadgimnazjalnym, do potrzeb gospodarki (w szczególności z uwzględnieniem potrzeb wynikających z realizacji *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego).

Interwencja obejmie m.in.:

- 1) doskonalenie kwalifikacji nauczycieli, zarówno w zakresie nauki zawodu i teoretycznych przedmiotów zawodowych (we współpracy z pracodawcami), jak i kształcenia ogólnego, w tym kształtowania kompetencji kluczowych uczniów,
- 2) wdrażanie mechanizmów włączania pracodawców i środowiska akademickiego w proces kształcenia (udział w opracowywaniu programów nauczania, nauczanie, uczniowskie staże i praktyki),
- 3) uruchamianie ukierunkowanych programów motywacyjnych dla uczniów (np. staże w zakładach pracy, indywidualna ścieżka rozwoju, opieka stypendialna),
- 4) organizację zajęć nastawionych na rozwój kompetencji kluczowych uczniów,
- 5) wypracowanie formuły uruchamiania/poszerzania oferty kształcenia ustawicznego, odpowiadającej bieżącym potrzebom pracodawców,
- 6) promowanie szkolnictwa zawodowego (uzupełniająco).

Realizowane będą projekty: prowadzące do wzrostu poziomu kwalifikacji zawodowych uczniów, w szczególności wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego, realizowane w ścisłym partnerstwie z pracodawcami, przyczyniające się do poszerzenia oferty prowadzonego kształcenia ustawicznego we wspartych szkołach, a także zapewniające uczniom dostęp do technologii i usług cyfrowych.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Uczniowie i nauczyciele ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, pracodawcy/przedsiębiorcy.

Indykatywny katalog beneficjentów

Organy prowadzące szkoły, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, instytucje edukacyjne, instytucje rynku pracy, izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorcy, klastry, IOB, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb indywidualny (przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	os.	EFS	Slabiej rozwinięty	-	-	11 400	Beneficjenci/ IZ	Raz na rok
2.	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego objętych wsparciem w Programie	os.	EFS	Slabiej rozwinięty	-	-	400	Beneficjenci/ IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.2

Poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć.

Cele szczegółowe

- 1) Zbudowanie oferty edukacyjnej na poziomie wyższym uwzględniającej potrzeby gospodarki.
- 2) Wzmocnienie roli pomorskich szkół wyższych jako eksportera usług edukacyjnych.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezppośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Odsetek absolwentów objętych wsparciem, którzy uzyskali zatrudnienie w ciągu 12 miesięcy od zakończenia kształcenia	Slabiej rozwinięty	%	nd.	0	%	2014	-	-	80	Ewaluacja	Raz na koniec Programu
2.	Odsetek absolwentów pochodzących z zagranicy w stosunku do ogółu absolwentów na wspartych szkołach wyższych	Slabiej rozwinięty	%	nd.	0	%	2014	-	-	1	Ewaluacja	Raz na koniec Programu

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

a) Dopasowanie profilu kształcenia do potrzeb gospodarki

Interwencja zostanie ukierunkowana na tworzenie nowych i dostosowanie istniejących wydziałów i programów kształcenia do potrzeb gospodarki, wprowadzenie w tok edukacji wypracowanych we współpracy z przedsiębiorcami i IOB programów praktyk oraz zaangażowanie praktyków w proces kształcenia. Uzupełniająco, w ramach finansowania krzyżowego, możliwy będzie m.in. rozwój zaplecza dydaktycznego uczelni poprzez doposażenie laboratoriów, pracowni komputerowych oraz zakup oprogramowania i materiałów dydaktycznych.

Realizowane będzie także wsparcie systemowych rozwiązań w zakresie monitoringu losów absolwentów oraz regionalnego systemu monitorowania potrzeb rynku pracy, komplementarnego do systemu wymaganego przez władze centralne, w tym: wypracowanie modelu monitorowania i ewaluacji zapotrzebowania na kwalifikacje, wypracowanie mechanizmu zamawiania programów kształcenia kluczowych z punktu widzenia rozwoju regionu (w tym w zakresie inteligentnych specjalizacji regionu),

oraz uruchomienie pilotażowego programu kształcenia na podstawie opracowanego mechanizmu zamawiania kierunków.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą projekty:

- 1) wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego,
- 2) angażujące do współpracy instytucje wcześniejszych szczebli edukacji, w tym kształcenia zawodowego,
- 3) uzgodnione w ramach ZPT.

b) Współpraca międzywydziałowa i międzyuczelniana

Wsparcie będzie ukierunkowane na tworzenie nowych i dostosowanie (w tym także infrastrukturalne w ramach finansowania krzyżowego) istniejących wydziałów międzyuczelnianych, kierunków interdyscyplinarnych oraz instytutów do potrzeb gospodarki oraz przygotowanie elastycznej oferty dydaktycznej z możliwością studiowania na różnych kierunkach i uczelniach.

Ponadto, możliwe będzie wspieranie międzyinstytucjonalnych i międzynarodowych projektów badawczych realizowanych przez doktorantów (za pośrednictwem uczelni), budowę sieci współpracy międzynarodowej uczelni poprzez wsparcie wyjazdów badawczych i edukacyjnych kadry pomorskich uczelni oraz organizowanie wykładów wykładowców z zagranicy.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą projekty:

- 1) powiązane z pomorskimi przedsięwzięciami realizowanymi w ramach Polskiej Mapy Drogowej Infrastruktury Badawczej i/lub realizowanymi przez jednostki naukowe posiadające status Krajowych Naukowych Ośrodków Wiodących (w odniesieniu do projektów badawczych realizowanych przez doktorantów),
- 2) wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego,
- 3) angażujące do współpracy instytucje wcześniejszych szczebli edukacji, w tym kształcenia zawodowego,
- 4) uzgodnione w ramach ZPT.

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

c) Atrakcyjna oferta uczelni

Interwencja zostanie zrealizowana przede wszystkim poprzez stosowne przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego. Działania obejmą m.in.:

- 1) uruchomienie kierunków kształcenia w językach obcych,
- 2) obsługę studentów w językach obcych (w tym: podnoszenie kompetencji kadry uczelni w zakresie obsługi studentów zagranicznych i kształcenia w językach obcych na nowych kierunkach odpowiadających potrzebom regionu),
- 3) dostosowanie programów kształcenia i materiałów dydaktycznych dla potrzeb nowych grup odbiorców usług,
- 4) stworzenie oferty edukacyjnej dla osób szczególnie uzdolnionych,
- 5) stypendia profilowane dla studentów oraz zachęty np. w formie dofinansowania relokacji,
- 6) umożliwienie podjęcia pracy i praktyk w okresie studiów,

- 7) uruchomienie kursów nauki języka polskiego,
- 8) wspieranie zatrudniania zagranicznych wykładowców.

W ramach finansowania krzyżowego wspierane będą przede wszystkim działania związane z uatrakcyjnieniem pozadydaktycznej oferty uczelni (w tym rozwój zaplecza kreatywnego dla studentów).

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, w tym angażujące jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne i/lub izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców i/lub przedsiębiorców,
- 2) wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego,
- 3) realizowane z wykorzystaniem technologii i usług cyfrowych,
- 4) uzgodnione w ramach ZPT.

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

Ukierunkowanie terytorialne

W zakresie dopasowania profilu kształcenia do potrzeb gospodarki oraz w zakresie współpracy międzywydziałowej i międzyuczelnianej: obszar całego województwa.

W zakresie atrakcyjnej oferty uczelni: OMT oraz Słupsk jako obszary wyłącznie uprawnione.

Grupy docelowe

Studenci (w tym doktoranci), kadra akademicka, pracodawcy.

Indykatywny katalog beneficjentów

Instytucje edukacyjne, jednostki naukowe, instytucje sfery B+R+I, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego oraz spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorcy, klastry, IOB.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu), a w zakresie atrakcyjnej oferty uczelni tryb indywidualny (przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba studentów (w tym zagranicznych) objętych wsparciem w ramach Programu	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	6 000	Beneficjenci /IZ	Raz na rok

Wkład Osi w realizację celów tematycznych 1-7

Planowana w ramach Osi interwencja w sposób bezpośredni przyczyni się do realizacji celu dotyczącego rozwoju przedsiębiorczości (CT 3) poprzez dopasowanie oferty szkolnictwa wyższego i kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym do potrzeb gospodarki, co opierać się będzie na ścisłej współpracy z przedsiębiorcami, obejmującej m.in. zaangażowanie sektora gospodarczego w opracowanie i realizację programów kształcenia.

Interwencja przyczyni się także do realizacji celu dotyczącego zwiększenia dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych (CT 2), przede wszystkim ze względu na zawarte preferencje odnoszące się do upowszechnienia technologii i usług cyfrowych na wszystkich etapach kształcenia.

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Kluczowy etap wdrażania	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFS	Słabiej rozwinięty	50,9 (35%)	-	-	145,5	IZ	-	10,1 mln EUR
Wskaźnik produktu	2.	Liczba uczniów objętych wsparciem w Programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	20 000	-	-	66 000	Beneficjenci /IZ	-	

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
114	100,4	01	145,5	01	85,2	00	125,1	00	145,5	010	145,5
117	16,0			05	60,3	01	20,4				
115	29,1										

OŚ PRIORYTETOWA 4. KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi przewiduje się realizację działań dotyczących PI 10.4.

Kluczowym problemem województwa pomorskiego jest niedopasowanie oferty, organizacji i sieci szkół kształcenia zawodowego (zarówno na poziomie ponadgimnazjalnym, jak i wyższym) do zmieniającej się gospodarki. Dodatkowo, organizacja kształcenia ustawicznego i proponowana w tym zakresie oferta nie nadążają za zmieniającymi się dynamicznie potrzebami rynku pracy.

Brakuje także regionalnej koordynacji oferty szkolnictwa zawodowego, uwzględniającej ponadlokalny wymiar rynków pracy i zwiększającej przez to potencjał mobilności zawodowej absolwentów.

W efekcie zauważalny jest stosunkowo niski procent absolwentów szkół zawodowych, którzy otrzymują dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, co świadczy o niskiej i odbiegającej od średniej krajowej jakości i efektywności kształcenia.

Również odsetek absolwentów studiów wyższych zawodowych jest niewielki. Coraz mniejszy jest także przyrost liczby tych studentów, co szczególnie widoczne jest w odniesieniu do subregionalnych ośrodków akademickich: Słupska, Kwidzyna i Chojnic/Człuchowa. Spowodowane jest to przede wszystkim niedopasowaniem profilu kształcenia ww. szkół do potrzeb gospodarki i rynku pracy oraz niedobór w zakresie specjalistycznego wyposażenia dydaktycznego. Brakuje również skutecznych instrumentów zachęcenia pracodawców do pełniejszej współpracy z wyższymi szkołami zawodowymi.

Kluczowym wyzwaniem i jednocześnie warunkiem sukcesu systemu kształcenia zawodowego w regionie jest ścisła współpraca szkół i uczelni z przedsiębiorcami, która obecnie w województwie pomorskim jest na niskim poziomie.

W zakresie kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym, realizowane w ramach Osi działania posiadają bezpośrednie powiązanie i są uzupełniające do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w OP 3. *Edukacja*.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.4

Investycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Cele szczegółowe

- 1) Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym do potrzeb gospodarki.
- 2) Wzrost zainteresowania podejmowaniem nauki w ponadgimnazjalnych i wyższych szkołach zawodowych.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (E/FRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem: 1. zasadniczym zawodowym 2. policealnym i średnim technicznym	%	Słabiej rozwinięty	1. 29,7 2. 20,5	2012	1. 28,2 2. 19,8	GUS	Raz na rok
2.	-	Odsetek bezrobotnych absolwentów w subregionalnych ośrodkach akademickich	%	Słabiej rozwinięty	16,0	2012	15,5	Urząd Statystyczny w Gdańsku/WUP	Raz na rok
3.	-	Odsetek uczniów w technikach i zasadniczych szkołach zawodowych w ogóle uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych	%	Słabiej rozwinięty	54,9	2012/ 2013	60	Urząd Statystyczny w Gdańsku	Raz na rok
4.	-	Odsetek studentów w subregionalnych ośrodkach akademickich (w ogóle studentów)	%	Słabiej rozwinięty	1,9	2012/ 2013	Zahamowanie trendu spadkowego do 1,2%	Urząd Statystyczny w Gdańsku	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

a) Infrastruktura ponadgimnazjalnych szkół zawodowych

Planowany zakres wsparcia

Interwencja zostanie zrealizowana przede wszystkim poprzez stosowne przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej, obejmujące swym zasięgiem obszar całego województwa, komplementarne i bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem strategicznym dotyczącym jakości ponadgimnazjalnego szkolnictwa zawodowego (przewidzianym do realizacji w ramach PI 10.3 bis).

Wspierane będą działania na rzecz ukształtowania sieci szkół zawodowych w regionie, m.in. poprzez doposażenie/wyposażenie ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w szczególności w pomoce dydaktyczne pracowni kształcenia praktycznego, a także – w uzasadnionych przypadkach – przebudowę/remont infrastruktury ww. szkół. Interwencja skierowana zostanie również na utworzenie oraz wyposażenie/doposażenie w ramach ww. sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych ośrodków egzaminacyjnych umożliwiających w szczególności potwierdzanie efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

Realizowane będą projekty: prowadzące do wzrostu poziomu kwalifikacji zawodowych uczniów, w szczególności wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego, realizowane w ścisłym partnerstwie z pracodawcami, przyczyniające się do poszerzenia oferty prowadzonego kształcenia ustawicznego we wspartych szkołach, a także zapewniające uczniom dostęp do technologii i usług cyfrowych.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Uczniowie i nauczyciele ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, pracodawcy/przedsiębiorcy.

Indykatory katalog beneficjentów

Organy prowadzące szkoły, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, instytucje edukacyjne, instytucje rynku pracy, izby

gospodarcze i organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorcy, klastry, IOB, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne.

b) Infrastruktura wyższych szkół zawodowych

Planowany zakres wsparcia

Interwencja zostanie skierowana na uruchamianie lub poprawę istniejącej oferty i programów kształcenia zawodowego na poziomie wyższym na potrzeby gospodarki i obejmie przede wszystkim: doposażenie wyższych szkół zawodowych w specjalistyczne pomoce dydaktyczne pracowni kształcenia praktycznego, a także – w uzasadnionych przypadkach – przebudowę/remont infrastruktury ww. szkół.

Uzupełniająco w ramach finansowania krzyżowego realizowane będą także działania dotyczące m.in. podnoszenia kwalifikacji kadr dydaktycznych oraz dostosowania programów kształcenia do potrzeb gospodarki (w tym uzupełnienia o elementy nauczania praktycznego).

Realizowane będą projekty kompleksowe, poprzedzone badaniem potrzeb subregionalnych rynków pracy.

Preferowane będą projekty:

- 1) wpisujące się w realizację *Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu*, o których mowa w RPS w zakresie rozwoju gospodarczego,
- 2) wykorzystujące potencjał infrastrukturalny i merytoryczny IOB (w szczególności infrastrukturę badawczą parków naukowo-technologicznych i inkubatorów przedsiębiorczości) na potrzeby kształcenia zawodowego,
- 3) realizowane w ścisłym partnerstwie z pracodawcami,
- 4) angażujące do współpracy instytucje wcześniejszych szczebli edukacji, w tym kształcenia zawodowego,
- 5) realizowane w ramach współpracy międzyuczelnianej,
- 6) uzgodnione w ramach ZPT.

Ukierunkowanie terytorialne

Preferowane będą projekty realizowane w subregionalnych ośrodkach: Słupsku, Chojnicach/Człuchowie i Kwidzynie.

Grupy docelowe

Studenci i kadra wyższych szkół zawodowych, pracodawcy.

Indykatywny katalog beneficjentów

Instytucje edukacyjne, instytucje sfery B+R+I, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorcy, klastry, IOB, instytucje rynku pracy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

W zakresie infrastruktury ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, głównym trybem wyboru projektów będzie tryb indywidualny (przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej). Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

W zakresie infrastruktury wyższych szkół zawodowych głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu). Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba doposażonych/ wyposażonych obiektów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	30 ¹⁶	Beneficjenci/ IZ	Raz na rok
2.	Liczba doposażonych/ wyposażonych obiektów infrastruktury szkół wyższych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	4	Beneficjenci/ IZ	Raz na rok

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Kluczowy etap wdrażania	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	20 (30%)	-	-	67,2	IZ	-	4,0 mln EUR

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFRR, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
050	47,0	01	67,2	01	67,2	00	67,2	-	-	010	67,2
049	20,2										

¹⁶ Wartość wskaźnika zostanie zweryfikowana po przygotowaniu dokumentacji projektowej dla stosownego przedsięwzięcia strategicznego.

OŚ PRIORYTETOWA 5. ZATRUDNIENIE

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi przewiduje się realizację działań dotyczących PI 8.5, 8.8, 8.10, 8.9 oraz 8.7.

Interwencja będzie dotyczyć przede wszystkim działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy, godzenie życia zawodowego i prywatnego, programy zdrowotne, adaptację pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce oraz rozwój przedsiębiorczości.

Istotną barierą rozwojową regionu jest utrzymujący się niedostateczny poziom zatrudnienia mieszkańców, co przekłada się na znaczącą populację osób pozostających bez pracy, w tym na wysokie bezrobocie o charakterze strukturalnym. Trudności z zatrudnieniem mają przede wszystkim osoby młode do 30 roku życia, powyżej 50 lat, z niepełnosprawnościami oraz kobiety. Problem ten ma złożone podłoże, przy czym duże znaczenie na skalę jego występowania ma niska mobilność zawodowa (w tym niechęć do podnoszenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych) i przestrzenna mieszkańców województwa, szczególnie na obszarach wiejskich i w mniejszych miastach.

Niepokojącym zjawiskiem jest przewaga kobiet wśród ogółu osób pozostających bez pracy, która wiąże się głównie z sytuacją rodzinną, w tym urodzeniem i wychowaniem dziecka. W przypadku zorganizowanej opieki nad dziećmi do lat 3, województwo pomorskie zajmuje ostatnie miejsce w kraju. W 2012 r. wskaźnik dotyczący dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 000 dzieci w wieku do lat 3, wynosił w regionie 23, przy średniej krajowej 38.

Istotnym wyzwaniem jest wydłużenie aktywności zawodowej mieszkańców województwa, którzy w niewystarczającym stopniu korzystają z profilaktyki zdrowotnej oferowanej przez system zdrowia. Spośród osób niepracujących w wieku 55-64 lata aż 25% podaje chorobę i niepełnosprawność jako przyczynę niezdolności do pracy. Choroby potencjalnie zagrażające życiu lub skutkujące niepełnosprawnością nie są wykrywane dostatecznie szybko, co zmniejsza szansę na skuteczne wyleczenie i w efekcie negatywnie wpływa na aktywność zawodową mieszkańców. Dodatkowo mieszkańcy regionu charakteryzują się niską świadomością roli profilaktyki i zdrowego trybu życia w zapobieganiu chorobom, które stanowią istotną barierę w utrzymaniu i wydłużaniu aktywności zawodowej. Nadal bowiem zgłaszalność do programów zdrowotnych w województwie pomorskim wynosi ok. 30%.

W województwie pomorskim słabo wykorzystany jest potencjał medycyny pracy, który mógłby pozwolić na rozszerzenie wachlarza badań profilaktycznych i objęcie większej części populacji badaniami profilaktycznymi i akcjami edukacyjnymi.

Niska skłonność do podnoszenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych nie dotyczy tylko osób pozostających bez pracy, ale także pracowników firm. Przejawia się to w mało powszechnym uczestnictwie w kształceniu ustawicznym, szczególnie wśród pracowników niemobilnych (powyżej 50 lat). Stan ten pogłębia brak zainteresowania firmy podnoszeniem kwalifikacji swoich pracowników, co wpływa na ich pozycję konkurencyjną na rynku. Problem jest także bierność przedsiębiorców w zakresie wsparcia adaptacyjnego dla zwalnianych pracowników. Sytuację pogarsza również niska na tle innych regionów dostępność usług (m.in. szkoleń, doradztwa) oraz ich słabe powiązanie z potrzebami pracodawców, którzy oczekują dedykowanego, kompleksowego wsparcia, opartego na specjalistycznych usługach.

Pozytywną cechą Pomorza jest ich wyróżniająca się na tle kraju skłonność do podejmowania działalności gospodarczej. Region zajmuje wysoką pozycję wśród województw pod względem podstawowych wskaźników dotyczących przedsiębiorczości, przy tym wspieranie tworzenia nowych firm jest skuteczną formą aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy.

W zakresie wspierania przedsiębiorczości Oś jest ściśle powiązana z OP 2. *Przedsiębiorstwa* (PI 3.3 i 3.4) i 8. *Komersja* (PI 8.2).

Działania w ramach Osi mają bezpośrednie powiązanie z interwencją w ramach OP 6. *Integracja* (szczególnie w odniesieniu do PI 9.4), w związku z czym planowane jest skoordynowanie działań instytucji rynku pracy oraz instytucji pomocy i integracji społecznej na rzecz zapewnienia kompleksowości wsparcia.

W zakresie zapewnienia dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych Oś jest bezpośrednio powiązana z interwencją w ramach OP 7. *Zdrowie*.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.5

Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.

Cele szczegółowe

Wzrost zatrudnienia osób pozostających bez pracy.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpłatnego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Słabiej rozwinięty	%	nd.	40	%	2013	-	-	50	Ewaluacja	Dwa razy w trakcie Programu

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie realizowane będzie poprzez wdrażanie kompleksowych rozwiązań w zakresie aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy. Działania te podejmowane będą poprzez wsparcie w ramach usług rynku pracy i z wykorzystaniem aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Interwencja będzie prowadzona poprzez przedsięwzięcia realizowane na potrzeby ww. osób, w oparciu o przeprowadzoną indywidualną diagnozę. Osoby te będą mogły skorzystać m.in.: z profesjonalnego wsparcia psychologiczno-doradczego, staży, praktyk zawodowych, subsydiowanych miejsc pracy, wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy. Realizowane będą przedsięwzięcia umożliwiające zdobywanie nowych umiejętności oraz podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych. Komplementarnie będą wykonywane działania analityczne mające na celu pomiar efektywności wsparcia.

Przewidziane zostało wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności przestrzennej (regionalnej i ponadregionalnej), w tym także w ramach sieci EURES. Interwencja obejmować będzie tworzenie różnego typu zachęt do podejmowania pracy poza dotychczasowym miejscem zamieszkania dla osób pozostających bez pracy.

Podejmowane będą także przedsięwzięcia w zakresie tworzenia skutecznego i efektywnego poradnictwa zawodowego m.in. poprzez jego urynkowanie, przy czym będą one mogły być realizowane wyłącznie w formule przedsięwzięć partnerskich.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą projekty:

- 1) realizowane w porozumieniu z pracodawcami,
- 2) partnerskie, w tym przede wszystkim instytucji rynku pracy z instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz z co najmniej jednym z spośród następujących podmiotów:
 - a) instytucje edukacyjne,
 - b) organizacje pozarządowe,
 - c) pracodawcy,
 - d) IOB,
- 3) ukierunkowane w szczególności na osoby w wieku 25-30 lat, 50 lat i więcej, z niepełnosprawnościami, wykluczone, długotrwale bezrobotne oraz powracające po przewie na rynek pracy,
- 4) uzgodnione w ramach ZPT,
- 5) identyfikowane i realizowane z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrującego aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania.

Ukierunkowanie terytorialne

W zakresie wsparcia osób bezrobotnych preferowane będą projekty realizowane na obszarach o wysokiej stopie bezrobocia.

W zakresie wsparcia pozostałych osób pozostających bez pracy (z wyłączeniem zarejestrowanych osób bezrobotnych) oraz poradnictwa zawodowego: obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Osoby pozostające bez pracy.

Indykatywny katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, instytucje rynku pracy, związki zawodowe, instytucje pomocy i integracji społecznej, instytucje edukacyjne, IOB, izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorcy, LGD/LGR, ROT/LOT, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu), a także inne tryby zidentyfikowane w toku realizacji Programu.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	44 500	Beneficjenci / IZ	Raz na rok
2.	Liczba osób w wieku 25-30 lat objętych wsparciem w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	16 200	Beneficjenci / IZ	Raz na rok
3.	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	3 500	Beneficjenci / IZ	Raz na rok
4.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	3 100	Beneficjenci / IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.8

Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.

Cele szczegółowe

Wzrost zatrudnienia osób opiekujących się dziećmi do lat 3.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpśredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Słabiej rozwinięty	%	nd.	0	%	2014	-	-	50	IZ	Dwa razy w trakcie Programu

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie ukierunkowane będzie na wdrażanie rozwiązań ułatwiających powrót na rynek pracy oraz łączenie obowiązków zawodowych z prywatnymi osobom, które opiekują się dziećmi do lat 3 poprzez zapewnienie różnych form opieki nad nimi oraz wspieranie powstawania i rozwoju istniejących miejsc zorganizowanej opieki dla dzieci w tej grupie wiekowej (m.in. żłobki, kluby dziecięce).

Preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, w tym z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej i/lub pracodawcami,
- 2) uzgodnione w ramach ZPT,
- 3) identyfikowane i realizowane z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrującego aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Osoby wchodzące i powracające na rynek pracy po urlopach macierzyńskich, rodzicielskich oraz wychowawczych.

Indykatywny katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, instytucje pomocy i integracji społecznej, instytucje rynku pracy, związki zawodowe, instytucje edukacyjne, IOB, izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, LGD/LGR, ROT/LOT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie). Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjno-negocyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	3 700	Beneficjenci /IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.10

Aktywne i zdrowe starzenie się.

Cel szczegółowy

Zmniejszenie poziomu dezaktywacji zawodowej ze względu na chorobę lub niepełnosprawność.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Odszetek ludności województwa objętej programami zdrowotnymi w ramach Programu	Słabiej rozwinięty	%	nd.	0	%	2014	-	-	2,2	IZ	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie ukierunkowane będzie na realizację kompleksowych programów zdrowotnych o zasięgu co najmniej ponadlokalnym, obejmujących profilaktykę, diagnostykę i promocję zdrowia, ukierunkowanych w szczególności na: wykrywanie chorób cywilizacyjnych będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, zapobieganie występowaniu chorób zawodowych ograniczających aktywność zawodową, zapobieganie niepełnosprawności i uwzględnianie potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz wydłużenie okresu aktywności zawodowej. Programy te wdrażane będą jako projekty koordynowane przez samorząd województwa realizowane w partnerstwie pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi.

Realizowane będą również kompleksowe programy zdrowotne dostosowane do potrzeb poszczególnych grup pracowników lub grup zawodowych obejmujące m.in.: ograniczanie czynników ryzyka dla chorób cywilizacyjnych i wynikających ze specyfiki zakładu pracy, akcje profilaktyczne, programy rehabilitacji leczniczej, ułatwiające powroty do pracy i zapobieganie niepełnosprawności oraz przekwalifikowanie pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, przygotowujące do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia.

Wszystkie realizowane programy zdrowotne powinny obejmować działania wieloletnie, wielosektorowe oraz wykorzystywać nowoczesne technologie medyczne. Wspierane będą wyłącznie programy zdrowotne posiadające pozytywną opinię Agencji Oceny Technologii Medycznych.

Dla zapewnienia efektywności i skuteczności wdrażanych programów zdrowotnych rozwinięty zostanie regionalny system monitorowania i ewaluacji programów zdrowotnych (obejmujący przede wszystkim budowę platformy promocyjno-informacyjno-edukacyjnej, poprawę jakości gromadzonych danych oraz prowadzenie szkoleń).

W ramach kompleksowych projektów możliwa będzie realizacja działań promocyjnych i informacyjnych zachęcających mieszkańców do udziału w programach zdrowotnych, a także podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr medycznych.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą projekty:

- 1) realizowane w partnerstwie pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, instytucjami naukowymi oraz sektorem oświaty,
- 2) przyczyniające się do zwiększenia świadomości obywatelskiej w zakresie roli profilaktyki w zapobieganiu chorobom,
- 3) uwzględniające potrzeby osób w wieku 50 lat i więcej oraz osób z niepełnosprawnościami,
- 4) uzgodnione w ramach ZPT.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Osoby w wieku aktywności zawodowej, pracownicy i pracodawcy.

Indykatory katalog beneficjentów

Podmioty świadczące usługi zdrowotne i ich organy założycielskie, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorcy, instytucje edukacyjne, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównymi trybami wyboru projektów będą tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu) oraz tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wybrane w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów zdrowotnych w ramach Programu	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	50 000	Beneficjenci/ IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.9

Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Cele szczegółowe

Poprawa efektywności przedsiębiorstw i kwalifikacji pracowników.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięty	os.	nd.	22	%	2011	-	-	35	Ewaluacja	Dwa razy w trakcie Programu

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie będzie realizowane w oparciu o popytowy model świadczenia wysokiej jakości usług, w którym przedsiębiorcy będą decydować o rodzaju, formie i zakresie usług, z jakich skorzystają. Będzie się ono odbywać m.in. poprzez wdrożenie kompleksowej i zindywidualizowanej oferty wsparcia pracodawców (poprzedzonej diagnozą potrzeb), w tym w zakresie identyfikacji i analizy potrzeb szkoleniowych oraz późniejszej realizacji procesu szkolenia, specjalistycznego doradztwa, mentoringu oraz coachingu.

Interwencja będzie także ukierunkowana na realizację wsparcia typu *outplacement* skierowanego do pracowników będących w okresie wypowiedzenia w związku z prowadzoną w przedsiębiorstwach

restrukturyzacją lub reorganizacją, bądź zwolnionych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu.

Preferowane będą projekty:

- 1) realizowane w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach oraz podmiotach ekonomii społecznej,
- 2) ukierunkowane na osoby w wieku 50 lat i więcej, z niepełnosprawnościami oraz o niskich kwalifikacjach zawodowych,
- 3) identyfikowane i realizowane z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrującego aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Przedsiębiorcy, pracodawcy, pracownicy oraz osoby zwolnione z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu.

Indykatory katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, instytucje edukacyjne, IOB, instytucje pomocy i integracji społecznej, instytucje rynku pracy, związki zawodowe, izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne, LGD/LGR, ROT/LOT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Uzupełniająco dopuszcza się także inne tryby zidentyfikowane w toku realizacji RPO WP.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	os.	EFS	Stabiej rozwinięty	-	-	20 800	Beneficjenci / IZ	Raz na rok
2.	Liczba osób przewidzianych do zwolnienia i zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	os.	EFS	Stabiej rozwinięty	-	-	2 700	Beneficjenci / IZ	Raz na rok
3.	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw gospodarki społecznej)	szt.	EFS	Stabiej rozwinięty	-	-	4 100	Beneficjenci / IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.7

Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Cele szczegółowe

Wzrost liczby zakładanych mikroprzedsiębiorstw.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpółroczny lub długoterminowy) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	Słabiej rozwinięty	%	nd.	48	%	2013	-	-	55	Ewaluacja	Dwa razy w trakcie Programu

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Interwencja ukierunkowana będzie na powstawanie mikroprzedsiębiorstw poprzez wsparcie finansowe rozpoczęcia działalności gospodarczej. W ramach projektów osoby podejmujące działalność gospodarczą w ich wyniku będą mogły uzyskać także wsparcia m.in. w zakresie pomocy prawnej, konsultacji, szkoleń i doradztwa związanego z rozpoczęciem działalności gospodarczej oraz z jej prowadzeniem w początkowej fazie.

Preferowane będą projekty:

- 1) ukierunkowane w szczególności na osoby w wieku 25-30 lat oraz 50 lat i więcej, z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne oraz powracające po przerwie na rynek pracy,
- 2) identyfikowane i realizowane z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrującego aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania.

Ukierunkowanie terytorialne

Preferowane będą projekty realizowane na:

- 1) obszarach o niskim poziomie aktywności gospodarczej,
- 2) obszarach o wysokiej stopie bezrobocia.

Grupy docelowe

Osoby pozostające bez pracy.

Indykatory katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, IOB, instytucje pomocy i integracji społecznej, instytucje rynku pracy, izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne, LGD/LGR.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WL WK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	1 900	IZ	Raz na rok

Wkład Osi w realizację celów tematycznych 1-7

Planowana w ramach Osi interwencja przyczyni się do realizacji CT 3 *Wzmocnienie konkurencyjności MŚP* poprzez działania ukierunkowane: na podnoszenie i zmianę kwalifikacji zawodowych pracowników firm, osób pozostających bez pracy (zapewnienie optymalnych zasobów pracy), na wydłużenie okresu aktywności zawodowej mieszkańców Pomorza oraz na powstawanie mikroprzedsiębiorstw, w szczególności na obszarach, na których występują poważne bariery i luki rozwojowe.

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Wskaźnik postępu finansowego	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFS	Słabiej rozwinięty	92,2 (45%)	-	-	205,0	IZ	-	13,9 mln EUR
Wskaźnik produktu	2.	Liczba osób bezrobotnych (w tym długotrwale bezrobotnych) objętych wsparciem w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	22 250	-	-	44 500	IZ	-	
Wskaźnik produktu	3.	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	950	-	-	1 900	IZ	-	

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
101	98,4	01	205,0	00	16,4	00	188,7	00	205,0	08	205,0
103	20,5			01	97,2	01	16,3				
104	20,5			05	91,4						
105	49,2										
106	16,4										

ÓŚ PRIORYTETOWA 6. INTEGRACJA

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi przewiduje się realizację działań dotyczących PI 9.4, 9.7 oraz 9.8.

a) Aktywna integracja i usługi społeczne

W regionie występują obszary charakteryzujące się wysokim udziałem dochodów z pomocy społecznej w budżetach gospodarstw domowych – są to zarówno obszary wiejskie, jak i zdegradowane przestrzennie i społecznie obszary miejskie.

Poprawie tej sytuacji nie sprzyja istniejący system wsparcia, którego efektywność jest ograniczana przez wciąż zbyt mały poziom współpracy instytucji pomocy i integracji społecznej z instytucjami rynku pracy, niedoskonałość mechanizmów koordynacji działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na poziomie lokalnym oraz relatywnie niski poziom zindywidualizowanego podejścia do odbiorców wsparcia, wynikający m.in. z niewystarczającego stosowania metody środowiskowej w pracy socjalnej.

Doświadczenia z realizacji PO KL 2007-2013 wskazują, iż dla podniesienia skuteczności interwencji niezbędne jest udzielanie zindywidualizowanego wsparcia, uwzględniającego sytuację całej rodziny i otoczenia, angażującego przy tym do współpracy różne instytucje działające na rzecz integracji i pomocy społecznej, rynku pracy oraz pracodawców.

Województwo pomorskie z uwagi na oczekiwane następstwa procesów demograficznych, migracyjnych, społecznych i kulturowych (starzenie się społeczeństwa, zmniejszona dzietność, rozpad więzi rodzinnych i zmiana modelu rodziny) musi zintensyfikować działania na rzecz rodzin zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, których odsetek w regionie jest relatywnie wysoki. Rodziny te dotknięte są najczęściej, obok ubóstwa, długotrwałym bezrobociem, trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi oraz problemami uzależnień i przemocy domowej. Kwestią wymagającą wsparcia jest zatem rozbudowa zróżnicowanych, zindywidualizowanych form pomocy rodzinie, zwłaszcza rodzinie zagrożonej dysfunkcją. Dodatkowo, należy zwrócić uwagę, iż województwo pomorskie jest regionem, w którym występuje najwyższy odsetek odbiorców pomocy społecznej w ramach przyczyn zdrowotnych, w tym szczególnie w wyniku występowania problemu niepełnosprawności (35,4% w 2010 r.). Ma to także bezpośredni wpływ na aktywność zawodową osób, które tworzą z nimi wspólne gospodarstwa domowe bądź są połączone więzami rodzinnymi.

Z kolei na aktywizację społeczną seniorów negatywnie wpływa niedobór zróżnicowanych i zindywidualizowanych form wsparcia o charakterze samopomocowym, dziennym i całodobowym, w tym usług opiekuńczych przeznaczonych dla osób starszych, pozwalających na jak najdłuższe ich pozostawanie w środowisku domowym oraz aktywizację zawodową osób, które z racji tworzenia z nimi wspólnego gospodarstwa domowego bądź połączenia więzami rodzinnymi pełnią nad nimi opiekę.

b) Ekonomia społeczna

Pod względem liczby podmiotów ekonomii społecznej województwo pomorskie nie odbiega od średniej krajowej. Jednakże w porównaniu do danych z innych krajów europejskich, wskaźnik ilościowy dla naszego regionu jest bardzo niski. Jednocześnie charakterystyczne dla województwa pomorskiego jest duże zróżnicowanie terytorialne w liczbie działających podmiotów ekonomii społecznej. Niekorzystną dla regionu sytuację podtrzymuje brak kompleksowego i skoordynowanego wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, przejawiający się głównie udzielaniem pomocy o instytucjonalnie rozproszonym charakterze.

Poważną barierą dla rozwoju sektora ekonomii społecznej w województwie pomorskim jest również brak powiązań ze sferą biznesu oraz niski poziom wiedzy i świadomości dotyczący funkcjonowania tego typu podmiotów. W efekcie, poziom zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej jest wciąż niezadowalający.

Doświadczenia z realizacji PO KL 2007-2013 wskazują, iż działania na rzecz ww. sektora podejmowane w formie rozproszonych, punktowych, doraźnych projektów, realizowanych przez mało doświadczone merytorycznie podmioty charakteryzowały się niedostateczną kompleksowością i trwałością.

Działania prowadzone w ramach Osi (w zakresie PI 9.4) mają bezpośrednie powiązanie z interwencją w ramach OP 5. *Zatrudnienie* (szczególnie w odniesieniu do interwencji planowanej w ramach PI 8.5). W tym zakresie realizowane będą skoordynowane działania instytucji pomocy i integracji społecznej oraz instytucji rynku pracy na rzecz zapewnienia kompleksowości wsparcia.

Działania w ramach Osi (w zakresie PI 9.4 i 9.7) są także bezpośrednio powiązane z interwencją w ramach OP 8. *Konwersja* w zakresie kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych przestrzennie i społecznie obszarach miejskich, przy czym działania prowadzone w niniejszej Osi mają charakter nadrzędny w stosunku do działań infrastrukturalnych realizowanych w OP 8.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.4

Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności.

Cel szczegółowy

Wzrost zatrudnienia wśród osób biernych zawodowo, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej, pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 6 miesięcy po opuszczeniu Programu	Słabiej rozwinięty	%	nd.	18	%	2011	-	-	25	Ewaluacja	Dwa razy w ramach Programu

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Interwencja realizowana będzie poprzez wdrażanie kompleksowych i zindywidualizowanych (zarówno w zakresie diagnozy potrzeb osób objętych wsparciem, jak prowadzonych działań) programów aktywizacji społeczno-zawodowej osób biernych zawodowo oraz wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, przy wykorzystaniu instrumentów aktywizacji zawodowej, społecznej, zdrowotnej i edukacyjnej (w tym m.in. rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, poradnictwo psychologiczne i psychospołeczne, kursy/szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy oraz staże, subsydiowanie zatrudnienia i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawców).

Uzupełniająco w stosunku do ww. działań, realizowane będzie także wsparcie towarzyszące, niezbędne do aktywizacji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, którym objęte zostaną rodziny

ww. osób przy wykorzystaniu środowiskowych form aktywizacji społecznej. Interwencja ta będzie dotyczyć przede wszystkim dzieci i młodzieży (tzw. profilaktyka wykluczenia społecznego).

W zakresie programów aktywizacji społeczno-zawodowej realizowane będą projekty skutkujące wzrostem zatrudnienia osób biernych zawodowo oraz wykluczonych społecznie i zagrożonych takim wykluczeniem, skoordynowane i komplementarne do interwencji prowadzonej w ramach OP 5. *Zatrudnienie* (szczególnie w odniesieniu do interwencji planowanej w ramach PI 8.5) i/lub OP 8. *Konwersja* w zakresie kompleksowej rewitalizacji.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, realizowane we współpracy instytucji integracji i pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy i/lub organizacjami pozarządowymi/podmiotami ekonomii społecznej/przedsiębiorstwami społecznymi,
- 2) realizowane w partnerstwie z pracodawcami,
- 3) prowadzące do zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej/przedsiębiorstwach społecznych,
- 4) ukierunkowane na osoby z niepełnosprawnościami,
- 5) identyfikowane i realizowane z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrującego aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania,
- 6) wykorzystujące animację środowiskową i wolontariat,
- 7) uzgodnione w ramach ZPT.

Uzupełniająco wsparcie obejmować będzie również przedsięwzięcia koordynacyjno-doradcze, podnoszące kompetencje zawodowe kadr instytucji pomocy i integracji społecznej oraz instytucji rynku pracy, realizowane na rzecz zwiększania skuteczności prowadzonych działań w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej, uwzględniające specyfikę problemów lokalnych.

Ukierunkowanie terytorialne

Preferowane będą projekty realizowane na obszarach:

- ponadprzeciętnego poziomu wykluczenia społecznego, tj. charakteryzujących się niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie dochodów własnych gmin per capita, odsetka bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym oraz odsetka gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną,
- zdegradowanych przestrzennie i społecznie obszarach miejskich (dotyczy wyłącznie projektów komplementarnych do interwencji prowadzonej w ramach PI 9.2 w zakresie kompleksowej rewitalizacji).

W zakresie działań koordynacyjno-doradczych: obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Osoby bierne zawodowo, osoby wykluczone społecznie i zagrożone wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny (w tym przede wszystkim: osoby nieuczestniczące w kształceniu/szkoleniu, osoby z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzież, osoby bezdomne), kadra instytucji pomocy i integracji społecznej oraz instytucji rynku pracy.

Indykatory katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, instytucje pomocy i integracji społecznej, podmioty prowadzące: centra integracji społecznej/kluby integracji społecznej/warsztaty terapii zajęciowej/zakłady aktywności zawodowej, instytucje resocjalizacyjne, instytucje opiekuńczo-wychowawcze, instytucje rynku pracy,

związki zawodowe, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne, instytucje edukacyjne, instytucje kultury, kluby sportowe, LGD/LGR, ROT/LOT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie). Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu), a także inne tryby zidentyfikowane w toku realizacji Programu.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w Programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	20 000	Beneficjenci /IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.7

Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym.

Cel szczegółowy

Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług społecznych.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe) (jeśli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Liczba podmiotów realizujących usługi społeczne 6 miesięcy po opuszczeniu Programu	Słabiej rozwinięty	os.	nd.	0	%	2014	-	-	50	Ewaluacja	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Realizowane będą inicjatywy w zakresie rozwoju zdeinstytucjonalizowanych, spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych, adresowanych w głównej mierze do rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, dotyczące przede wszystkim:

- 1) tworzenia nowych i rozwijania istniejących placówek wsparcia dziennego przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów,
- 2) wspierania rodziny w prawidłowym pełnieniu jej funkcji,
- 3) opieki nad dziećmi i młodzieżą w systemie opieki zastępczej, m.in. poprzez kształcenie i doskonalenie kompetencji osób sprawujących pieczę zastępczą oraz rozwój usług towarzyszących procesowi usamodzielniania,
- 4) poradnictwa prawnego i obywatelskiego.

Interwencja dotyczyć będzie również rozwoju usług w zakresie wsparcia i aktywizacji społecznej osób niesamodzielnich (w tym głównie z niepełnosprawnościami oraz seniorów), m.in. poprzez tworzenie międzysektorowych zespołów opieki nad osobami z chorobami przewlekłymi oraz kształcenie kadr opieki nad osobami niesamodzielnymi. Projekty w tym zakresie obejmować powinny także działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej opiekunów ww. osób zależnych.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, realizowane przez organizacje pozarządowe we współpracy z instytucjami integracji i pomocy społecznej i/lub podmiotami ekonomii społecznej/przedsiębiorstwami społecznymi,
- 2) kompleksowe, o ponadlokalnej skali oddziaływania,
- 3) identyfikowane i realizowane z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrującego aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania,
- 4) wykorzystujące animację środowiskową i wolontariat,
- 5) uzgodnione w ramach ZPT.

Ukierunkowanie terytorialne

Preferowane będą projekty realizowane na obszarach:

- ponadprzeciętnego poziomu wykluczenia społecznego, tj. charakteryzujących się niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie dochodów własnych gmin *per capita*, odsetka bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym oraz odsetka gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną,
- zdegradowanych przestrzennie i społecznie obszarach miejskich (dotyczy wyłącznie projektów komplementarnych do interwencji prowadzonej w ramach PI 9.2 w zakresie kompleksowej rewitalizacji).

Grupy docelowe

Osoby i rodziny wykluczone społecznie i zagrożone wykluczeniem społecznym (w tym przede wszystkim: osoby nieuczestniczące w kształceniu/szkoleniu, seniorzy, dzieci i młodzież, osoby z niepełnosprawnościami, osoby bezdomne), opiekunowie osób zależnych.

Indykatory katalog beneficjentów

Organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne, instytucje pomocy i integracji społecznej, podmioty prowadzące: centra integracji społecznej/kluby integracji społecznej/warsztaty terapii zajęciowej/zakłady aktywności zawodowej, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, , instytucje resocjalizacyjne, instytucje opiekuńczo-wychowawcze, instytucje rynku pracy, związki zawodowe, instytucje edukacyjne, instytucje kultury, kluby sportowe, LGD/LGR, ROT/LOT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WIAWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi lub zdrowotnymi w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	8 000	Beneficjenci /IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.8

Wsparanie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Cele szczegółowe

Wzrost zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpśredniego lub długoterminowe) (jesli zasadne)	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
								M	K	R		
1.	Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w podmiotach ekonomii społecznej/ przedsiębiorstwach społecznych	Słabiej rozwinięty	szt.	Nd.	0	%	2014	-	-	25	Ewaluacja	Raz na koniec Programu

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Interwencja koncentrować się będzie na realizacji inicjatyw w zakresie rozwoju sektora ekonomii społecznej, głównie przy wykorzystaniu potencjału ośrodków wspierających ekonomię społeczną.

Działalność ww. ośrodków obejmie przede wszystkim kompleksowe wsparcie istniejących podmiotów ekonomii społecznej służące ich profesjonalizacji, a także stymulowanie powstawania nowych podmiotów, m.in. poprzez wspieranie tworzenia/utrzymania miejsc pracy, zapewnienie dostępu do usług prawnych, księgowych, marketingowych, doradztwo, w tym doradztwo biznesowe, szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii

społecznej, wsparcie inwestycyjne, a także usługi wspierające rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz ekonomii społecznej oraz promocję ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Realizowane będą wyłącznie projekty skutkujące wzrostem zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej. Preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, realizowane we współpracy z IOB,
- 2) kompleksowe, o co najmniej powiatowej skali oddziaływania,
- 3) skutkujące wzrostem zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym przede wszystkim osób z niepełnosprawnościami),
- 4) uzgodnione w ramach ZPT.

Ponadto, z poziomu regionu realizowane będą działania w zakresie koordynacji procesu rozwoju sektora ekonomii społecznej w województwie.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne, osoby fizyczne (w szczególności osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym), podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o spółdzielniach socjalnych.

Indykatory katalog beneficjentów

Podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, instytucje pomocy i integracji społecznej, LGD/LGR.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu), a także inne tryby zidentyfikowane w toku realizacji Programu.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLVK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej/ przedsiębiorstw społecznych objętych wsparciem	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	150	Beneficjenci /IZ	Raz na rok

Wkład Osi w realizację celów tematycznych 1-7

Planowana w ramach Osi interwencja przyczyni się do realizacji celu dotyczącego rozwoju przedsiębiorczości (CT 3), głównie poprzez kompleksowe wsparcie istniejących podmiotów ekonomii społecznej/przedsiębiorstw społecznych, służące ich profesjonalizacji, a także stymulowanie powstawania nowych podmiotów.

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Kluczowy etap wdrażania	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFS	Słabiej rozwinięty	41,6 (40%)	-	-	103,9	IZ	-	7,2 mln EUR
Produktu	2.	Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	8 000	-	-	20 000	Beneficjenci/ IZ	-	

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFS, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
108	67,5	01	103,9	00	15,6	00	82,3	00	103,9	09	103,9
111	20,8			01	45,4	01	21,6				
112	15,6			05	42,9						

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi przewiduje się realizację działań w ramach PI 9.1 i 2.3. Koncentracja interwencji dotyczącej zapewnienia dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych i rozwoju usług e-zdrowia wpłynie na zwiększenie elastyczności i komplementarności działań powiązanych ze sobą, lecz zmierzających do osiągnięcia rezultatów w różnych celach tematycznych. Taka konstrukcja Osi umożliwi ograniczenie ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez poprawę dostępu do specjalistycznych usług zdrowotnych i e-zdrowia.

Uzasadnione jest to faktem, że w województwie pomorskim odnotowuje się szereg zagrożeń będących skutkiem negatywnych tendencji demograficznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa oraz wysokiej zachorowalności i umieralności spowodowanej chorobami cywilizacyjnymi. W ostatnich latach zauważa się wzrost liczby nowych zachorowań na: cukrzycę, niedokrwinną chorobę serca oraz choroby naczyń mózgowych. Wskaźnik zachorowalności na nowotwory złośliwe w 2010 r. plasował region na 1. miejscu w kraju – na 100 tys. mieszkańców wskaźnik wyniósł 302,5 w przypadku mężczyzn i 249,3 w przypadku kobiet. Wskaźnik rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych na 10 tys. osób wynosi 439,17 i jest najwyższy dla grupy zaburzeń nerwicowych, afektywnych i organicznych (wartości te są wyższe od średniej krajowej o ok. 15%). Z tego punktu widzenia należy zwrócić uwagę na istniejący w Polsce wyraźny deficyt w dostępie do opieki długoterminowej (jeden z najniższych w UE wskaźnik liczby łóżek opieki długoterminowej na 100 tys. mieszkańców).

Konsekwencją tego jest występowanie ryzyka socjalnego dotyczącego niezdolności do pracy, prowadzącego do obniżenia dochodów oraz wzrostu kosztów funkcjonowania gospodarstw domowych, a tym samym zwiększenia poziomu ubóstwa wśród mieszkańców. Głównymi przyczynami orzeczeń o niezdolności do pracy, według Państwowego Zakładu Higieny, w 2009 r. były choroby: nowotworowe, układu krążenia, układu kostno-stawowego, zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania.

Wyzwaniem dla pomorskiego systemu zdrowia w atmosferze rosnących oczekiwań pacjentów jest stworzenie warunków dostarczania usług zdrowotnych adekwatnie do zdiagnozowanych potrzeb i konsekwentne wyrównywanie różnic w dostępie do świadczeń w całym regionie, zwłaszcza w ramach zdefiniowanych deficytów infrastruktury i sprzętu medycznego.

Istotnym wyzwaniem jest racjonalne rozmieszczenie podmiotów z komplementarnymi, a nie konkurencyjnymi zakresami świadczeń zdrowotnych oraz poprawa w dostępie do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych na obszarach wiejskich i w małych miastach o szczególnie niskiej dostępności do ww. świadczeń.

W województwie pomorskim, jak i w całym kraju, istotnym problemem jest brak interoperacyjności systemów informatycznych między różnymi podmiotami systemu zdrowia, a także z systemami krajowymi oraz niewystarczający dostęp podmiotów leczniczych do infrastruktury szerokopasmowej.

Istotnym wyzwaniem związanym z dostępem do usług zdrowotnych jest budowa dobrze rozwiniętego systemu informacyjnego w oparciu o nowoczesne rozwiązania informatyczne, w tym telemedyczne. W pomorskim systemie zdrowia obserwuje się niski stopień interoperacyjności stosowanych systemów informatycznych. Tylko niektóre szpitale posiadają kompletne systemy informatyczne z trzech podstawowych zakresów (HIS – ang. *Hospital Information System*; ERP – ang. *Enterprise Resource Planning*; PACS – ang. *Picture Archive and Communication System*/RIS – ang. *Radiology Information System*).

Ponadto konieczne jest stworzenie przyjaznego regionalnego portalu internetowego kompleksowo obejmującego kwestie związane z usługami zdrowotnymi, zarówno w zakresie organizacji i funkcjonowania systemu zdrowia, jak i promocji zdrowia.

Działania w ramach Osi (w zakresie PI 9.1) są bezpośrednio powiązane z interwencją w ramach OP 5. *Zatrudnienie* w zakresie działań profilaktycznych.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.1

Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.

Cel szczegółowy

Ograniczenie wzrostu chorobowości z powodu chorób cywilizacyjnych.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (eśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Chorobowość z powodu nowotworów na 10 tys. mieszkańców	os./10 tys. mieszkańców	Słabiej rozwinięty	263	2011	410	Wojewódzkie Centrum Onkologii	Raz na rok
2.	-	Chorobowość z powodu chorób układu krążenia na 10 tys. mieszkańców, w tym: 1. chorób naczyń mózgowych 2. choroby niedokrwiennej serca	os./10 tys. mieszkańców	Słabiej rozwinięty	1. 75 2. 243	2011	1. 60 2. 194	PUW	Raz na rok
3.	-	Chorobowość z powodu cukrzycy na 10 tys. mieszkańców	os./10 tys. mieszkańców	Słabiej rozwinięty	303	2011	336	PUW	Raz na rok
4.	-	Sprzęt medyczny na 1 mln mieszkańców: 1.tomograf komputerowy 2.rezonans magnetyczny	szt./1 mln mieszkańców	Słabiej rozwinięty	1. 13,5 2. 7,4	2012	1. 17,4 2. 9,9	CSIOZ	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Interwencją objęte zostaną przedsięwzięcia pozwalające na uporządkowanie, rozwój i dostosowanie do obowiązujących standardów regionalnej bazy szpitalnej prowadzącej specjalistyczne usługi zdrowotne w zakresie diagnostyki i leczenia chorób cywilizacyjnych. Dotyczyć to będzie przede wszystkim:

- 1) uporządkowania i rozwoju oddziałów kardiologicznych, neurologicznych, onkologicznych, pneumonologicznych, diabetologicznych,
- 2) poprawy dostępności do oddziałów z deficytami łóżek, w tym oddziałów chorób wewnętrznych, ośrodków opieki geriatrycznej, ośrodków opieki długoterminowej, ośrodków rehabilitacji kardiologicznej, neurologicznej pneumonologicznej,
- 3) restrukturyzacji lecznictwa psychiatrycznego, w tym utworzenia sieci centrów zdrowia psychicznego,
- 4) utworzenia sieci referencyjnych placówek w zakresie oddziałów chirurgii urazowo-ortopedycznej.

Dodatkowo wsparciem objęte będą przedsięwzięcia ukierunkowane na tworzenie poradni specjalistycznych m.in. w zakresie: diabetologii, onkologii, pneumonologii, gastroenterologii, endokrynologii, reumatologii i geriatryi.

Planowana interwencja obejmie także rozwój ośrodków rehabilitacji oraz zintegrowanej opieki długoterminowej, w szczególności domowej (m.in. w neurologii i pneumonologii).

Uzupełniająco w ramach finansowania krzyżowego – jako elementu kompleksowych projektów – wsparciem objęte zostaną przedsięwzięcia dotyczące tworzenia zintegrowanych, interdyscyplinarnych zespołów diagnostyczno-terapeutycznych oraz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr świadczących usługi zdrowotne.

Wspierane będą wyłącznie przedsięwzięcia wpisujące się w całościowy program poprawy jakości i dostępności świadczeń zdrowotnych przygotowany przez ubiegający się o dofinansowanie podmiot leczniczy.

Wszystkie projekty powinny wynikać z konieczności dostosowania placówki do obowiązujących przepisów prawa lub spełnienia bądź przewyższenia wymogów płatnika w zakresie udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych w ramach publicznego systemu ubezpieczeń zdrowotnych, a także wykorzystywać nowoczesne dostępne techniki i technologie medyczne.

Wszystkie szpitale ubiegające się o wsparcie powinny posiadać odpowiednie certyfikaty i systemy jakości.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą projekty:

- 1) dające możliwość podwyższenia stopnia referencyjności podmiotu leczniczego,
- 2) przyczyniające się do rozwoju idei wolontariatu,
- 3) realizowane w partnerstwie publiczno-prywatnym,
- 4) komplementarne do programów profilaktycznych realizowanych w podmiotach leczniczych, w szczególności wspartych w ramach PI 8.10,
- 5) uzgodnione w ramach ZPT.

Ukierunkowanie terytorialne

W zakresie rozwoju regionalnej bazy szpitalnej preferowane będą projekty zlokalizowane w:

- OMT (w szczególności Gdańsku, Gdyni, Sopocie),
- Słupsku, Ustce, Chojnicach, Człuchowie, Kwidzynie, Malborku, Starogardzie Gdańskim, Lęborku, Kościerzynie i Bytowie.

W zakresie tworzenia poradni specjalistycznych realizowane będą wyłącznie projekty zlokalizowane na obszarach wykazujących deficyty w dostępie do świadczeń zdrowotnych.

Grupy docelowe

Mieszkańcy, w tym w szczególności mieszkańcy obszarów o niezadawalającej dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych, kadra podmiotów świadczących usługi zdrowotne.

Indykatory katalog beneficjentów

Podmioty świadczące usługi zdrowotne i ich organy założycielskie, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjno-negocyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu), a także inne tryby zidentyfikowane w toku realizacji Programu.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLiWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Slabiej rozwinięty	-	-	10	IZ	Raz na rok
2.	Liczba nowozakupionego wysokospecjalistycznego sprzętu medycznego	szt.	EFRR	Slabiej rozwinięty	-	-	10	Beneficjenci / IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 2.3

Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Cel szczegółowy

Wdrożenie interoperacyjnych systemów informatycznych obsługujących wszystkie procesy związane z funkcjonowaniem jednostek ochrony zdrowia.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR / FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Odsetek podmiotów leczniczych SWP, wyposażonych w systemy informatyczne (HIS/RIS/PACS) przygotowane do integracji z platformą P1/P2	%	Slabiej rozwinięty	bd. ¹⁷	2013	100%	IZ	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie dotyczyć będzie przedsięwzięć umożliwiających wdrożenie interoperacyjnych i zintegrowanych systemów e-zdrowia (wraz z niezbędną do ich funkcjonowania infrastrukturą) z zakresu: tworzenia elektronicznej dokumentacji medycznej, zarządzania, diagnostyki, terapii, logistyki, bezpieczeństwa, systemu informacji dla pacjentów i ich rodzin, platformy wymiany informacji, badania zadowolenia pacjenta, katalogu zdarzeń niepożądanych, archiwizacji oraz integracji lokalnych i krajowych systemów informatycznych ochrony zdrowia. Realizowane w tym zakresie projekty powinny obejmować również działania z zakresu rozwoju usług telemedycznych.

Dodatkowo wsparciem objęte będą przedsięwzięcia ukierunkowane na wdrożenie usług telemedycznych (telediagnostyki, telekonsultacji, telerehabilitacji, teleopieki).

W ramach kompleksowych projektów z zakresu systemu e-zdrowia i usług telemedycznych wspierane będą również przedsięwzięcia promocyjne zachęcające do korzystania z usług telemedycznych.

¹⁷ Na chwilę obecną nie można określić wartości bazowej wskaźnika ponieważ nie są znane wymagania systemów krajowych tj. Platformy P1 i P2 - nie ma rozporządzeń do Ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (Dz. U. Nr 113, poz. 657 z późn. zm.).

Wszystkie podmioty i placówki lecznicze ubiegające się o wsparcie powinny posiadać odpowiednie certyfikaty i systemy jakości.

Preferowane będą projekty:

- 1) realizowane w partnerstwie pomiędzy podmiotami leczniczymi i jednostkami samorządu terytorialnego,
- 2) obejmujące działania związane z podnoszeniem kwalifikacji kadry z zakresu nowoczesnych technologii w ochronie zdrowia oraz wdrażanych usług,
- 3) uzgodnione w ramach ZPT.

W ramach tego PI zrealizowane zostanie przede wszystkim przedsięwzięcie strategiczne zidentyfikowane w ramach RPS w zakresie ochrony zdrowia dotyczące wdrożenia systemów e-zdrowia w podmiotach leczniczych świadczących specjalistyczne usługi zdrowotne, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Mieszkańcy województwa pomorskiego.

Indykatywny katalog beneficjentów

Podmioty świadczące usługi zdrowotne i ich organy założycielskie, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb indywidualny (przedsięwzięcie strategiczne wskazane w RPS w zakresie ochrony zdrowia).

Uzupełniająco dopuszcza się tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu) oraz tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wybrane w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach leczniczych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	bd. ¹⁸	Beneficjenci /IZ	Raz na rok

¹⁸ Wartość docelowa wskaźnika zostanie oszacowana w 2015 roku na podstawie analizy stanu systemów informatycznych dla podmiotów leczniczych dla których SWP jest podmiotem tworzącym, która zostanie opracowana w ramach projektu realizowanego z RPO WP 2007-2013 (działanie 10.2.2). Analiza ta określi potrzeby podmiotów leczniczych w zakresie pozyskania nowych i modernizacji posiadanych systemów teleinformatycznych.

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Kluczowy etap wdrażania	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	26,9 (25%)	-	-	107,5	IZ	-	6,5 mln EUR
Kluczowy etap wdrażania	2.	Liczba podpisanych umów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	4	-	-	10	IZ	-	

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFRR, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
053	64,5	01	107,5	00	107,5	00	101,0	-	-	02	43,0
080	43,0					01	6,5			09	64,5

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi przewiduje się realizację działań w ramach PI 9.2, 8.2 i 6.3. Interwencja będzie ukierunkowana na wsparcie zatrudnienia z uwzględnieniem specyfiki przestrzennej najistotniejszych obszarów problemowych występujących w województwie pomorskim – w szczególności zdegradowanych obszarów miast oraz obszarów o nie w pełni uruchomionych potencjalach endogenicznych, w tym zdegradowanych obszarach cennych kulturowo. Bariery i możliwości rozwojowe ww. typów obszarów, wymagają różnej specyfiki interwencji, jednak dla skuteczności podejmowanych działań, jak również spójności przestrzennej województwa pomorskiego zasadne jest powiązanie ich ze sobą. Połączenie CT przyczyni się do spójności planowania i realizacji projektów, a dzięki temu pozwoli na lepsze osiągnięcie założonych celów, niż miałyby to miejsce w przypadku oddzielnych Osi. Taka konstrukcja Osi, poprzez różne kierunki działań (przewycięzenie problemów społecznych, niedoborów infrastrukturalnych oraz stanu kryzysowego zasobów stwarzających potencjał dla rozwoju) wpłynie na ograniczenie poziomu wykluczenia oraz na podniesienie potencjału gospodarczego obszarów problemowych, a przez to stworzenie warunków dla wsparcia zatrudnienia.

Interwencja w ramach Osi dotyczyć będzie przede wszystkim kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich oraz wykorzystania i rozwoju endogenicznych potencjałów obszarów problemowych wynikających ze specyficznych uwarunkowań i zasobów przyrodniczych, przestrzennych i kulturowych.

Potrzeba kompleksowej rewitalizacji wynika z faktu, że w miastach województwa pomorskiego istnieją liczne obszary zdegradowane przestrzennie i społecznie, które wymagają nadania nowych funkcji społecznych i gospodarczych. Problemem, zwłaszcza w dużych miastach, jest degradacja całych dzielnic wynikająca z narastających problemów społecznych (w tym utrzymującego się długotrwałego bezrobocia, niskich dochodów mieszkańców, niskiego poziomu wykształcenia, występujących patologii społecznych) oraz degradacji przestrzeni miejskich. W dużych miastach w coraz większej skali pojawia się również zjawisko powstawania i znacznego rozszerzania dotychczas istniejących obszarów ubóstwa i bogactwa. Różnice w jakości życia i potencjale rozwojowym pomiędzy dzielnicami dużych miast są często większe niż różnice występujące pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi. Ponadto istotną barierą dla prawidłowego rozwoju obszarów zdegradowanych jest wyłączenie społeczności lokalnych z procesu ich kształtowania. Wyprowadzenie tych obszarów ze stanu kryzysowego wymaga pakietu działań społecznych i infrastrukturalnych, zaplanowanych w kontekście całego miasta (w ramach lokalnych programów rewitalizacji), przygotowanych z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców i realizowanych w oparciu o aktywny udział lokalnych społeczności.

Ponadto w województwie pomorskim można wyróżnić szereg obszarów problemowych, których wyprowadzenie z sytuacji kryzysowej wymaga rozbudowy lub zmiany profilu gospodarczego. Zaliczają się do nich obszary peryferyjne: zachodnia i południowa część województwa, jak również dolina i delta Wisły – słabo zaludnione, jednocześnie charakteryzujące się utrzymującym się wysokim odsetkiem osób bezrobotnych. Nieco lepiej pod względem odsetka zatrudnionych prezentuje się sytuacja w gminach nadmorskich, jednak znaczna część miejsc pracy ma charakter sezonowy, a sytuacja może ulec pogorszeniu w związku z utratą walorów stanowiących o atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej. Jednocześnie obszary te posiadają liczne walory endogenne, które mogą stać się podstawą do kreowania nowej, odpowiadającej współczesnym potrzebom oferty, tym samym wzrostu lub stabilizacji zatrudnienia.

Dodatkowo stan znacznej części pomorskich zasobów dziedzictwa kulturowego uniemożliwia jego turystyczne wykorzystanie. Dotyczy to zarówno budynków osadzonych w charakterystycznych dla województwa pomorskiego kontekstach krajobrazowych, jak i przestrzeni publicznych cennych układów urbanistycznych i ruralistycznych. Rozpoznawalne w skali światowej obszary i obiekty zabytkowe stanowią atrakcje turystyczne, których potencjał nadal nie jest w pełni wykorzystany.

Odnowa zdegradowanych obiektów i obszarów przywróci wartości użytkowe i zapewni atrakcyjną ekspozycję zarówno zabytkom architektury jak i krajobrazowi, w którym powstały. Odpowiednie wykorzystanie dziedzictwa kulturowego regionu może przyczynić się do wzrostu zatrudnienia, jak również – poprzez dywersyfikację oferty turystycznej – bardziej zrównoważonego wykorzystania środowiska. Dla osiągnięcia tego stanu konieczna jest poprawa stanu zachowania dziedzictwa, jak również stworzenie możliwości jego bezpiecznej eksploatacji i nowoczesnych mechanizmów zarządzania.

Działania w ramach Osi (w zakresie PI 9.2) są bezpośrednio powiązane z interwencją w ramach OP 6. *Integracja* w zakresie programów aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozwoju usług społecznych, przy czym działania prowadzone w niniejszej Osi mają charakter podrzędny w stosunku do działań społecznych realizowanych w Osi 6.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.2

Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.

Cel szczegółowy

Aktywizacja społeczna i gospodarcza zdegradowanych obszarów miejskich.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności	os.	Słabiej rozwinięty	529	2012	500	GUS BDL	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Interwencja w zakresie kompleksowej rewitalizacji dotyczyć będzie nadawania i przywracania funkcji społecznych zdegradowanym obszarom miejskim. Realizowane w ujęciu kompleksowym przedsięwzięcia – wynikające z programów rewitalizacji – będą obejmowały w szczególności wspieranie integracji społeczno-zawodowej mieszkańców zdegradowanych obszarów miejskich, rewaloryzację, modernizację i adaptację istniejącej zabudowy, zagospodarowanie przestrzeni publicznych, działania związane z ochroną zabytków, w tym prace konserwatorskie i restauratorskie oraz dostosowanie budynków do funkcji społecznych, gospodarczych, rekreacyjnych, kulturalnych i edukacyjnych.

Wszystkie realizowane projekty oprócz działań infrastrukturalnych powinny obejmować również bezpośrednio z nimi powiązane działania społeczne skierowane do mieszkańców zdegradowanych obszarów.

Realizowane w ramach finansowania krzyżowego działania społeczne powinny dotyczyć, w szczególności kształtowania postaw społecznych i włączenia lokalnej społeczności w działania rewitalizacyjne.

Wszystkie przedsięwzięcia realizowane będą w sposób partnerski. Partnerami w projektach koordynowanych przez jednostki samorządu terytorialne będą m.in. organizacje pozarządowe, instytucje kultury, instytucje edukacyjne, kościoły i związki wyznaniowe, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, oraz inne podmioty, których udział jest istotny dla realizacji projektu.

Dofinansowane będą wyłącznie przedsięwzięcia uzgodnione pomiędzy IZ a miastami uprawnionymi do wsparcia.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Realizowane będą wyłącznie projekty:

- 1) ukierunkowane na aktywizację społeczno-gospodarczą oraz poprawę warunków życia lokalnych społeczności,
- 2) zakładające uspołecznienie procesu tworzenia założeń i koncepcji oraz włączenie lokalnej społeczności zarówno na etapie planowania, jak i realizacji,
- 3) uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego (tzn. dostosowanie przestrzeni do potrzeb wszystkich użytkowników),
- 4) komplementarne i bezpośrednio powiązane z interwencją prowadzoną w ramach PI 9.4 w zakresie aktywnej integracji lub PI 9.7 w zakresie rozwoju usług społecznych.

Preferowane będą projekty:

- 1) uwzględniające potrzeby osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności osób w wieku 50 lat i więcej oraz osób z niepełnosprawnościami,
- 2) realizowane w partnerstwie publiczno-prywatnym,
- 3) przyczyniające się do zwiększenia zatrudnienia mieszkańców,
- 4) nawiązujące do historii, tradycji i tożsamości miejsca,
- 5) uwzględniające innowacyjne podejście,
- 6) przyczyniające się do rozwoju funkcji o oddziaływaniu ponadlokalnym,
- 7) będące kontynuacją realizowanych przedsięwzięć z zakresu kompleksowej rewitalizacji lub rozwoju przestrzeni publicznych,
- 8) uzgodnione w ramach ZPT.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszarami wyłącznie uprawnionymi do wsparcia są zdegradowane przestrzennie i społecznie obszary miejskie.

Preferowane będą projekty zlokalizowane w:

- 1) miastach rdzeniowych miejskich obszarów funkcjonalnych, tj. Chojnicach, Człuchowie, Malborku, Sztumie, Starogardzie Gdańskim, Kwidzynie, Lęborku, Słupsku, Ustce, Kościerzynie, Bytowie,
- 2) obszarach strategicznych rozwoju funkcji metropolitalnych lub w ich bezpośrednim otoczeniu, tj. Gdańsku, Gdyni, Sopocie, Wejherowie, Tczewie i Pruszczu Gdańskim, zgodnie z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego.

Grupy docelowe

Mieszkańcy, w tym w szczególności mieszkańcy zdegradowanych obszarów miejskich.

Indykatywny katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, instytucje pomocy i integracji społecznej, instytucje kultury, kościoły i związki wyznaniowe, przedsiębiorcy, instytucje edukacyjne, instytucje rynku pracy, kluby sportowe, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, TBS, instrumenty finansowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny w oparciu o indywidualne uzgodnienia z miastami. Uzupełniająco przewiduje się również tryb konkurencyjno-negocyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu).

Tryb wyboru projektów z zakresu instrumentów finansowych wynikać będzie z wybranego przez IZ RPO WP modelu wdrażania instrumentów finansowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Główną formą wsparcia będą dotacje. Przewidywane jest także zastosowanie instrumentów finansowych. Szczegółowe zasady i zakres wykorzystania instrumentów finansowych będzie oparty na ocenie ex-ante zrealizowanej zgodnie z artykułem 37 ust. 2 i 3 rozporządzenia ogólnego.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	500	Beneficjenci/ IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.2

Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój.

Cel szczegółowy

Wzrost przedsiębiorczości na obszarach problemowych.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Mikroprzedsiębiorstwa na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	os.	Słabiej rozwinięty	1 734	2012	1 815	GUS BDL	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wspierane będą projekty wpisujące się w strategię lub plany rozwojowe obszarów problemowych, zawierających spójną, zintegrowaną koncepcję rozwoju danego terytorium. Realizowane przedsięwzięcia

będą ukierunkowane na przełamywanie strukturalnych barier rozwoju lub aktywowanie potencjałów rozwojowych obszarów problemowych w stosunku, do których należy zastosować podejście zintegrowane. Realizowane przedsięwzięcia mają służyć zmianie profilu gospodarki prowadzonej na tym obszarze, tworzeniu miejsc pracy przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu na środowisko.

Wspierane będą działania o charakterze sieciowym, polegające na zagospodarowaniu tras turystycznych o charakterze regionalnym i ponadregionalnym, budowie lub modernizacji infrastruktury żeglarskiej, rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz o charakterze uzdrowiskowym.

Wszystkie projekty powinny przyczynić się do poprawy jakości przestrzeni oraz zapewniać zgodność z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego.

Preferowane będą projekty:

- 1) identyfikowane i realizowane z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrującego aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania,
- 2) zapewniające całoroczną ofertę,
- 3) zaspokajające potrzeby i oczekiwania turysty zależnie od profilu podróży turystycznej,
- 4) sieciowe, o skali ponadlokalnej, będące efektem trwałej współpracy wielu podmiotów (w tym gospodarczych) oraz społecznej akceptacji,
- 5) obejmujące nowe i niestandardowe rozwiązania z zakresu użycia nowych technologii lub rozwiązań organizacyjnych, które w sposób istotny wpływają na rozwój gospodarczy regionu,
- 6) uwzględniające potrzeby grup defaworyzowanych i wykluczonych – m.in. osób starszych i osób z niepełnosprawnościami,
- 7) komplementarne i bezpośrednio powiązane z interwencją prowadzoną w ramach PI 3.3 w zakresie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, PI 8.5 w zakresie wsparcia osób pozostających bez pracy, PI 8.7 w zakresie powstawania mikroprzedsiębiorstw lub PI 9.4 w zakresie aktywnej integracji,
- 8) uzgodnione w ramach ZPT.

W ramach PI realizowane będą przede wszystkim przedsięwzięcia strategiczne zidentyfikowane w ramach RPS w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej dotyczące sieciowych produktów turystycznych.

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

Ukierunkowanie terytorialne

Preferowane będą projekty zlokalizowane na:

- 1) obszarach o wysokim potencjale turystyczno-rekreacyjnym środowiska przyrodniczego i kulturowego, wyznaczonych na poziomie gmin na podstawie udziału obszarów objętych głównymi formami ochrony przyrody wraz z ich otulinami w ogólnej powierzchni gmin,
- 2) obszarach gmin Delt Wisły, Doliny Dolnej Wisły oraz gmin nadmorskich.

Grupy docelowe

Mieszkańcy, turyści.

Indykatywny katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, instytucje edukacyjne, przedsiębiorcy (w tym organizatorzy turystyczni), parki narodowe, PGL Lasy Państwowe, kluby sportowe, LGD/LGR, ROT/LOT, instytucje finansowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb indywidualny (przedsięwzięcia strategiczne wskazane w RPS w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu) oraz tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba sieciowych produktów turystycznych utworzonych w ramach Programu	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	3	Beneficjenci/IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.3

Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego.

Cel szczegółowy

Stworzenie kompleksowej, rozpoznawalnej oferty turystycznej opartej na charakterystycznych walorach dziedzictwa kulturowego.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR / FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego <i>per capita</i>	zł/os.	Słabiej rozwinięty	177	2012	232	GUS BDL	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Interwencją objęte zostaną przedsięwzięcia obejmujące ratowanie, przywracanie wartości i ochronę charakterystycznych zabytków lub ich zespołów wraz z otaczającym je kontekstem krajobrazowym, poprzez prace rehabilitacyjne i modernizacyjne służące nadaniu im nowych funkcji (usług turystyki lub kultury), przy możliwym jednoczesnym zachowaniu funkcji dotychczasowych, jak również wdrażanie nowych form zarządzania (tworzenie parków kulturowych).

Ponadto wsparciem objęte zostaną projekty ukierunkowane na podnoszenie jakości przestrzeni publicznej obejmujące realizację prac służących estetyzacji i podkreśleniu walorów kulturowych tej przestrzeni w ramach układów urbanistycznych i ruralistycznych wpisanych do rejestru zabytków.

Wsparciem objęte będą również projekty umożliwiające bezpieczną eksploatację zasobów materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu, w tym w zakresie dokumentowania i popularyzacji, inwentaryzacji i udostępniania zasobów kultury z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (w szczególności digitalizacja zasobów, tworzenie nowych treści cyfrowych).

Preferowane będą projekty:

- 1) sieciowe, stanowiące element produktu turystycznego o skali ponadlokalnej, będące efektem trwałej współpracy wielu podmiotów (w tym gospodarczych) oraz społecznej akceptacji,
- 2) zgodne z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego,
- 3) przyczyniające się do wzrostu zatrudnienia,
- 4) obejmujące nowe i niestandardowe rozwiązania z zakresu użycia nowych technologii lub rozwiązań organizacyjnych, które w sposób istotny wpływają na rozwój gospodarczy regionu,
- 5) obejmujące działania wynikające bezpośrednio z zapisów powiatowych/gminnych programów opieki nad zabytkami,
- 6) zapewniające całoroczną ofertę,
- 7) uzgodnione w ramach ZPT.

Ponadto w zakresie estetyzacji i podkreślania walorów kulturowych przestrzeni publicznych preferowane będą projekty realizowane na obszarach ponadprzeciętnego wykluczenia społecznego i zakładające uspołecznienie wypracowania koncepcji i szczegółowych założeń oraz włączenie lokalnej społeczności zarówno na etapie planowania, jak i realizacji.

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

Ukierunkowanie terytorialne

Preferowane będą projekty zlokalizowane na obszarach o wysokim potencjale turystyczno-rekreacyjnym środowiska kulturowego, w szczególności w:

- miastach o najwyższej koncentracji nieruchomości i ruchomych elementów dziedzictwa kulturowego: Gdańsk, Gdynia, Sopot, Słupsk, Malbork,
- strefach koncentracji charakterystycznych dla regionu elementów dziedzictwa kulturowego, określonych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego.

Grupy docelowe

Mieszkańcy, turyści.

Indykatory katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, instytucje edukacyjne, instytucje finansowe, przedsiębiorcy (w tym organizatorzy turystyczni), kościoły i związki wyznaniowe, LGD/LGR, ROT/LOT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Uzupełniająco dopuszcza się tryb konkurencyjno-negocyjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem w ramach programu	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	25	Beneficjenci/ IZ	Raz na rok

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Kluczowy etap wdrażania	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	48,4 (30%)	-	-	161,2	IZ	-	9,7 mln EUR

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFRR, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
089	19,4	01	137,0	01	114,4	00	120,9			06	32,2
091	29,0									08	48,4
093	32,2	04	24,2	05	46,8	01	40,3	-	-	09	80,6
096	80,6										

OŚ PRIORYTETOWA 9. MOBILNOŚĆ

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi przewiduje się realizację działań dotyczących PI 4.5 oraz 7.2 i 7.4. Integracja w ramach jednej osi działań transportowych odnoszących się do transportu zbiorowego miejskiego, kolejowego oraz sieci drogowej pozwoli zapewnić efekt synergii projektów transportowych, a przez to przyczyni się do lepszego osiągnięcia założonych celów.

W województwie w latach 2000-2011 nastąpił spadek wielkości przewozów pasażerów z ok. 355 do 293 mln osób. Wynika to m.in. ze stanu części infrastruktury liniowej transportu zbiorowego, słabej integracji (brak węzłów integracyjnych) podsystemów transportu miejskiego i indywidualnego (także rowerowego), a w wielu wypadkach również kolejowego, braku uprzywilejowania pojazdów komunikacji miejskiej w ruchu drogowym (zwłaszcza w obszarach centralnych miast), niedostosowania oferty do postępującej urbanizacji (dzielnice peryferyjne i osiedla podmiejskie miast np. Gdańska i Gdyni). Sytuacja ta przyczynia się do zmniejszenia konkurencyjności oferty usługowej publicznego transportu zbiorowego, przeciążenia miejskiej infrastruktury rosnącym indywidualnym transportem samochodowym, a to z kolei negatywnie oddziałuje na środowisko miejskie, jakość i warunki życia, a także na stan techniczny sieci drogowej miast i ich otoczenia funkcjonalnego.

Poprawa spójności terytorialnej i społecznej regionu wymaga dalszej modernizacji linii szczególnie ważnych dla przewozów regionalnych i dostosowanej do potrzeb oferty przewozowej. W 2015 roku 37% eksploatowanych linii kolejowych (460 km) będzie można zakwalifikować jako w stanie dobrym i bardzo dobrym. Zły stan sieci i infrastruktury towarzyszącej, niski stopień automatyzacji urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz znaczna liczba niestrzeżonych przejazdów kolejowych, stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu ograniczają konkurencyjność kolei w stosunku do transportu indywidualnego.

Wieloletnie opóźnienia w rozwoju systemu drogowego powodują, że pomimo zrealizowania w ciągu ostatnich lat, także przy udziale środków europejskich, wielu ważnych inwestycji w sieci dróg krajowych oraz wojewódzkich, nie poprawiła się w sposób wystarczający spójność transportowa regionu. Ok. 52% sieci drogowej województwa w dalszym ciągu znajduje się w niezadawalającym lub złym stanie technicznym. Ponadto wzrost natężenia ruchu, liczne „wąskie gardła” powodują narastanie niekorzystnych oddziaływań transportu drogowego na środowisko (hałas, wibracje i zanieczyszczenia powietrza) oraz uciążliwości dla uczestników ruchu drogowego, w tym szczególnie strat czasu i zagrożeń ich bezpieczeństwa.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.5

Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Cele szczegółowe

Wzrost liczby pasażerów transportu zbiorowego w miastach oraz ich obszarach funkcjonalnych.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Przewozy pasażerów komunikacją miejską w ciągu roku	mln os.	Słabiej rozwinięty	279	2012	280	GUS BDL	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie w zakresie transportu miejskiego adresowane będzie do miast oraz ich obszarów funkcjonalnych i ukierunkowane będzie na wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych w transporcie zbiorowym, wynikających z zapisów lokalnych strategii niskoemisyjnych lub dokumentów spełniających ich wymogi.

Interwencja dotyczyć będzie kompleksowej modernizacji istniejących i budowy nowych elementów liniowej infrastruktury transportu szynowego, trolejbusowego i autobusowego oraz węzłowej infrastruktury transportu zbiorowego (węzły integrujące podsystemy transportu zbiorowego, w tym kolejowego (wraz z budynkami dworców kolejowych) oraz transportu rowerowego zgodnie z ustaleniami *Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa pomorskiego*).

Wsparcie będzie dotyczyło także przedsięwzięć poprawiających funkcjonowanie, konkurencyjność i bezpieczeństwo publicznego transportu zbiorowego (Inteligentne Systemy Transportowe). Obok działań infrastrukturalnych przewiduje się także wsparcie przedsięwzięć związanych z zakupem i modernizacją taboru miejskiego publicznego transportu zbiorowego.

W celu podniesienia efektywności transportu zbiorowego możliwa będzie również realizacja projektów dotyczących budowy infrastruktury liniowej transportu rowerowego (indywidualna mobilność aktywna) stanowiącej dojazd do węzłów integracyjnych.

W celu maksymalizacji efektów realizacji wszystkich przedsięwzięć w zakresie transportu miejskiego zbiorowego w ramach danego miejskiego obszaru funkcjonalnego, projektom towarzyszyć będą kampanie informacyjno-edukacyjne promujące transport zbiorowy.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT

Preferowane będą projekty:

- 1) zgodne z zasadami zagospodarowania przestrzennego określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego,
- 2) zgodne z planami zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego jednostek samorządu terytorialnego lub MOF,
- 3) w przypadku infrastruktury transportu rowerowego wpisujące się w plany zrównoważonej mobilności miejskiej lub podobne tego typu dokumenty,
- 4) uzgodnione w ramach ZPT.

Ukierunkowanie terytorialne

Przedsięwzięcia będą realizowane wyłącznie na terenie: OMT oraz miejskich obszarów funkcjonalnych: Słupska, Chojnice-Czluchów, Kwidzyna, Malbork-Sztum, Starogardu Gdańskiego, Lęborka, Kościerzyny i Bytowa.

Grupy docelowe

Użytkownicy transportu miejskiego i rowerowego.

Indykatywny katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym, zarządcy infrastruktury transportowej, służącej organizacji transportu zbiorowego publicznego, instytucje finansowe, przedsiębiorcy.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu).

Uzupełniająco przewiduje się również tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLVK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych /zintegrowanych centrów przesiadkowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	8	Beneficjenci / IZ	Raz na rok
2.	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	20	Beneficjenci / IZ	Raz na rok
3.	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg dla rowerów	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	100	Beneficjenci / IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 7.4

Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

Cele szczegółowe

Wzrost liczby przewozów regionalnym transportem kolejowym.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Liczba pasażerów przewiezionych w ramach kolejowych wojewódzkich przewozów pasażerskich w ciągu roku	mln os.	Słabiej rozwinięty	46	2012	47	Operatorzy publicznych kolejowych przewozów pasażerskich	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

W ramach PI przewiduje się realizację kolejowych przedsięwzięć strategicznych zdefiniowanych w RPS w zakresie transportu. Wsparciem będą mogły być objęte także inne linie kolejowe, na których zgodnie

z *Planem zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa pomorskiego* odbywają się wojewódzkie przewozy pasażerskie.

Przedsięwzięcia polegać będą na budowie i modernizacji infrastruktury liniowej, punktowej (stacje i przystanki kolejowe) oraz towarzyszącej.

W ramach wsparcia możliwe będą także projekty podnoszące bezpieczeństwo i konkurencyjność transportu kolejowego (Inteligentne Systemy Transportowe), a także projekty związane z zakupem i modernizacją taboru kolejowego (w tym realizowane w formule partnerstwa publiczno-prywatnego) obsługującego zmodernizowane linie.

Preferowane będą projekty:

- 1) zgodne z zasadami zagospodarowania przestrzennego określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego,
- 2) przyczyniające się do poprawy spójności terytorialnej województwa i dostępności do regionalnych i subregionalnych ośrodków miejskich,
- 3) będące kompleksową modernizacją liniowej i punktowej infrastruktury kolejowej,
- 4) uzgodnione w ramach ZPT.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Użytkownicy infrastruktury kolejowej i publicznego transportu zbiorowego kolejowego.

Indykatory katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, operatorzy i organizatorzy transportu zbiorowego, podmioty budujące lub zarządzające infrastrukturą kolejową.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb indywidualny (przedsięwzięcia strategiczne dotyczące transportu kolejowego zdefiniowane w RPS w zakresie transportu).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultat bezpośredniego (EFS) WLiWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Calkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	160	Beneficjenci /IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 7.2

Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.

Cele szczegółowe

Sprawne powiązanie infrastrukturą drogową najważniejszych ośrodków miejskich z Trójmiastem, w tym węzłami TEN-T, a także miast powiatowych z ośrodkami gminnymi.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Odsetek długości dróg wojewódzkich o dobrym i zadowalającym stanie technicznym	%	Słabiej rozwinięty	47,8	2011	60	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku	Raz na trzy lata
2.	-	Liczba gmin objętych izochroną 60 minut dostępności drogowej do Trójmiasta	szt.	Słabiej rozwinięty	80	2011	90	Badanie	Raz na trzy lata

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

W ramach PI przewiduje się realizację drogowych przedsięwzięć strategicznych zdefiniowanych w RPS w zakresie transportu. Wsparciem objęte będą także drogi będące kontynuacją działań rozpoczętych w perspektywie 2007-2013 oraz drogi dojazdowe do dróg krajowych, w tym sieci TEN-T (zrealizowanych lub znajdujących się w trakcie realizacji lub planowanych do realizacji według *Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu 2020*). Możliwe będą także przedsięwzięcia w ciągu dróg łączących miasta powiatowe z ośrodkami gminnymi pod warunkiem ich istotnego znaczenia dla organizacji przewozów o charakterze użyteczności publicznej, zgodnie z planem zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego jednostek samorządu terytorialnego.

Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na budowie, przebudowie i rozbudowie (wraz z wyposażeniem technicznym) układów drogowych, w tym na likwidacji „wąskich gardeł”, wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z obszarów centralnych miast i miejscowości poprzez budowę obwodnic lub obejść miejscowości. W ramach realizowanych przedsięwzięć przewiduje się także działania uzupełniające dotyczące organizacji i bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz poprawiające przepustowość i sprawność ruchu (Inteligentne Systemy Transportowe).

Preferowane będą projekty:

- 1) na drogach szczególnie ważnych dla obsługi województwa zgodnie z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego;
- 2) na drogach wojewódzkich o co najwyżej średnim poziomie bezpieczeństwa określonym według Europejskiego Programu Oceny Ryzyka na Drogach,
- 3) na drogach wojewódzkich o co najwyżej zadowalającym stanie technicznym określonym według oceny stanu technicznego nawierzchni,
- 4) uzgodnione w ramach ZPT.

Ukierunkowanie terytorialne

W zakresie powiązań regionalnych i ponadregionalnych preferowane będą projekty poprawiające dostępność drogową do Trójmiasta z obszarów pozostających poza izochroną 60 minut.

W zakresie poprawy dostępności drogowej do miast powiatowych z ich otoczeniem funkcjonalnym preferowane będą projekty poprawiające dostępność drogową z obszarów pozostających poza izochroną 30 minut.

Grupy docelowe

Użytkownicy infrastruktury drogowej i transportu zbiorowego drogowego.

Indykatywny katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, zarządcy dróg.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb indywidualny (przedsięwzięcia strategiczne dotyczące sieci drogowej zdefiniowane w RPS w zakresie transportu).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryby: konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu) oraz tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	180	Beneficjenci /IZ	Raz na rok

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Kluczowy etap wdrażania	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	134,4 (40%)	-	-	335,9	IZ	-	20,2 mln EUR
Kluczowy etap wdrażania	2.	Odsetek całkowitej długości dróg planowanych do przebudowy lub modernizacji, dla których uzyskano zezwolenie na realizację inwestycji drogowej	%	EFRR	Słabiej rozwinięty	50	-	-	100	IZ	-	
Kluczowy etap wdrażania	3.	Liczba projektów dot. przebudowy lub modernizacji linii kolejowych dla których opracowano studia wykonalności	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	2	-	-	3	IZ	-	

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFRR, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
026	115,0	01	335,9	01	131,6	00	295,6	-	-	04	80,6
027	12,7			05	204,3	01	40,3			07	255,3
030	19,1										
034	108,5										
043	72,6										
044	8,0										

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi przewiduje się realizację działań dotyczących PI 4.1, PI 4.3, a także PI 4.5.

Pomorskie jest regionem silnie uzależnionym od zewnętrznych dostaw energii elektrycznej, jej produkcja w regionie zaspokaja niewiele ponad 30% zapotrzebowania. Jednocześnie województwo dysponuje znaczącym potencjałem dla rozwoju energetyki odnawialnej, zwłaszcza słonecznej i wiatrowej. Wysokie są także zasoby biomasy oraz potencjał do produkcji i wykorzystania biogazu. Z kolei potencjał energii kinetycznej wody jest w znacznym stopniu wykorzystany. W celu umożliwienia rozwoju OZE w regionie, niezbędna będzie rozbudowa i modernizacja linii elektroenergetycznych, których gęstość oraz stan techniczny na niektórych obszarach są niezadowalające.

Efektywność energetyczna regionu jest znacznie niższa niż średnia w krajach UE-15, a potencjał dla jej poprawy jest wciąż niewykorzystany. Gospodarstwa domowe zużywają ok. 30% energii cieplnej ogółem oraz ponad 87% ciepła dostarczanego za pośrednictwem sieci ciepłowniczych. Energochłonność budynków znacznie przewyższa aktualnie obowiązujące wymagania. Średni roczny wskaźnik zapotrzebowania na ciepło w zabudowie mieszkaniowej oszacowano na 227 kWh/m² rok, a w zabudowie użyteczności publicznej – 239 kWh/m² rok (ww. wskaźnik dla budownictwa energooszczędnego wynosi ok. 60 kWh/m² rok). Pilnych działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej wymagają także systemy oświetlenia zewnętrznego. Roczny koszt oświetlenia ulic, placów i dróg (w zależności od wielkości gminy) wynosi od kilkuset tysięcy do ok. 20 mln zł. Koszty te stanowią istotne obciążenie budżetów gmin, jednocześnie oszczędności możliwe do osiągnięcia sięgają nawet kilkudziesięciu procent. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej służyć będą także redukcji emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, przy czym inwestycje te winny być realizowane w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony.

W ogólnym bilansie zużycia paliw pierwotnych i nośników energii największy udział stanowi węgiel, a dominujący udział w zapotrzebowaniu na moc cieplną mają odbiorcy użytkujący indywidualne wysokoemisyjne źródła ciepła. Skutkuje to niedotrzymaniem standardów jakości powietrza (pyłu zawieszonego PM10 i PM2.5, benzo[α]pirenu). Źródłami ich emisji są m.in. produkcja ciepła w domowych instalacjach grzewczych i lokalnych kotłowniach węglowych (tzw. niska emisja). Nadmierny udział indywidualnych źródeł przekłada się na niewykorzystanie potencjału lokalnych systemów ciepłowniczych. Wsparcie dla konwersji węglowych źródeł ciepła na źródła wykorzystujące niskoemisyjne paliwo (gaz ziemny) lub na OZE oraz zastosowania kogeneracji w systemach ciepłowniczych jest wciąż niewystarczające. Ponadto sprawność przesyłania ciepła w Pomorskiem jest niższa od średniej sprawności w kraju. W związku z tym sektor ciepłowniczy posiada jeden z największych potencjałów oszczędności energii.

Planowane działania będą wpisywać się w realizację pakietu klimatyczno-energetycznego UE, prowadzić do poprawy bilansu energetycznego regionu oraz zmniejszenia jego energochłonności, a także mogą służyć aktywizacji gospodarczej regionu, szczególnie obszarów wiejskich.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.3

Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.

Cel szczegółowy

Zmniejszenie zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej i mieszkaniowych oraz systemów oświetlenia zewnętrznego.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Zużycie energii cieplnej w budynkach mieszkalnych ogrzewanych centralnie	MJ/m ³	Słabiej rozwinięty	112,5	2012	107,0	GUS	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wspierane będą inwestycje podnoszące efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej, w tym przedsięwzięcia termomodernizacyjne. Możliwa będzie także poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych.

W ramach kompleksowych projektów przewiduje się modernizację energetyczną budynku wraz z wykorzystaniem instalacji OZE i wymianą źródła ciepła. Zakres prac musi wynikać z przeprowadzonej uprzednio analizy możliwych rozwiązań w ramach sporządzanego audytu energetycznego, a wybrany wariant realizacyjny musi uwzględniać kryterium kosztowe odnoszące się do efektu ekologicznego (np. redukcji emisji gazów cieplarnianych) w stosunku do nakładów finansowych.

Wsparcie dla działań realizowanych w zabudowie mieszkaniowej przewiduje się wyłącznie w formie ukierunkowanych terytorialnie pakietów przedsięwzięć. Planowane inwestycje powinny być komplementarne do realizowanych lub przygotowywanych projektów związanych z modernizacją i/lub rozbudową sieci ciepłowniczych.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą przedsięwzięcia:

- 1) kompleksowe (pod względem zakresu planowanych prac inwestycyjnych),
- 2) wpisujące się w projekty założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz lokalne strategie/plany gospodarki niskoemisyjnej,
- 3) zapewniające największy efekt ekologiczny (m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych) w stosunku do nakładów finansowych,
- 4) zgodne z zasadami zagospodarowania przestrzennego określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego,
- 5) uzgodnione w ramach ZPT.

W ramach PI przewiduje się m.in. realizację potencjalnego przedsięwzięcia strategicznego wskazanego w RPS w zakresie energetyki i środowiska, w ramach którego planuje się poprawę efektywności energetycznej (w tym termomodernizację) obiektów użyteczności publicznej należących do SWP.

Wsparcie będą mogły uzyskać również projekty obejmujące modernizację oświetlenia zewnętrznego na energooszczędne i zastosowanie systemów zarządzania energią. Wsparcie przewiduje się wyłącznie w formie ukierunkowanych terytorialnie pakietów przedsięwzięć.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą przedsięwzięcia:

- 1) realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego,
- 2) obejmujące co najmniej 25% wszystkich punktów świetlnych w danym systemie,
- 3) wpisujące się w projekty założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz lokalne strategie/plany gospodarki niskoemisyjnej,
- 4) zapewniające największy efekt ekologiczny (m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych) w stosunku do nakładów finansowych,
- 5) wykorzystujące innowacyjne rozwiązania technologiczne,
- 6) realizowane z udziałem kapitału prywatnego,
- 7) uzgodnione w ramach ZPT.

Uzupełniająco, w ramach finansowania krzyżowego, przewiduje się działania informacyjno-edukacyjne, służące zwiększaniu świadomości oraz kształtowaniu i umacnianiu postaw użytkowników końcowych w zakresie efektywności energetycznej.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Użytkownicy korzystający ze wspartej infrastruktury, w tym m.in. spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego, jednostki samorządu terytorialnego.

Indykatywny katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, jednostki administracji rządowej, inne jednostki sektora finansów publicznych, jednostki naukowe, instytucje edukacyjne, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, przedsiębiorcy, instytucje finansowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównymi trybami wyboru projektów będą tryby: konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie) oraz konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb indywidualny (potencjalne przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie energetyki i środowiska).

Tryb wyboru projektów z zakresu instrumentów finansowych wynikać będzie z wybranego przez IZ RPO WP modelu wdrażania instrumentów finansowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Przewiduje się dotacje oraz instrumenty finansowe.

Szczegółowe zasady i zakres wykorzystania instrumentów finansowych będzie oparty na ocenie ex-ante zrealizowanej zgodnie z artykułem 37 ust. 2 i 3 rozporządzenia ogólnego.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	600	Beneficjenci / IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.1

Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Cel szczegółowy

Wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych, szczególnie w generacji rozproszonej.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii ogółem	%	Słabiej rozwinięty	14,8	2012	18%	GUS	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na wykorzystaniu źródeł energii odnawialnej (wiatru, słońca, wody, biomasy, biogazu) w celu produkcji energii elektrycznej i/lub ciepłej, przy czym interwencja w zakresie energetyki wodnej dotyczyć będzie wyłącznie modernizacji istniejących obiektów. Wsparciem objęta będzie budowa lub modernizacja źródeł produkujących energię z OZE, w tym zakup niezbędnych urządzeń, jak również budowa infrastruktury służącej przyłączeniu źródła do sieci.

W zakresie wykorzystania energii słońca wspierane będą przede wszystkim systemy fotowoltaiczne.

W zakresie systemów ogrzewania opartych na pompach ciepła wspierane będą przede wszystkim systemy niewykorzystujące dodatkowych instalacji kolektorów słonecznych. Wyklucza się wsparcie systemów i instalacji zasilających niskotemperaturowe wewnętrzne instalacje grzewcze, zlokalizowanych w obiektach przyłączonych do lokalnej sieci ciepłowniczej.

W zakresie produkcji i wykorzystania biogazu oraz jego dystrybucji wspierane będą przede wszystkim instalacje, w których poddaje się odzyskowi odpady organiczne (szczególnie z produkcji rolno-spożywczej), wykorzystuje nadwyżki surowców organicznych oraz takie, w których następuje zagospodarowanie pofermentu, w tym do produkcji nawozów.

Preferowane będą przedsięwzięcia:

- 1) wpisujące się w projekty założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz w lokalne strategie/plany gospodarki niskoemisyjnej,
- 2) realizowane w formie terytorialnie ukierunkowanych pakietów przedsięwzięć,

- 3) wykorzystujące innowacyjne rozwiązania w zakresie zastosowanych urządzeń i systemów, np. projekty stanowiące element „wyspy energetycznej” bądź wykorzystujące wysokosprawną kogenerację (w tym mikrokogenerację),
- 4) zapewniające największy efekt ekologiczny (m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych) w stosunku do nakładów finansowych,
- 5) realizowane z udziałem kapitału prywatnego,
- 6) będące efektem trwałej współpracy oraz podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie odnawialnych źródeł energii i energetyki prosumenckiej.

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

Ponadto przewiduje się wsparcie przebudowy lub rozbudowy dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej, wyłącznie w celu umożliwienia przyłączenia do niej nowych źródeł produkujących energię z OZE.

Uzupełniająco, w ramach finansowania krzyżowego, przewiduje się działania informacyjno-edukacyjne, podnoszące świadomość oraz kształtujące postawy mieszkańców w zakresie energetyki odnawialnej i prosumenckiej.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Mieszkańcy województwa, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, przedsiębiorcy.

Indykatorywny katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, jednostki administracji rządowej, inne jednostki sektora finansów publicznych, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne, jednostki naukowe, instytucje edukacyjne, przedsiębiorcy, instytucje finansowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Tryb wyboru projektów z zakresu instrumentów finansowych wynikać będzie z wybranego przez IZ RPO WP modelu wdrażania instrumentów finansowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Przewiduje się dotacje oraz instrumenty finansowe.

Szczegółowe zasady i zakres wykorzystania instrumentów finansowych będzie oparty na ocenie ex-ante zrealizowanej zgodnie z artykułem 37 ust. 2 i 3 rozporządzenia ogólnego.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	200	Beneficjenci/IZ	Raz na rok
2.	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	500	Beneficjenci/IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.5

Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Cele szczegółowe

1. Wzrost sprawności wytwarzania i przesyłu ciepła oraz zwiększenie zasięgu sieci ciepłowniczych.
2. Poprawa jakości powietrza.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Sprawność przesyłania ciepła	%	Słabiej rozwinięty	84,3	2012	85	URE	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wspierane będą przedsięwzięcia prowadzące do obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, pochodzącej z produkcji energii oraz do ograniczenia tzw. niskiej emisji, szczególnie w gminach, w których stwierdzono przekroczenia standardów jakości powietrza.

Wsparciem objęta będzie budowa nowych niskoemisyjnych bądź modernizacja istniejących niskosprawnych źródeł ciepła, a także modernizacja bądź zwiększanie zasięgu scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło. W tym zakresie wspierane będą przede wszystkim inwestycje wykorzystujące gaz ziemny, biogaz i biomasę. Przewiduje się również wsparcie dla działań służących wymianie indywidualnych źródeł ciepła z zastosowaniem technologii niskoemisyjnych, realizowanych w formie ukierunkowanych terytorialnie pakietów przedsięwzięć.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą przedsięwzięcia:

- 1) wpisujące się w projekty założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz lokalne strategie/plany gospodarki niskoemisyjnej,
- 2) zapewniające największy efekt ekologiczny (m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych) w stosunku do nakładów finansowych,

- 3) wykorzystujące innowacyjne rozwiązania w zakresie zastosowanych urządzeń i systemów, np. projekty stanowiące element „wyspy energetycznej” bądź wykorzystujące wysokosprawną kogenerację (w tym mikrokogenerację),
- 4) realizowane z udziałem kapitału prywatnego,
- 5) o możliwie jak największym zasięgu oddziaływania,
- 6) będące efektem trwałej współpracy oraz akceptacji społecznej,
- 7) uzgodnione w ramach ZPT.

Możliwa będzie również rozbudowa systemu monitoringu powietrza.

Uzupełniająco, w ramach finansowania krzyżowego, przewiduje się działania informacyjno-edukacyjne, służące zwiększaniu świadomości oraz kształtowaniu i umacnianiu postaw użytkowników końcowych w zakresie wpływu produkcji ciepła na jakość powietrza oraz ograniczania niskiej emisji.

Ukierunkowanie terytorialne

W zakresie źródeł ciepła i systemów zaopatrzenia w ciepło preferowane będą projekty realizowane w gminach, w których stwierdzono przekroczenia standardów jakości powietrza.

W zakresie rozbudowy systemu monitoringu powietrza przewiduje się wsparcie wyłącznie dla projektów, realizowanych na obszarze, na którym nie ma stacji automatycznego pomiaru.

Grupy docelowe

Mieszkańcy województwa, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego, przedsiębiorcy.

Indykatory katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, jednostki administracji rządowej, inne jednostki sektora finansów publicznych, organizacje pozarządowe, jednostki naukowe, instytucje edukacyjne, przedsiębiorcy, instytucje finansowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego lub inteligentnych specjalizacji regionu).

Tryb wyboru projektów z zakresu instrumentów finansowych wynikać będzie z wybranego przez IZ RPO WP modelu wdrażania instrumentów finansowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Główną formą wsparcia będą dotacje. Rozważane jest także wykorzystanie instrumentów finansowych.

Szczegółowe zasady i zakres wykorzystania instrumentów finansowych będzie oparty na ocenie ex-ante zrealizowanej zgodnie z artykułem 37 ust. 2 i 3 rozporządzenia ogólnego.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	5	Beneficjenci/IZ	Raz na rok
2.	Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	25	Beneficjenci/IZ	Raz na rok

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Kluczowy etap wdrażania	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	50,5 (25%)	-	-	202,0	IZ	-	12,9 mln EUR
Kluczowy etap wdrażania	2.	Liczba podpisanych umów na termomodernizację budynków użyteczności publicznej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	20	-	-	70	Beneficjenci / IZ	-	

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFRR, region słabiej rozwinięty											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
010	25,8	01	137,5	01	116,9	00	147,4				
011	19,4	04	77,4	05	98,0	01	67,5	-	-	04	214,9
012	19,3										
013	68,3										
014	45,6										
016	36,5										

Uzasadnienie realizacji

W ramach Osi 11 przewiduje się realizację działań dotyczących PI 5.2, 6.1, 6.2 oraz 6.4. Zintegrowanie w jednej osi priorytetowej PI z CT 5 i 6, tj. działań związanych z rozwojem infrastruktury ochrony środowiska, w tym dotyczących adaptacji do zmian klimatu wpłynie na poprawę spójności wdrażania projektów oraz zapewni większą komplementarność i synergię realizowanych przedsięwzięć w tych obszarach.

W związku z prognozowanymi zmianami klimatu konieczne jest prowadzenie działań mających na celu adaptację do nich, w tym zapobieganie zagrożeniom takim jak powódzie czy lokalne podtopienia. Tym samym interwencja w ramach PI 5.2 koncentrować się będzie na utrzymaniu właściwych stosunków wodnych, z zachowaniem zasad zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi i przyrodniczymi, w tym przede wszystkim na realizacji działań z zakresu małej retencji oraz rozwoju systemów zagospodarowania oraz oczyszczania wód opadowych i roztopowych w miastach do 50 tys. mieszkańców.

W celu wypełnienia zobowiązań w zakresie gospodarki odpadami w województwie konieczne jest uzupełnienie o nowe elementy linii technologicznych części regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. W 2012 r. wymaganego poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania nie osiągnęło ok. 56% gmin. Ponadto tylko ok. 13% odpadów komunalnych zbieranych było selektywnie, dlatego w ramach PI 6.1 niezbędne jest także wsparcie rozwoju systemu selektywnego zbierania odpadów. Kwestią do rozwiązania jest także nieuzyskiwanie przez gminy wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji materiałowych odpadów komunalnych. Docelowego poziomu tego wskaźnika dla 2020 roku (tj. 50%) nie osiągnęła jeszcze żadna gmina w województwie.

W województwie pomorskim w 2012 r. odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wynosił 81,8%, przy czym dla miast wartość ta wynosiła 96,3%, natomiast na obszarach wiejskich z infrastruktury tej korzystało 54,6% mieszkańców. Ponadto w 2012 r. wymagania akcesyjne wypełniło tylko 27% wyznaczonych aglomeracji ściekowych, a spełnienie w pełnym zakresie wymogów wynikających z Traktatu Akcesyjnego w wymaganym terminie nie jest możliwe. Dlatego w ramach PI 6.2 przede wszystkim wspierane będą inwestycje w sektorze gospodarki ściekowej. Natomiast w związku z pogarszającą się jakością wody na niektórych obszarach województwa oraz występującymi miejscami, sięgającymi nawet 30%, stratami wody pitnej przewiduje się także interwencję w tym obszarze.

Ze względu na postępującą antropopresję, w szczególności związaną z nasilającym się ruchem turystycznym, prowadzonymi inwestycjami, jak również ze względu na zmiany klimatu, konieczne jest podejmowanie działań ochronnych ponadprzeciętnych na tle kraju walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Stąd w ramach PI 6.4 wspierane będą działania z zakresu ochrony przyrody oraz ukierunkowania ruchu turystycznego na obszarach chronionych. Problemem jest też brak planów ochrony dla większości parków krajobrazowych oraz części rezerwatów przyrody. Natomiast efektywna ochrona środowiska wymaga podnoszenia świadomości ekologicznej skutkującej zmianą postaw i zachowań ludzi na bardziej proekologiczne.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 5.2

Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.

Cel szczegółowy

Wzmocnienie odporności regionu na zagrożenia naturalne spowodowane gwałtownymi zjawiskami meteorologicznymi.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Pojemność obiektów małej retencji	tys. m ³	Słabiej rozwinięty	16 600	2012	18 000	ZMiUW WP	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wspierane będą przedsięwzięcia przyczyniające się do zwiększania retencji wody i minimalizacji skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych takich jak nawalne deszcze czy susza.

Wsparcie zostanie ukierunkowane w szczególności na:

- utrzymanie i rozwijanie naturalnych ekosystemów retencjonujących wodę w ramach małej retencji,
- budowę lub przebudowę zbiorników retencyjnych,
- budowę, rozbudowę lub przebudowę systemów zagospodarowania oraz oczyszczania wód opadowych i roztopowych w miastach, z preferencją dla projektów zakładających jak największy poziom redukcji zanieczyszczeń zawartych w wodach opadowych i roztopowych oraz zawierających komponenty retencjonujące wody opadowe i roztopowe,
- budowę indywidualnych systemów zatrzymywania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania w ramach mini programów przygotowywanych przez gminy lub stowarzyszenia założone przez mieszkańców, z preferencją dla projektów uwzględniających udział finansowy i rzeczowy mieszkańców w realizacji projektu,
- przedsięwzięcia z zakresu organizacji systemów monitorowania i wczesnego reagowania oraz ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych i usuwania skutków katastrof oraz doposażenia jednostek ratowniczych.

Horyzontalnie preferowane będą projekty obejmujące swoim zasięgiem jak największą powierzchnię danej zlewni, a także uzgodnione w ramach ZPT.

Ukierunkowanie terytorialne

W zakresie małej retencji: obszar całego województwa.

W zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych: obszary zabudowane na terenach miast do 50 tys. mieszkańców z wyłączeniem miast wskazanych jako jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia strategicznego „Budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w ramach kontynuacji programu ochrony wód Zatoki Gdańskiej” określonego w RPS w zakresie energetyki i środowiska.

Grupy docelowe

Właściciele nieruchomości, mieszkańcy, turyści, jednostki samorządu terytorialnego.

Indykatory katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego oraz spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, podmioty wykonujące zadania jednostki samorządu terytorialnego/związku komunalnego, podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym, jednostki administracji rządowej, organizacje pozarządowe, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, spółki wodne, straż pożarna, policja.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego).

Uzupełniająco stosowany będzie także tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Pojemność obiektów małej retencji	tys. m ³	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	70	Beneficjenci/IZ	Raz na rok
2.	Długość wybudowanej i przebudowanej w ramach interwencji kanalizacji deszczowej	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	10	Beneficjenci/IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.1

Investowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.

Cel szczegółowy

Zmniejszenie masy odpadów komunalnych przekazywanych do składowania.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRK/FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Udział masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	-	%	Słabiej rozwinięty	67	2012	35	DROŚ UMWP	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wspierane będą projekty mające na celu osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i odzysku odpadów komunalnych, z wyłączeniem ich termicznego przekształcania.

Dofinansowywane będą przedsięwzięcia związane z rozwojem infrastruktury selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych oraz punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych przyjmujących także zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych. Wsparcie uzyskają także projekty polegające na budowie instalacji odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych.

W zakresie mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów realizowane będą mogły być wyłącznie projekty prowadzące do wypełnienia wymagań określonych w przepisach prawa dla istniejących instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów wskazanych w obowiązującym planie gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego jako regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym przede wszystkim instalacje do przetwarzania selektywnie zbieranych bioodpadów.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć związanych z zagospodarowaniem odpadów ulegających biodegradacji wraz z równoległym rozwojem systemów selektywnego zbierania tych odpadów. W tym zakresie realizowane będą mogły być wyłącznie projekty prowadzące do ograniczenia masy składowanych tej grupy odpadów.

Możliwe będzie także wsparcie dla projektów polegających na budowie lub rozbudowie instalacji do odzysku komunalnych osadów ściekowych, co do zasady zlokalizowanych na terenie RIPOK wskazanych w obowiązującym planie gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego.

W uzasadnionych przypadkach w celu optymalizacji procesu transportu odpadów komunalnych wsparcie uzyskają projekty budowy stacji przeladunkowych odpadów.

Uzupełniająco, w ramach finansowania krzyżowego, możliwa będzie realizacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, właściwego postępowania z odpadami oraz odzysku i recyklingu, w tym szczególnie w zakresie efektów podejmowanej interwencji.

Nie przewiduje się wsparcia dla inwestycji w zakresie składowania odpadów.

Preferowane będą projekty:

- 1) angażujące kapitał prywatny,
- 2) upowszechniające efektywne rozwiązania technologiczne,
- 3) maksymalizujące redukcję negatywnych oddziaływań środowiskowych, w szczególności ograniczenie masy składowanych odpadów komunalnych oraz poprawę efektywności wykorzystania zasobów,

- 4) sprzyjające tworzeniu warunków dla wysokiej aktywności mieszkańców, w tym kształtowaniu i umacnianiu pożądanych postaw proekologicznych (z wyjątkiem zakresu interwencji dotyczącego budowy stacji przeladunkowych odpadów),
- 5) wynikające ze współpracy różnych partnerów i akceptacji społecznej oraz wykazujące zgodność założeń i celów przedsięwzięcia z zasadami określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (z wyjątkiem zakresu interwencji dotyczącego budowy stacji przeladunkowych odpadów, budowy i rozbudowy PSZOK oraz punktów zbierania zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego),
- 6) uzgodnione w ramach ZPT.

Ukierunkowanie terytorialne

Obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Mieszkańcy, indywidualni użytkownicy zasobów środowiska.

Indykatory katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego oraz spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, podmioty wykonujące zadania jednostki samorządu terytorialnego/związku komunalnego, podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym, organizacje pozarządowe, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, przedsiębiorcy.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównymi trybami wyboru projektów będą tryby: konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione konkursie) oraz konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba rozbudowanych / zmodernizowanych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	5	Beneficjenci/IZ	Raz na rok
2.	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	60	Beneficjenci/IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.2

Investowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

Cel szczegółowy

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności	-	%	Słabiej rozwinięty	81,8	2012	86%	GUS	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

W ramach PI realizowane będą projekty z zakresu gospodarki ściekowej oraz zaopatrzenia w wodę. Wspierane będą przedsięwzięcia dotyczące budowy lub rozbudowy zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, w tym zagospodarowania osadów ściekowych, co do zasady w aglomeracjach od 2 do 10 tys. RLM wyznaczonych na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne. Uzupełniająco wspierane będą także inwestycje w lokalne systemy zbierania i oczyszczania ścieków na obszarach poza wyznaczonymi aglomeracjami, w szczególności na terenach mających wpływ na obszary objęte formami ochrony przyrody oraz w obszarach spływu wód do jezior.

W zakresie ścieków komunalnych preferowane będą projekty zakładające jak największą redukcję zanieczyszczeń zawartych w ściekach do wód oraz całościowo rozwiązujące problem oczyszczania ścieków na obszarze danej aglomeracji ściekowej.

Możliwa będzie także realizacja projektów dotyczących poprawy procesu uzdatniania wody pitnej oraz ograniczania strat wody. Wsparcie przebudowy sieci wodociągowej możliwe będzie tylko w tych przypadkach, gdzie wykazane zostały straty wody na przesyle w ilości co najmniej 20%. Przewiduje się realizację przedsięwzięcia strategicznego w zakresie poprawy jakości oraz ograniczenia strat wody w Centralnym Wodociągu Żuławskim, określonego w RPS w zakresie energetyki i środowiska.

Ponadto uprawnione do dofinansowania będą przedsięwzięcia związane z rozwojem systemów monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Ukierunkowanie terytorialne

W zakresie ścieków komunalnych: aglomeracje ściekowe niespełniające wymagań akcesyjnych jako preferencja.

W zakresie wody pitnej: obszar Żuław.

Grupy docelowe

Mieszkańcy, indywidualni użytkownicy zasobów środowiska.

Indykatorywny katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego oraz spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, podmioty

wykonywujące zadania jednostki samorządu terytorialnego /związku komunalnego, jednostki administracji rządowej, spółki wodne, jednostki naukowe, szkoły wyższe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym trybem wyboru projektów będzie tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie). Uzupełniająco dopuszcza się także tryb indywidualny (dla przedsięwzięcia strategicznego zdefiniowanego w RPS w zakresie energetyki i środowiska).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	280	Beneficjenci/ IZ	Raz na rok

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.4

Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę

Cel szczegółowy

Zachowanie różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Wskaźniki rezultatu

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Powierzchnia terenów zielonych w miastach	ha	Słabiej rozwinięty	8700	2012	8875	GUS	Raz na rok

Ukierunkowanie interwencji

Planowany zakres wsparcia

Wsparcie będzie skierowane na czynną ochronę przyrody, przede wszystkim na obszarach chronionych w szczególności parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, co prowadzić ma do ograniczenia degradacji środowiska oraz utraty zasobów różnorodności biologicznej.

Dofinansowanie będą mogły uzyskać przedsięwzięcia dotyczące poprawy stanu cennych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz ochrony ekosystemu strefy przybrzeżnej Morza Bałtyckiego, w tym m.in.

projekty w zakresie: monitoringu i ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych, opracowania i wdrażania programów odtwarzania i renaturalizacji ekosystemów, eliminacji obcych gatunków inwazyjnych.

Wsparcie zostanie skierowane również na ochronę wód, w szczególności jezior i ekosystemów od wód zależnych. Możliwa będzie m.in. rekultywacja jezior, urządzenie i zagospodarowanie terenów wokół rzek i zbiorników wodnych w celu ograniczenia spływu powierzchniowego i antropopresji oraz renaturalizacja obszarów wodno-blotnych. Wykluczone z otrzymania dofinansowania będą przedsięwzięcia z zakresu zbierania, odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Przewiduje się także dofinansowanie projektów polegających na opracowaniu planów ochrony dla parków krajobrazowych oraz rezerwatów przyrody.

Wspierane będą projekty dotyczące zabezpieczania obszarów chronionych przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów, w szczególności związane z ukierunkowaniem ruchu turystycznego, w tym budowy, przebudowy lub rozbudowy małej infrastruktury takiej jak: ścieżki dydaktyczne, ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, parkingi, punkty i wieże widokowe, zadaszenia, platformy, punkty informacyjne.

Umożliwiona będzie także realizacja projektów dotyczących ochrony i przywracania wartości ekologicznych środowiska miejskiego, przede wszystkim polegających na zwiększaniu powierzchni obszarów zieleni w miastach.

Preferowane będą projekty:

- 1) będące efektem współpracy i realizowane wspólnie przez różne podmioty, w tym we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego,
- 2) sprzyjające tworzeniu warunków dla wysokiej aktywności mieszkańców, w tym kształtowania i umacniania pożądanych postaw proekologicznych,
- 3) redukujące negatywne oddziaływania wywołane działalnością człowieka oraz przyczyniające się w największym stopniu do poprawy stanu środowiska,
- 4) kompleksowe, np. łączące ochronę siedlisk, odtwarzanie populacji gatunków z ukierunkowaniem ruchu turystycznego,
- 5) uzgodnione w ramach ZPT.

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

Wsparcie będą mogły uzyskać także przedsięwzięcia dotyczące edukacji ekologicznej oraz zwiększania świadomości na rzecz zrównoważonego rozwoju i przeciwdziałania zmianom klimatu, w tym przedsięwzięcia związane z rozwojem systemów przetwarzania i udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie w skali regionalnej.

W tym zakresie preferowane będą projekty:

- 1) sprzyjające tworzeniu warunków dla wysokiej aktywności mieszkańców, w tym kształtowania i umacniania pożądanych postaw proekologicznych,
- 2) będące efektem współpracy i realizowane przez różne podmioty,
- 3) upowszechniające nowe rozwiązania technologiczne,
- 4) obejmujące swoim zasięgiem obszar co najmniej subregionu,
- 5) o dużej skali oddziaływania mierzonej liczbą osób objętych działaniami edukacyjnymi.

W przypadku interwencji kierowanej bezpośrednio na realizację celów SUERMB, preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie z podmiotami z Regionu Morza Bałtyckiego.

Przewiduje się także budowę centrów edukacyjnych, a w szczególności realizację przedsięwzięcia strategicznego określonego w RPS w zakresie energetyki i środowiska. W tym zakresie wyłączny dostęp uzyskają ośrodki edukacji ekologicznej utworzone przez Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych,

WFOŚiGW w Gdańsku, szkoły wyższe oraz realizowane przez inne podmioty działające w partnerstwie z wymienionymi wyżej podmiotami.

Przewiduje się także realizację przedsięwzięć uzgodnionych w ramach ZIT.

Preferowane będą projekty:

- 1) obejmujące działaniem danego centrum edukacyjnego szerokie spektrum tematyczne z zakresu ochrony środowiska,
- 2) będące efektem współpracy i realizowane przez różne podmioty,
- 3) sprzyjające tworzeniu warunków dla wysokiej aktywności mieszkańców, w tym kształtowania i umacniania pożądanych postaw proekologicznych,
- 4) upowszechniające nowe rozwiązania technologiczne.

Uzupełniająco, w ramach finansowania krzyżowego, przewiduje się działania informacyjno-edukacyjne, podnoszące świadomość mieszkańców, szczególnie w zakresie efektów podejmowanej interwencji.

Ukierunkowanie terytorialne

W zakresie ochrony ekosystemu strefy przybrzeżnej Morza Bałtyckiego: obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody (jako wyłączny dostęp) w szczególności Zatoka Gdańska, Zalew Wiślany oraz obszary przybrzeżne.

W zakresie ochrony wód, w szczególności jezior i ekosystemów od wód zależnych: obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody oraz obszary wpisujące się w strukturę korytarzy ekologicznych według Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (jako preferencja), zwłaszcza wody wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, w szczególności jeziora.

W zakresie edukacji ekologicznej i centrów edukacyjnych: obszar całego województwa.

Grupy docelowe

Mieszkańcy, turyści, indywidualni użytkownicy korzystający z zasobów środowiska.

Indykatorywny katalog beneficjentów

Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego oraz spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, podmioty wykonujące zadania jednostki samorządu terytorialnego /związku komunalnego, inne jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym, jednostki administracji rządowej, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, instytucje edukacyjne, jednostki naukowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównymi trybami wyboru projektów będą: tryb konkurencyjny (przedsięwzięcia wyłonione w konkursie) oraz indywidualny (przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie energetyki i środowiska).

Uzupełniająco dopuszcza się także tryb konkurencyjno-negocjacyjny (przedsięwzięcia uzgodnione w ramach podejścia terytorialnego).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Jedyną formą wsparcia będą dotacje.

Planowane wykorzystanie dużych projektów

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów.

Wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	R		
1.	Liczba ustanowionych planów ochrony parków krajobrazowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	9	DROŚ UMWP	Raz na rok
2.	Długość utworzonych szlaków turystycznych	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	-	-	40	Beneficjenci/IZ	Raz na rok

Ramy wykonania dla Osi Priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	R			
Kluczowy etap wdrażania	1.	Poziom zakontraktowanej alokacji OP	mln EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	45,5 mln (40%)	-	-	113,7	IZ	-	7,2 mln EUR
Kluczowy etap wdrażania	2.	Długość kanalizacji sanitarnej, na którą zostały wydane decyzje środowiskowe	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	140 (50%)	-	-	280	Beneficjenci /IZ	-	

Kategoryzacja interwencji Osi Priorytetowej

Fundusz i Kategoria regionu: EFRR, region słabiej rozwinięty									
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 12: Wymiar 8 CT (EFRR/ FS)	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
017	18,2	01	120,9	01	46,6	00	120,9	05	30,2
020	10,9			05	74,3			06	90,7
022	43,5								
084	13,2								
086	27,2								
087	3,0								
090	4,9								

SEKCJA 2.B. OPIS OSI PRIORYTETOWEJ DLA POMOCY TECHNICZNEJ ZE WSKAZANIEM WYZNACZONYCH CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH

OŚ PRIORYTETOWA 12. POMOC TECHNICZNA

Cele szczegółowe:

- 1) Zapewnienie sprawnego i efektywnego systemu realizacji RPO WP,
- 2) Zapewnienie prawidłowego przygotowania i wdrażania projektów,
- 3) Zapewnienie spójnego systemu informacji, komunikacji i promocji RPO WP.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Osiągnięcie wysokiego poziomu sprawności wdrażania i efektywności wykorzystania środków RPO WP,
- 2) Wzrost liczby prawidłowo przygotowanych projektów,
- 3) Upowszechnienie wiedzy na temat możliwości pozyskania środków w ramach RPO WP i interwencji UE wśród mieszkańców województwa pomorskiego.

Realizacja celów OP jest kluczowym elementem sprawnego, efektywnego i prawidłowego wydatkowania środków funduszy EFRR i EFS w ramach RPO WP. Niezbędne jest zatem zapewnienie odpowiedniego systemu wdrażania i wzmocnienie potencjału administracyjnego wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w ten proces, od momentu naboru i oceny wniosków, poprzez zarządzanie finansowe, kontrolę, certyfikację, monitoring i ewaluację.

Ponadto przewiduje się finansowanie wydatków związanych z zamknięciem pomocy, w tym w ramach RPO WP 2007-2013, jak również podjęcie działań zmierzających do opracowania dokumentów programowych na potrzeby kolejnego okresu programowania.

Kluczowe znaczenie w tym procesie ma kadra odpowiednio wysokowykwalifikowanych pracowników. Niezbędne jest więc wsparcie w zakresie zatrudnienia pracowników do obsługi RPO WP, ciągłego podnoszenia ich kwalifikacji i umiejętności oraz zapewnienia im odpowiedniego środowiska pracy i wyposażenia w sprzęt. Wzmocnienie kompetencji pracowników, stworzenie im możliwości rozwoju zawodowego poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych przyczyni się nie tylko do usprawnienia systemu zarządzania, ale również do ograniczenia rotacji wyspecjalizowanej kadry w instytucjach i podmiotach zaangażowanych we wdrażanie RPO WP.

Prawidłowe przeprowadzenie naboru i oceny projektów będzie miało decydujący wpływ na efektywność całego RPO WP a tym samym osiągnięcie założonych celów. Konieczne jest więc wsparcie i odpowiednia organizacja tego procesu, w tym także obsługa gremiów biorących udział w ocenie projektów.

Właściwe zarządzanie RPO WP wiąże się również z wdrożeniem/dostosowaniem systemu informatycznego, efektywnym systemem monitorowania realizacji RPO WP oraz poszczególnych OP, analizowaniem postępów w ich realizacji, a także badaniem oddziaływania zaangażowanych środków na strukturę społeczno-gospodarczą województwa oraz oceną stopnia realizacji przyjętych w RPO WP celów. Służyć temu będą m.in. analizy i badania ewaluacyjne przeprowadzane w trakcie realizacji oraz po zakończeniu RPO WP.

Istotne znaczenie ma przygotowanie, zgłoszenie i wdrożenie dobrych i spójnych przedsięwzięć przez beneficjentów znających procedury udzielania zamówień publicznych i zarządzania projektami. Wsparcie wybranych projektów i beneficjentów w zakresie opracowania niezbędnej dokumentacji projektowej przyczyni się do realizacji kluczowych i priorytetowych dla regionu przedsięwzięć.

Działania informacyjno-promocyjne przyczynią się do rozpowszechnienia informacji o możliwościach uzyskania wsparcia, tym samym wpłyną na wzrost świadomości mieszkańców województwa nt. interwencji środków UE na terenie regionu. Podejmowane w tym celu przedsięwzięcia przyczynią się do propagowania idei integracji europejskiej wśród mieszkańców województwa.

Wskaźniki rezultatu strategicznego

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa (rok)	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość monitorowania
					M	K	R		
1.	Liczba odwiedzin portalu informacyjnego / serwisu internetowego	szt.	0	2015	-	-	450 000	IZ	Raz na rok

Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych w podziale na poszczególne osie priorytetowe

Osiągnięcie celów szczegółowych OP zapewnione zostanie poprzez następujące przedsięwzięcia:

- 1) Zapewnienie sprawnego i efektywnego systemu realizacji RPO WP:
 - wynagrodzenia pracowników zaangażowanych we wdrażanie RPO WP oraz pracowników innych instytucji i podmiotów wykonujących zadania z zakresu wdrażania programu operacyjnego,
 - szkolenia, warsztaty, konferencje, studia podyplomowe, wizyty studyjne oraz inne formy przygotowania zawodowego/podnoszenia kwalifikacji pracowników, zaangażowanych we wdrażanie RPO WP,
 - wydatki administracyjne oraz zakup sprzętu komputerowego, telekomunikacyjnego, audiowizualnego oraz specjalistycznych systemów informatycznych, zakup niezbędnego wyposażenia biurowego i meblowego, publikacji książkowych i innych materiałów wydawniczych dla pracowników zaangażowanych we wdrażanie RPO WP.
- 2) Zapewnienie prawidłowego przygotowania i wdrażania projektów:
 - organizacja i obsługa procesu oceny i wyboru projektów (np. koszty ekspertów uczestniczących w procesie wyboru projektów, szkolenia ekspertów i innych osób zaangażowanych w proces selekcji projektów) oraz pozostałych elementów systemu zarządzania RPO WP, w tym m.in. kontrola RPO WP (systemowa, kontrola na miejscu, itp.),
 - obsługa finansowa RPO WP, certyfikacja i monitoring jego realizacji (w tym obsługa prac Komitetu Monitorującego RPO WP oraz innych ciał działających na rzecz RPO WP),
 - przedsięwzięcia związane z ewaluacją on-going i ex-post oraz badania, analizy i ekspertyzy z zakresu wdrażania i zarządzania RPO WP,
 - lokalny system informatyczny i jego integrowanie z innymi systemami.
- 3) Zapewnienie spójnego systemu informacji, komunikacji i promocji RPO WP:
 - informacja i promocja na rzecz RPO WP, zgodnie z horyzontalnymi zasadami informacyjno-promocyjnymi oraz z wykorzystaniem nowoczesnych technik informacji i promocji,
 - prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych w mediach, organizacja imprez i działań promujących RPO WP (w tym wykorzystanie narzędzi komunikacji elektronicznej),
 - przygotowanie, produkcja i dystrybucja materiałów informacyjnych i promocyjnych, organizacja konferencji, warsztatów, wykładów, seminariów, szkoleń i innych działań edukacyjnych mających na celu zainteresowanie i zachęcenie do aplikowania w ramach RPO WP,
 - utworzenie, administrowanie oraz rozwój stron internetowych poświęconych RPO WP,

- udział w krajowych i zagranicznych imprezach popularyzujących RPO WP,
- udział w sieciach współpracy mających na celu wymianę dobrych praktyk.

Wskaźniki produktu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (na rok 2023) <i>(opcjonalnie)</i>			Źródło danych
			M	K	R	
1.	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	szt.	nd.	nd.	nd.	IZ
2.	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	nd.	nd.	nd.	IZ
3.	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	os.	nd.	nd.	nd.	IZ
4.	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	os.	nd.	nd.	nd.	IZ

Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

OP jest finansowana w 85% z EFS i nie odpowiadają jej żadne CT, ani PI.

Tabela 14: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 15: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 16: Wymiar 3 Typ terytorium	
Kod	mln €	Kod	mln €	Kod	mln €
120	50,6	01	65,2	00	65,2
121	1,6				
122	13,0				

SEKCJA 3. PLAN FINANSOWY PROGRAMU

Alokacja środków

RPO WP jest programem operacyjnym finansowanym ze środków EFRR i EFS.

Zgodnie z UP, alokacja środków UE na Program wynosi łącznie 1 863,0 mln EUR, w tym 1 343,6 mln EUR EFRR i 519,4 mln EUR EFS. Minimalne zaangażowanie środków krajowych – szacowane na podstawie art. 120 rozporządzenia ramowego zakładającego maksymalny poziom dofinansowania każdej OP EFRR i EFS w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% – wynosi 328,8 mln EUR. W realizację RPO WP zaangażowane będą krajowe środki publiczne oraz prywatne. Ostateczny poziom zaangażowania środków krajowych, w tym prywatnych, w momencie zamknięcia RPO WP, będzie mógł być wyższy od oszacowanego na etapie programowania w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach RPO WP.

Podstawa certyfikacji

Podstawę obliczania wkładu UE w ramach RPO WP stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne.

Kategoria regionu

RPO WP jest realizowany na obszarze województwa pomorskiego zaliczanego do kategorii regionów słabiej rozwiniętych.

Rezerwa wykonania

W RPO WP wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% całkowitej alokacji UE (111,8 mln EUR), w tym 6% środków EFRR (80,6 mln EUR) oraz 6% alokacji EFS (31,2 mln EUR). Udział rezerwy wykonania w podziale na lata dla każdego roku wynosi 6% EFRR i 6% EFS i został przedstawiony w tabeli 6.

Rezerwa wykonania ustanowiona została dla każdej OP RPO WP, z wyjątkiem OP 12. *Pomoc techniczna* (finansowanej z EFS), dla której zgodnie z przepisami nie ustanowiono rezerwy. Udział rezerwy wykonania w poszczególnych OP RPO WP został przedstawiony w tabeli poniżej.

Koncentracja tematyczna

Założone w RPO WP poziomy koncentracji pozwalają zachować wymagane poziomy koncentracji przez rozporządzenia unijne.

Sekcja 3.1. Tabele przedstawiające całkowitą alokację środków w podziale na fundusze, lata i kategorie regionów

Tabela 6 Całkowita kwota środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do RPO WP w podziale na lata ze wskazaniem wysokości rezerwy wykonania (mln EUR)

Lp.	Fundusz	Kategoria regionu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Łącznie	
			Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania
1.	EFRR	Slabiej rozwinięty	154,1	9,8	162,9	10,4	171,7	11,0	180,6	11,5	189,4	12,1	198,3	12,7	205,8	13,1	1 262,8	80,6
2.		Łącznie	154,1	9,8	162,9	10,4	171,7	11,0	180,6	11,5	189,4	12,1	198,3	12,7	205,8	13,1	1 262,8	80,6
3.	EFS	Slabiej rozwinięty	59,6	3,8	63,0	4,0	66,4	4,2	69,8	4,5	73,3	4,7	76,7	4,9	79,6	5,1	488,4	31,2
4.		Łącznie	59,6	3,8	63,0	4,0	66,4	4,2	69,8	4,5	73,3	4,7	76,7	4,9	79,6	5,1	488,4	31,2
5.	Łącznie		213,7	13,6	225,9	14,4	238,1	15,2	250,4	16,0	262,7	16,8	275,0	17,6	285,4	18,2	1 751,2	111,8

Tabela 7 Plan finansowy Programu (mln EUR)

OP	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE	Wkład UE (A)	Wkład krajowy (B)=(C)+(D)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (E)=(A)+(B)	Stopa współfinansowania (F)=(A)/(E)	Dla celów informacyjnych	Główna alokacja		Rezerwa wykonania		Udział rezerwy wykonania (wsparcie UE) w łącznej kwocie wsparcia UE na oś priorytetową (L)=(J)/(A)*100
						Wkład EBI	Wkład UE (H)=(A)-(J)			Wkład krajowy (I)=(B)-(K)	Wkład UE (J)	Wkład krajowy (K)=(B)* (J)/(A)			
1. Komercjalizacja wiedzy	EFRR	Stabilnej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	161,2	28,4	5,7	22,7	189,6	85%	0,0	151,5	26,7	9,7	1,7	6,0%
2. Przedsiębiorstwa	EFRR			174,6	30,8	6,2	24,6	205,4	85%	0,0	164,2	29,0	10,4	1,8	6,0%
3. Edukacja	EFS			145,5	25,7	24,4	1,3	171,2	85%	0,0	135,4	23,9	10,1	1,8	6,9%
4. Kształcenie zawodowe	EFRR			67,2	11,9	9,5	2,4	79,1	85%	0,0	63,2	11,1	4,0	0,8	6,0%
5. Zatrudnienie	EFS			205,0	36,2	32,6	3,6	241,2	85%	0,0	191,1	33,8	13,9	2,4	6,8%
6. Integracja	EFS			103,9	18,3	14,6	3,7	122,2	85%	0,0	96,7	17,0	7,2	1,3	7,0%
7. Zdrowie	EFRR			107,5	19,0	19,0	0,0	126,5	85%	0,0	101,0	17,9	6,5	1,1	6,0%
8. Konwersja	EFRR			161,2	28,4	22,7	5,7	189,6	85%	0,0	151,5	26,7	9,7	1,7	6,0%
9. Mobilność	EFRR			335,9	59,3	58,1	1,2	395,2	85%	0,0	315,7	55,7	20,2	3,6	6,0%
10. Energia	EFRR			214,9	37,9	19,0	18,9	252,8	85%	0,0	202,0	35,6	12,9	2,3	6,0%
11. Środowisko	EFRR			120,9	21,4	17,0	4,4	142,3	85%	0,0	113,7	20,2	7,2	1,2	6,0%
12. Pomoc techniczna	EFS			65,2	11,5	11,5	0,0	76,7	85%	0,0	65,2	11,5	0,0	0,0	0,0%
Razem	EFRR			1 343,4	237,1	157,2	79,9	1 580,5	85%	0,0	1 262,8	222,9	80,6	14,2	6,0%
Razem	EFS	519,6	91,7	83,1	8,6	611,3	85%	0,0	488,4	86,2	31,2	5,5	6,0%		
Łącznie		1 863,0	328,8	240,3	88,5	2 191,8	85%	0,0	1 751,2	309,1	111,8	19,7	6,0%		

Sekcja 3.2. Plan finansowy określający całkowitą kwotę środków UE w podziale na fundusze i współfinansowanie krajowe dla każdej osi priorytetowej dla całego okresu programowania

Tabela 8 Podział alokacji RPO WP pomiędzy OP, Fundusze oraz CT dla EFRR i EFS (mln EUR)

OP	Fundusz	Kategoria regionu	CT	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
1. Komerccjalizacja wiedzy	EFRR	Słabiej rozwinięty	1	161,2	28,4	189,6
2. Przedsiębiorstwa	EFRR		3	174,6	30,8	205,4
3. Edukacja	EFS		10	145,5	25,7	171,2
4. Kształcenie zawodowe	EFRR		10	67,2	11,9	79,1
5. Zatrudnienie	EFS		8	205,0	36,2	241,2
6. Integracja	EFS		9	103,9	18,3	122,2
7. Zdrowie	EFRR		2	43,0	7,6	50,6
			9	64,5	11,4	75,9
8. Konwersja	EFRR		6	32,2	5,7	37,9
			8	48,4	8,5	56,9
			9	80,6	14,2	94,8
9. Mobilność	EFRR		4	80,6	14,2	94,8
		7	255,3	45,1	300,4	
10. Energia	EFRR	4	214,9	37,9	252,9	
11. Środowisko	EFRR	5	30,2	5,4	35,6	
		6	90,7	16,0	106,7	
12. Pomoc techniczna	EFS	nd.	65,2	11,5	76,7	
Razem				1 863,0	328,8	2 191,8

Tabela 9 Szacunkowa kwota wsparcia celów związanych ze zmianami klimatu (mln EUR)

OP	Szacunkowa wysokość środków na cele związane ze zmianami klimatu (mln EUR)	Udział w całości alokacji na Program (%)
1. Komerccjalizacja wiedzy	0,0	0,0%
2. Przedsiębiorstwa	6,3	0,3%
3. Edukacja	0,0	0,0%
4. Kształcenie zawodowe	0,0	0,0%
5. Zatrudnienie	0,0	0,0%
6. Integracja	0,0	0,0%
7. Zdrowie	0,0	0,0%
8. Konwersja	19,4	1,0%
9. Mobilność	83,3	4,5%
10. Energia	214,9	11,5%
11. Środowisko	40,4	2,2%
12. Pomoc techniczna	0,0	0,0%
Razem	364,3	19,6%

SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE TERYTORIALNE

1. W RPO WP stosowane będą specyficzne instrumenty terytorialne dedykowane wybranym kategoriom OSI oraz preferencje dla projektów realizowanych na pozostałych OSI, jak również inne preferencje o pośrednim oddziaływaniu przestrzennym.
2. Podejście terytorialne w RPO WP w postaci specyficznych instrumentów terytorialnych planuje się zastosować wobec OSI w postaci MOF, czyli tam, gdzie:
 - a) istnieje silna potrzeba rozwiązania problemów dzięki ponadsektorowej, wielopodmiotowej współpracy,
 - b) ww. problemy odnoszą się do terytorium mającego wyraźną odrębność i specyfikę,
 - c) istnieją warunki dla skutecznego przeprowadzenia interwencji dzięki podejściu zintegrowanemu.
3. Realizacja zintegrowanego podejścia terytorialnego w postaci specyficznych instrumentów terytorialnych będzie oparta na dwóch podstawowych formach:
 - a) ZIT dla OMT,
 - b) ZPT dla pozostałych wybranych MOF w powiązaniu z odpowiednią preferencją przestrzenną.

Zakres przestrzenny miejskich obszarów funkcjonalnych, w tym OMT, przedstawia mapa.

Rysunek 1 Zakres przestrzenny miejskich obszarów funkcjonalnych

Obszary Strategicznej Interwencji

1. Zasadnicza część interwencji RPO WP realizowana będzie w oparciu o podejście tematyczne. W jego ramach wykorzystywane będą uzupełniające formy podejścia terytorialnego w postaci preferencji przestrzennych stymulujących koncentrację wsparcia na OSI.
2. OSI, zgodnie z zapisami SRWP, są to obszary wyróżniające się specyficznym zestawem cech społecznych, gospodarczych lub środowiskowych, które decydują o występowaniu na ich terenie strukturalnych barier rozwoju lub trwałych i możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, wobec których winna być adresowana adekwatna tematycznie interwencja publiczna.
3. Koncepcja OSI opiera się na powiązaniu ze sobą trzech podstawowych elementów:
 - a) występowanie określonych barier lub potencjałów rozwojowych,
 - b) ich lokalizacja w przestrzeni,
 - c) ich podatność na określone formy (typy) interwencji publicznej.
4. Preferencje dla tak zdefiniowanych OSI będą stosowane w ramach wybranych OP i PI RPO WP jako jeden z aspektów oceny projektów.

Inne preferencje (o pośrednim oddziaływaniu przestrzennym)

1. W RPO WP nie przewiduje się wydzielenia dedykowanej OP dla RLKS ani zastosowania innych elementów tego podejścia w rozumieniu przepisów UE oraz zapisów UP.
2. W celu wykorzystania wybranych metod wypracowanych w ramach podejścia opartego na rozwoju angażującym społeczności lokalne oraz istniejącego dorobku instytucjonalnego w tym zakresie, jak również dla uwzględnienia specyfiki uwarunkowań rozwojowych charakteryzujących obszary wiejskie, w szczególności peryferyjne, przewiduje się zastosowanie szczególnego rodzaju preferencji dla projektów identyfikowanych i realizowanych z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrującego aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania.
3. Preferencja ta będzie miała zastosowanie w ramach tych OP i PI, w których szczególnie uzasadnione i efektywne będzie integrowanie rozproszonych i niewielkich w skali aktywności projektowych. Dotyczyć to będzie w szczególności takich obszarów tematycznych jak: integracja społeczna, edukacja czy zatrudnienie.
4. Dla wybranych OP i PI określone zostały typy projektów predysponowane do realizacji w formie pakietów działań społecznych i obywatelskich podejmowanych m.in. na geograficznym obszarze aktywności LGD i LGR lub innych analogicznych struktur powstających z wykorzystaniem modelu trójsektorowego partnerstwa (obejmującego co najmniej samorządy terytorialne oraz partnerów społecznych i gospodarczych), realizującego cele rozwojowe w oparciu o wspólną strategię działania. W stosunku do tych typów projektów stosowana będzie wyżej wskazana preferencja.
5. Przy zastosowaniu preferencji brana będzie również pod uwagę potrzeba efektywnego wykorzystania, dla wdrażania projektów integrujących działania społeczne i obywatelskie, istniejącego w regionie potencjału programowego, organizacyjnego i ludzkiego powstałego dzięki realizacji podejścia LEADER oraz zapewnienia komplementarności pomiędzy interwencją realizowaną w ramach RPO WP oraz w ramach programów wdrażających WPR oraz WPRyb.

Zakres zastosowania wszystkich ww. instrumentów terytorialnych (ZIT, ZPT, OSI, preferencje dla podejścia oddolnego) w RPO WP przedstawia tabela.

Tabela 10 Zakres zastosowania wszystkich ww. instrumentów terytorialnych

OP i PI RPO WP	ZIT	Preferencje		
		ZPT	OSI	Podjęcie oddolne
OP 1. KOMERCJALIZACJA WIEDZY				
PI 1.2				
PI 1.1	x	x		
OP 2. PRZEDSIĘBIORSTWA				
PI 3.3			x	
PI 3.2				
PI 3.4	x	x	x	
PI 3.1			x	
OP 3. EDUKACJA				
PI 10.1		x	x	x
PI 10.3 bis				
PI 10.2	x	x	x	
OP 4. KSZTAŁCENIE ZAWODOWE				
PI 10.4		x	x	
OP 5. ZATRUDNIENIE				
PI 8.5	x	x	x	x
PI 8.8		x		x
PI 8.10	x	x	x	
PI 8.9				x
PI 8.7			x	x
OP 6. INTEGRACJA				
PI 9.4	x	x	x	x
PI 9.7	x	x	x	x
PI 9.8	x	x		
OP 7. ZDROWIE				
PI 9.1	x	x	x	
PI 2.3		x		
OP 8. KONWERSJA				
PI 9.2	x	x	x	
PI 8.2		x	x	x
PI 6.3		x	x	x
OP 9. MOBILNOŚĆ				
PI 4.5	x	x	x	
PI 7.4		x		
PI 7.2		x	x	
OP 10. ENERGIA				
PI 4.3	x	x		
PI 4.1				
PI 4.5	x	x	x	
OP 11. ŚRODOWISKO				
PI 5.2		x	x	
PI 6.1		x		
PI 6.2			x	
PI 6.4		x	x	

Sekcja 4.1. Ramy realizacji RLKS

Nie dotyczy.

Sekcja 4.2. Ramy realizacji przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (w tym ZIT), szacunkowa alokacja EFRR i EFS

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

1. ZIT jest instrumentem zaprojektowanym w ramach polityki spójności UE na lata 2014-2020. Ramowe zasady jego zastosowania zostały ustalone na poziomie krajowym.
2. Realizację ZIT przewiduje się dla OMT, którego zasięg terytorialny określono w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego.
3. Obszar realizacji ZIT dla OMT stanowią następujące jednostki terytorialne: Gmina Miasta Gdańska, Gmina Miasta Gdyni, Gmina Miasta Sopotu, Gmina Miasta Hel, Gmina Miasta Jastarnia, Gmina Miasta Pruszcz Gdański, Gmina Miasta Puck, Gmina Miasta Redy, Gmina Miasta Rumii, Gmina Miasta Tczewa, Gmina Miasta Wejherowa, Gmina Miasta Władysławowa, Gmina Cedry Wielkie, Gmina Kartuzy, Gmina Kolbudy, Gmina Kosakowo, Gmina Luzino, Gmina Pruszcz Gdański, Gmina Przywidz, Gmina Pszczółki, Gmina Przodkowo, Gmina Puck, Gmina Somonino, Gmina Stegna, Gmina Suchy Dąb, Gmina Szemud, Gmina Tczew, Gmina Trąbki Wielkie, Gmina Wejherowo, Gmina Żukowo.
4. W uzasadnionych przypadkach projekty identyfikowane w ramach mechanizmu ZIT mogą wykraczać poza obszar realizacji ZIT, obejmując działania realizowane na obszarze gmin sąsiednich i angażując partnerów z obszaru tych gmin.
5. Nie przewiduje się wydzielenia odrębnej OP dedykowanej podejściu ZIT.
6. Przewiduje się udział Związku ZIT w procesie wylaniania projektów w odniesieniu do części środków alokowanych w wybranych OP RPO WP. Udział ten będzie polegał na wyłonieniu przedsięwzięć priorytetowych dla OMT w trybie negocjacyjnym, w dwustronnym uzgodnieniu pomiędzy Związkiem ZIT a IZ RPO WP. Taki tryb będzie traktowany jako ekwiwalentny wobec strategicznej oceny projektów.
7. Przedsięwzięcia uzgodnione w ww. trybie, pod warunkiem spełnienia wynikających z RPO WP kryteriów formalnych i wykonalności, uzyskują dostęp do dedykowanej alokacji wydzielonej w ramach wybranych OP i PI RPO WP.

Orientacyjne kwoty alokacji dedykowanych ZIT oraz zakres tematyczny przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Orientacyjne kwoty alokacji zakres tematyczny ZIT

Fundusz	OP	CT	PI	Szacunkowa alokacja (mln EUR)
EFRR	Komercjalizacja wiedzy	1	1.1	33,8
EFRR	Przedsiębiorstwa	3	3.4	7,9
EFS	Edukacja	10	10.2	20,4
EFRR	Kształcenie zawodowe	-	-	0,0
EFS	Zatrudnienie	8	8.5, 8.10	16,3
EFS	Integracja	9	9.4, 9.7, 9.8	21,6
EFRR	Zdrowie	9	9.1	6,5
EFRR	Konwersja	9	9.2	40,3
EFRR	Mobilność	4	4.5	40,3
EFRR	Energia	4	4.3, 4.5	67,5
EFRR	Środowisko	-	-	0,0
EFS	Pomoc techniczna	-	-	0,0
Razem EFRR + EFS				254,6

8. Szczegółowe zasady i mechanizmy realizacji ZIT dla OMT będą maksymalnie zbliżone do opisanych poniżej zasad i mechanizmów realizacji ZPT.

Zintegrowane Porozumienia Terytorialne

1. ZPT to dodatkowy instrument terytorialnego ukierunkowania interwencji, który będzie zastosowany w MOF nieobjętych ZIT. ZPT zostało przewidziane w SRWP i nie jest tożsame z mechanizmem ZIT w rozumieniu przepisów UE oraz zapisów UP.
2. ZPT będą miały zastosowanie wobec MOF Bytowa, Chojnic-Człuchowa, Słupska, Kościerzyny, Kwidzyna, Malborka, Lęborka, Starogardu Gdańskiego.
3. Przewiduje się udział Reprezentacji MOF w procesie wylaniania projektów, które uzyskają status projektów priorytetowych, czyli preferowanych do dofinansowania ze środków alokowanych w ramach wybranych OP i PI RPO WP. Udział ten będzie miał formę trybu negocjacyjnego, a więc dwustronnego uzgodnienia między Reprezentacją MOF a IZ RPO WP. Taki tryb będzie traktowany jako ekwiwalentny wobec strategicznej oceny projektów.
4. Wymaga się, aby partnerska Reprezentacja MOF miała charakter wielosektorowy i obejmowała co najmniej jednostki samorządu terytorialnego, organizacje sektora pozarządowego i gospodarczego oraz, tam gdzie to uzasadnione, akademickiego.
5. Przedmiotem wynegocjowanego ZPT będzie pakiet przedsięwzięć rozwojowych, odnoszących się do różnych obszarów tematycznych RPO WP, ale składających się na wewnętrznie powiązany plan działania służący wykorzystaniu szans rozwojowych i przełamaniu barier cechujących dany MOF.
6. Przedsięwzięcia ujęte w wynegocjowanym ZPT, pod warunkiem spełnienia wynikających z RPO WP kryteriów formalnych i wykonalności, uzyskają preferencyjny dostęp do wsparcia w ramach wybranych OP i PI RPO WP.
7. W związku z tym, że realizacja podejścia opartego na ZPT ograniczać się będzie do zastosowaniu preferencji dla projektów uzgodnionych w ramach współpracy partnerów reprezentujących MOF i wynegocjowanych z IZ RPO WP, w programie nie przewiduje się wydzielenia odrębnych alokacji dedykowanych temu podejściu.
8. IZ RPO WP rozważy możliwość zastosowania ZPT lub zbliżonego podejścia w stosunku do innych obszarów funkcjonalnych niż MOF. Chodzi tu w szczególności o Żuławy Wiślane, a także o obszar funkcjonalny, który może się ukształtować w związku z ewentualną lokalizacją w województwie pomorskim elektrowni jądrowej.

Sekcja 4.3. Ramy realizacji ZIT poza zintegrowanymi przedsięwzięciami z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i szacunkowa alokacja z poszczególnych Osi Priorytetowych

Nie dotyczy.

Sekcja 4.4. Mechanizmy zapewniające koordynację przedsięwzięć opartych na współpracy, strategii makroregionalnych i strategii dla basenów morskich

Ramy realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych, w ramach Programu, którego co najmniej jeden beneficjent jest zlokalizowany w innym państwie członkowskim

W ramach Programu dopuszcza się realizację projektów współpracy na podstawie art. 70.2.a-d rozporządzenia ogólnego, przede wszystkim w kontekście realizacji SUERMB.

Osiami, w których umożliwiono realizację ww. projektów są w szczególności:

- 1) OP 1. *Komercjalizacji wiedzy*, głównie w zakresie komercjalizacji badań (PI 1.1),
- 2) OP 2. *Przedsiębiorstwa*, głównie w zakresie: pobudzania popytu przedsiębiorstw na specjalistyczne usługi IOB (PI 3.4), wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej województwa (PI 3.1) oraz wzmocnienia proeksportowej orientacji przedsiębiorstw (PI 3.2),
- 3) OP 3. *Edukacja*, głównie w zakresie współpracy międzywydziałowej i międzyuczelnianej szkół wyższych oraz uatrakcyjniania oferty uczelni (PI 10.2),
- 4) OP 8. *Konwersja*, głównie w zakresie działań polegających na:
 - a) zagospodarowaniu tras turystycznych o charakterze regionalnym i ponadregionalnym, budowie lub modernizacji infrastruktury żeglarskiej oraz rozwoju infrastruktury o charakterze uzdrowiskowym i sportowo-rekreacyjnej (PI 8.2),
 - b) ratowaniu, przywracaniu wartości i otoczeniu ochroną charakterystycznych zabytków lub ich zespołów (PI 6.3),
- 5) OP 10. *Energia*, głównie w zakresie wykorzystania źródeł energii odnawialnej (PI 4.1),
- 6) OP 11. *Środowisko*, głównie w zakresie poprawy stanu cennych gatunków i siedlisk przyrodniczych, ochrony ekosystemu strefy przybrzeżnej Morza Bałtyckiego oraz edukacji ekologicznej (PI 6.4).

W ramach ww. OP projekty współpracy przyczynią się w sposób szczególny do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych, stanowiąc jednocześnie praktyczny wkład województwa w realizację SUERMB.

Ramy realizacji przedsięwzięć powiązanych ze strategiami makroregionalnymi i strategiami dla basenów morskich

Ze względu na położenie geograficzne, relatywnie silne powiązania gospodarcze i społeczne z Regionem Morza Bałtyckiego, a także wieloletnią tradycję współpracy, województwo pomorskie aktywnie uczestniczy w procesie wdrażania SUERMB, pełniąc m.in. rolę lidera jednego z projektów flagowych w obszarze turystyki.

Powiązania RPO WP z SUERMB określono na trzech poziomach:

- 1) *Zgodności* – dotyczy obszarów tematycznych, w których interwencja RPO WP posiada jedynie pośredni związek z realizacją celów SUERMB,
- 2) *Koordinacji* – dotyczy obszarów tematycznych szczególnie istotnych z punktu widzenia regionu, w których wskazane jest zapewnienie komplementarności interwencji prowadzonej w ramach RPO WP z SUERMB oraz koordynacji pomiędzy wsparciem realizowanym w ramach Programu a innymi narzędziami realizacji SUERMB (np. programami EWT),
- 3) *Bezpośredniego powiązania* – dotyczy obszarów tematycznych szczególnie powiązanych z SUERMB, w których wskazane jest ukierunkowanie konkursów lub premiowanie projektów wpisujących się bezpośrednio w realizację *Planu Działań* SUERMB na podstawie stosownych preferencji oraz – w uzasadnionych przypadkach – wydatkowanie na rzecz realizacji SUERMB środków Programu przez beneficjentów poza granicami województwa pomorskiego, jednak jedynie w przypadku bezpośredniego wpływu na realizację celów danej Osi Programu (na podstawie art. 70.2.a-d rozporządzenia ogólnego).

Powiązanie OP RPO WP z obszarami priorytetowymi SUERMB przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12 Powiązanie OP RPO WP z obszarami priorytetowymi SUERMB

OP RPO WP	Obszary priorytetowe SUERMB																
	Agri	Bio	Crime	Culture	Education	Energy	Hazards	Health	Innovation	Internal Market	Nutri	Safe	Secure	Ship	SME	Tourism	Transport
Komercjalizacja wiedzy						+			+	+					+		
Przedsiębiorstwa	+					+			+	+					+	+	
Edukacja				+	+												
Kształcenie zawodowe					+												
Zatrudnienie					+			+		+							
Integracja				+	+			+									
Zdrowie								+									
Konwersja		+		+												+	
Mobilność																	+
Energia		+				+			+						+		
Środowisko	+	+		+	+	+	+				+					+	

+ (poziom *Zgodności*) ++ (poziom *Koordinacji*) +++ (poziom *Bezpośredniego powiązania*)

SEKCJA 5. UKIERUNKOWANIE WSPARCIA NA ZJAWISKA UBÓSTWA, DYSKRYMINACJI I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

Sekcja 5.1. Wykaz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją

1. W ramach SRWP i poszczególnych RPS wskazano różne typy obszarów, na których widoczne są zjawiska ubóstwa, dyskryminacji oraz wykluczenia społecznego. Są to obszary charakteryzujące się:
 - a) niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie dochodów własnych gmin *per capita*, odsetka bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym oraz odsetka gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną,
 - b) niskim poziomem aktywności gospodarczej,
 - c) degradacją tkanki społecznej i przestrzennej na obszarze miast, przejawiającą się m.in. uzależnieniem od pomocy społecznej, długotrwałym bezrobociem, wysokim poziomem przestępczości, niską przedsiębiorczością oraz niedostatecznym poziomem warunków mieszkaniowych.
2. Pośrednio, obszarami ubóstwa, dyskryminacji oraz wykluczenia społecznego są także obszary:
 - a) wykazujące deficyty w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
 - b) o najslabszych wynikach egzaminów zewnętrznych na wszystkich etapach edukacji,
 - c) o odsetku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym poniżej średniej wojewódzkiej.

Sekcja 5.2. Wkład strategii określonej w programie na rzecz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją

Na ww. obszary ukierunkowana zostanie (poprzez preferencje terytorialne) kompleksowa interwencja, zarówno w ramach EFS, jak i EFRR.

Tabela 13 Zarys wkładu Programu w rozwiązanie konkretnych potrzeb obszarów geograficznych/grup docelowych najbardziej dotkniętych ubóstwem

Grupa docelowa/ obszar	Główne typy planowanych przedsięwzięć stanowiących część zintegrowanego podejścia	OP	PI	Fundusz
Ponadprzeciętnego poziomu wykluczenia społecznego	– kompleksowe i zindywidualizowane programy aktywizacji społeczno- zawodowej	Integracja	9.4	EFS
	– rozwój zdeinstytucjonalizowanych, spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych	Integracja	9.7	EFS
O wysokiej stopie bezrobocia	– kompleksowe rozwiązania w zakresie aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy	Zatrudnienie	8.5	EFS
	– powstawanie mikroprzedsiębiorstw		8.7	
O niskim poziomie aktywności gospodarczej	– powstawanie mikroprzedsiębiorstw	Zatrudnienie	8.7	EFS
	– inwestycje rozwojowe poprawiające potencjał konkurencyjny firm, a także ich zdolność do rozszerzania działalności	Przedsiębiorstwa	3.3	EFRR
	– rozwój usług doradczych dla mikro i małych przedsiębiorstw		3.4	
Zdegradowane przestrzenie i społecznie obszary miejskie	– kompleksowa rewitalizacja	Konwersja	9.2	EFRR
	– kompleksowe i zindywidualizowane programy aktywizacji społeczno- zawodowej	Integracja	9.4	EFS
	– rozwój zdeinstytucjonalizowanych, spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych	Integracja	9.7	EFS
Wykazujące deficyty w dostępie do świadczeń zdrowotnych	– tworzenie poradni specjalistycznych w zakresie: kardiologii, diabetologii, onkologii, endokrynologii i geriatrii	Zdrowie	9.1	EFRR
O najsłabszych wynikach egzaminów zewnętrznych na wszystkich etapach edukacji	– kompleksowe wspomaganie szkół i przedszkoli	Edukacja	10.1	EFS
O odsetku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym poniżej średniej wojewódzkiej	– tworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej			

Ww. obszary korzystać będą także ze wsparcia oferowanego przez Program w skali całego regionu, np. w zakresie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej czy godzenia życia zawodowego i prywatnego.

SEKCJA 6. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW DOTKNIĘTYCH POWAŻNYMI I TRWALE NIEKORZYSTNYMI WARUNKAMI NATURALNYMI LUB DEMOGRAFICZNYMI

Nie dotyczy.

SEKCJA 7. SYSTEM INSTYTUCJONALNY

Sekcja 7.1. Identyfikacja instytucji zaangażowanych w realizację Programu

System instytucjonalny RPO WP jest zgodny z system instytucjonalnym dla polityki spójności opisanym w UP.

Funkcje instytucji koordynującej realizację UP pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Funkcję IZ RPO WP pełni ZWP. IZ RPO WP pełni równocześnie funkcje Instytucji Certyfikującej.

Szczegółowe zasady funkcjonowania systemu zarządzania, kontroli, monitoringu, ewaluacji, informacji i promocji, systemu IT przyjęte w Programie są zgodne z UP i właściwymi przepisami rozporządzeń UE. Wykaz instytucji zaangażowanych w realizację RPO WP prezentuje poniższa tabela.

Tabela 14 Wykaz IZ, IC, IA, IP

Instytucja	Nazwa instytucji, departament lub inna jednostka organizacyjna	Kierownictwo instytucji (zajmowane stanowisko)
Podmiot udzielający desygnacji	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju	Minister Infrastruktury i Rozwoju
Instytucja Zarządzająca	Zarząd Województwa Pomorskiego	Marszałek Województwa Pomorskiego
Instytucja Certyfikująca	Zarząd Województwa Pomorskiego	Marszałek Województwa Pomorskiego
Instytucja Audytowa	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów	Podsekretarz Stanu w MF
Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności z KE	Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów	Dyrektor Departamentu w MF

Możliwe jest włączenie IP do systemu realizacji RPO WP. IZ RPO WP wskaże OP, w których realizację przewiduje się zaangażowanie IP do 30 czerwca 2014 r.

Rola i funkcje IP w realizacji poszczególnych OP RPO WP zostaną określone w stosownych porozumieniach/umowach z tymi instytucjami.

Wykaz jednostek UMWP odpowiedzialnych za wdrażanie OP RPO WP przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15 Wykaz jednostek UMWP odpowiedzialnych za wdrażanie OP RPO WP

Nazwa OP	Departament odpowiedzialny za realizację
1. Komerccjalizacja wiedzy	Departament Programów Regionalnych
2. Przedsiębiorstwa	Departament Programów Regionalnych
3. Edukacja	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego
4. Kształcenie zawodowe	Departament Programów Regionalnych
5. Zatrudnienie	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego
6. Integracja	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego
7. Zdrowie	Departament Programów Regionalnych
8. Konwersja	Departament Programów Regionalnych
9. Mobilność	Departament Programów Regionalnych
10. Energia	Departament Programów Regionalnych
11. Środowisko	Departament Programów Regionalnych
12. Pomoc techniczna	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

Sekcja 7.2. Działania angażujące partnerów w proces przygotowania Programu oraz rola partnerów zaangażowanych we wdrażanie, monitorowanie i ewaluację Programu

Sekcja 7.2.1. Rola partnerów w procesach przygotowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji Programu

W polityce regionalnej prowadzonej przez SWP zasada partnerstwa posiada kluczowe znaczenie. Dotyczy to szczególnie angażowania szerokiego grona partnerów społeczno-gospodarczych w proces przygotowywania dokumentów strategiczno-operacyjnych, a także premiowania przedsięwzięć realizowanych w sposób partnerski.

Zarówno podczas prac nad SRWP, jak i sześcioma RPS, na praktyczną realizację zasady partnerstwa położono szczególnie duży nacisk. Partnerzy społeczno-gospodarczy zaangażowani zostali zarówno w prace zespołów roboczych (tematycznych i subregionalnych), jak i w proces konsultacji społecznych.

Także w pracach nad RPO WP 2014-2020 podstawowym założeniem, którym kieruje się SWP, jest zasada partnerstwa. Jej uwzględnienie na wszystkich etapach przygotowania i zarządzania Programem ma na celu wypracowanie regionalnego konsensusu co do dokonanych rozstrzygnięć, ułatwienie dialogu przy podejmowaniu decyzji, a także zaangażowanie partnerów w realizację, monitorowanie i ewaluację Programu.

Priorytetem we wdrażaniu tej zasady jest włączenie jak najszerszego grona podmiotów w każdy etap prac nad dokumentem zgodnie z wytycznymi zawartymi w art. 5 *Rozporządzenia ogólnego*, a dokumentem Komisji Europejskiej pt. *Zasady partnerstwa w procesie wdrażania funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych – elementy europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa*.

Dla zapewnienia aktywnego udziału partnerów na wczesnych etapach przygotowania Programu powołany został Zespół Konsultacyjny ds. RPO WP¹⁹. W jego skład weszli przedstawiciele:

- ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego,
- ministrów właściwych ze względu na zakres tematyczny RPO WP (m.in. ministra właściwego do spraw gospodarki, transportu, budownictwa i gospodarki morskiej, środowiska, pracy i polityki społecznej, nauki i szkolnictwa wyższego, oświaty, rolnictwa i rozwoju wsi),
- szkół wyższych,
- organizacji przedsiębiorców i organizacji pracowników,
- Agencji Rozwoju Pomorza,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
- organizacji pozarządowych (Pomorskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, Pomorskiej Rady Organizacji Pozarządowych),
- Komitetu Monitorującego RPO WP 2007-2013 i Podkomitetu Monitorującego PO KL 2007-2013,
- organizacji działających na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i równości szans,
- organizacji działających na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska,
- Subregionalnych Zespołów Roboczych powołanych w ramach prac nad SRWP.

Zespół Konsultacyjny jest organem doradczo-opiniującym dla Zarządu Województwa Pomorskiego w zakresie przygotowania projektu RPO WP. Do jego zadań należy w szczególności: opiniowanie kolejnych projektów Programu, wypracowywanie, omawianie, analizowanie i konsultowanie rozwiązań w zakresie zagadnień horyzontalnych, finansowych i instytucjonalnych, a także omawianie, analizowanie i opiniowanie wniosków z konsultacji społecznych, oceny ex-ante i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu.

Dotychczas odbyło się pięć spotkań Zespołu, podczas których członkowie dyskutowali nad kształtem RPO WP, przede wszystkim w zakresie zagadnień horyzontalnych, zakresu tematycznego, ram finansowych oraz instytucjonalnych.

Szczególne znaczenie dla przygotowania projektu RPO WP miały konsultacje społeczne²⁰, które trwały łącznie 52 dni (od 1 października do 21 listopada 2013 r.). Do udziału w konsultacjach zaproszono szerokie grono osób i instytucji, a w szczególności przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społecznych i gospodarczych, administracji rządowej, organizacji pozarządowych, środowisk akademickich, związków zawodowych i osoby prywatne.

Konsultacje społeczne miały szeroki charakter. Zorganizowano łącznie 36 konferencji i spotkań konsultacyjnych, w których wzięło udział ponad 1 150 uczestników. W okresie trwania procesu konsultacyjnego, 143 osoby i instytucje skorzystały z możliwości wyrażenia opinii na temat dokumentu, przekazując łącznie 1 115 uwag.

Najczęściej zgłaszane uwagi dotyczyły w szczególności rozszerzenia katalogu beneficjentów oraz grup docelowych, rozszerzenia ukierunkowania tematycznego i terytorialnego poszczególnych OP, zastosowania podejścia oddolnego w realizacji projektów, modyfikacji wskaźników produktu, wprowadzenia instytucji pośredniczących/wdrażających do systemu realizacji, zmiany akcentów finansowych oraz wzmocnienia zapisów dotyczących realizacji zasad horyzontalnych (m.in. zrównoważonego rozwoju). Każdy z postulatów dogłębnie przeanalizowano w szerszym kontekście logiki interwencji w województwie pomorskim.

¹⁹ Uchwała nr 357/236/13 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 4 kwietnia 2013 r.

²⁰ Przeprowadzone w trybie art. 6 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658 z późn. zm.).

Proces konsultacji został podsumowany w *Raporcie z konsultacji społecznych projektu Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020*²¹.

Na etapie realizacji Programu partnerzy, w tym partnerzy społeczno-gospodarczy oraz organizacje pozarządowe, zostaną aktywnie włączeni w proces wdrażania, monitorowania i ewaluacji RPO WP m.in. poprzez udział w pracach Komitetu Monitorującego RPO WP.

Sekcja 7.2.2. Granty globalne EFS dla partnerów społecznych i interesariuszy wdrażania Programu

Wstępnie nie przewiduje się zastosowania grantów globalnych.

Sekcja 7.2.3. Earmarking środków EFS na wzmacnianie zdolności instytucjonalnych partnerów społecznych i na budowanie potencjału organizacji pozarządowych

Jednym ze zobowiązań strategicznych SWP – zapisanym w SRWP – jest stworzenie regionalnego systemu wsparcia organizacji pozarządowych. Elementem ww. systemu jest wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych. Program przekłada to na szerokie uwzględnienie organizacji pozarządowych w indykatorywnych katalogach beneficjentów oraz szereg preferencji. Preferencje takie zawarte zostały przede wszystkim w ramach interwencji prowadzonej w:

- PI 8.5 (w zakresie kompleksowych rozwiązań dotyczących aktywizacji zawodowej),
- PI 8.8 (w zakresie form opieki nad dziećmi do lat 3),
- PI 8.10 (w zakresie realizacji programów zdrowotnych oraz przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie),
- PI 9.2 (wymóg udziału organizacji pozarządowych w inicjatywach związanych z kompleksową rewitalizacją),
- PI 9.4 (w zakresie wdrażania kompleksowych i zindywidualizowanych programów aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym),
- PI 9.7 (w zakresie rozwoju zdeinstytucjonalizowanych, spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych),
- PI 9.8 (w zakresie wsparcia podmiotów ekonomii społecznej),
- PI 10.1 (w zakresie kompleksowego wspomagania rozwoju szkół i przedszkoli, doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów oraz tworzenia nowych miejsc w edukacji przedszkolnej).

W ramach Programu (PI: 8.2, 8.5, 8.7, 8.8, 8.9, 9.4, 9.7, 10.1) zawarto także preferencje dla projektów identyfikowanych i realizowanych z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrującego aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania.

Ponadto, w ramach kompleksowej rewitalizacji (PI 9.2) oraz estetyzacji i podkreślania walorów kulturowych przestrzeni publicznych (PI 6.3) realizowane będą projekty zakładające uspołecznienie wypracowania koncepcji i szczegółowych założeń oraz włączenie lokalnej społeczności zarówno na etapie planowania, jak i realizacji.

²¹ Uchwała nr 1410/311/13 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 19 grudnia 2013 roku.

SEKCJA 8. SYSTEM KOORDYNACJI

1. RPO WP nie będzie jedynym źródłem finansowania projektów wzmacniających rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Równie ważnym źródłem finansowania będą środki uruchamiane w ramach krajowych programów operacyjnych oraz środki w ramach WPR i WPMiR, a także inne instrumenty wsparcia krajowego i unijnego. Skuteczna koordynacja na etapie programowania i realizacji interwencji w ramach RPO WP będzie miała kluczowe znaczenie dla zapewnienia komplementarności, a tym samym maksymalizacji efektów interwencji.
2. Na poziomie krajowym kluczowe znaczenie dla zapewnienia koordynacji i komplementarności interwencji uruchamianych instrumentów będzie miała UP, której RPO WP jest jednym z instrumentów realizacyjnych. Funkcję koordynującą UP pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego przy pomocy Komitetu Koordynującego UP, którego głównym zadaniem będzie zapewnienie koordynacji celów UP, CT i PI realizowanych w ramach polityki spójności, WPR, WPMiR oraz innych polityk krajowych i unijnych.
3. W województwie pomorskim za zapewnienie koordynacji na poziomie strategicznym dla wszystkich instrumentów interwencji publicznej w latach 2014-2020 odpowiadać będzie Zarząd Województwa przy wsparciu ZSS²². Kluczowym wyzwaniem będzie stworzenie realnych mechanizmów wymuszających systematyczną współpracę między wieloma programami w regionie tak, aby zapewnić skuteczną realizację celów określonych w SRWP oraz RPS. Koordynacja wewnętrzna w ramach RPO WP na poziomie programowania jest realizowana przez ZSS. W skład ZSS wchodzi dyrektorzy departamentów kluczowych z punktu widzenia przygotowania i wdrażania RPO WP, a do zadań ZSS należy m.in.:
 - a) udział w programowaniu w ramach Wspólnych Ram Strategicznych UE 2014-2020, w tym w przygotowaniu projektu RPO WP,
 - b) udział w realizacji RPO WP (m.in. opiniowanie szczegółowego opisu priorytetów RPO WP, harmonogramu konkursów, kryteriów wyboru projektów),
 - c) okresowa analiza i ocena realizacji SRWP (w tym w aspekcie koordynacji wykorzystania różnych instrumentów będących w dyspozycji ZWP ukierunkowanych na wdrażanie SRWP), której RPO WP jest jednym z narzędzi realizacyjnych.Wyniki prac ZSS będą także wykorzystywane w bieżącej pracy IZ RPO WP na etapie wdrażania RPO WP.
4. Istotną funkcję koordynacyjną na etapie programowania stanowi funkcjonujący w województwie pomorskim uporządkowany system dokumentów strategicznych. W jego skład wchodzi najważniejszy regionalny dokument strategiczny, SRWP oraz sześć RPS. Operacjonalizują one cele i zobowiązania Samorządu Województwa Pomorskiego wynikające z SRWP w zakresie: transportu, energetyki i środowiska, aktywności zawodowej i społecznej, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego oraz atrakcyjności kulturalnej i turystycznej. Zapisy RPS miały bardzo istotny wpływ na zakres i ukierunkowanie interwencji w RPO WP oraz na identyfikację przedsięwzięć, które powinny zostać objęte KT.
5. Na etapie zarządzania i wdrażania RPO WP istotną rolę w zakresie koordynacji wsparcia w ramach RPO WP odegra Komitet Monitorujący RPO²³, który będzie dokonywał przeglądu postępów realizacji celów oraz osiąganych efektów RPO WP. W skład Komitetu Monitorującego RPO WP oprócz reprezentantów partnerów społeczno-gospodarczych z terenu województwa pomorskiego oraz IZ

²² Powołanego uchwałą nr 1272/190/12 ZWP z dnia 30 października 2013 r. (z późn. zm.) w sprawie przyjęcia Planu zarządzania Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.

²³ Rozważane jest powierzenie Komitetowi Monitorującemu RPO zadań związanych z monitorowaniem innych objętych UP programów, które będą realizowane na obszarze województwa pomorskiego.

RPO WP, wejdą także przedstawiciele instytucji zarządzających krajowymi programami operacyjnymi, co pozwoli m.in. na bieżące reagowanie na pojawiające się problemy, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii koordynacji na linii region-kraj.

6. Na etapie zarządzania i wdrażania RPO WP będą mogły zostać zastosowane różne mechanizmy koordynacyjne i odpowiednie struktury wspierające komplementarne wykorzystanie różnych instrumentów, zapewniające nienakładanie się działań, na przykład:
 - a) identyfikacja możliwości łączenia różnych źródeł finansowania np. w zakresie podejścia terytorialnego (ZIT/ZPT) oraz możliwości zastosowania mechanizmu cross-financing dla projektów EFRR i EFS,
 - b) powoływanie oraz udział w pracach wspólnych ciał oraz zespołów zadaniowych zajmujących się koordynacją i komplementarnością wsparcia,
 - c) procedury umożliwiające wspólne/zsynchronizowane procesy naboru i selekcji projektów, w szczególności w tych obszarach tematycznych, które w różnym zakresie będą wdrażane zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym (m.in. poprzez projekty zintegrowane),
 - d) wspólne rozwiązania informatyczne dla wnioskodawców, wspólne działania informacyjno-promocyjne.
7. Kolejną formą koordynacji wsparcia w ramach RPO WP będzie zastosowanie projektów zintegrowanych. Przez projekt zintegrowany należy rozumieć co najmniej dwa projekty powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji. Koordynacja takich przedsięwzięć polega w szczególności na określeniu wzajemnych relacji między projektami w zakresie warunków wyboru i oceny wniosków o dofinansowanie projektu oraz postanowień umów o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu. Realizacja projektów zintegrowanych przyczyni się do zapewnienia większej synergii interwencji i komplementarności działań finansowanych ze środków EFS i EFRR (np. w zakresie rewitalizacji).
8. W przypadku powierzenia SWP funkcji wdrażającej dla innych programów operacyjnych, w szczególności Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze, IZ RPO WP opracuje procedury koordynacji ich wdrażania względem RPO WP, m.in. w zakresie koordynacji terminów ogłaszania konkursów.
9. IZ RPO WP w celu usprawnienia procesu koordynacji przewiduje także zastosowanie dedykowanych narzędzi w postaci elektronicznych baz danych, które wykorzystywane będą do monitorowania absorpcji przez beneficjentów z terenu województwa pomorskiego środków UE ze wszystkich programów operacyjnych dostępnych w Polsce, a także źródeł nieunijnych.
10. W kontekście zapewnienia koordynacji i komplementarności interwencji krajowej i unijnej istotną rolę odgrywać będzie instrument KT. Przedmiotem KT będą wzajemne zobowiązania Rządu oraz SWP do realizacji w województwie pomorskim i finansowania z różnych źródeł powiązanych ze sobą przedsięwzięć priorytetowych, które odpowiadają celom określonym w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2020 oraz w SRWP. Podstawą definiowanych przedsięwzięć do mandatu negocjacyjnego SWP są szczegółowe zapisy RPS, jak również uzgodnienia z partnerami w regionie wynikające z ZPT oraz z zastosowania mechanizmu ZIT.
11. Szczególną formą koordynacji wsparcia w ramach RPO WP będą: mechanizm ZIT oraz ZPT. Ich przedmiotem będą wynegocjowane i uzgodnione między IZ RPO WP a Związkiem ZIT lub Reprezentacjami MOF wielotematyczne pakiety przedsięwzięć. Uzyskają one priorytetowy dostęp do różnych instrumentów wsparcia pozostających w dyspozycji IZ RPO WP. W toku negocjacji i dokonywanych uzgodnień identyfikowane będą również przedsięwzięcia kwalifikujące się do wsparcia w ramach innych instrumentów finansowych, niebędących bezpośrednio w dyspozycji IZ RPO WP. Dla takich przedsięwzięć określona zostanie najbardziej właściwa ścieżka ubiegania się o wsparcie finansowe.

12. Zarys zewnętrznej komplementarności RPO WP wraz z identyfikacją możliwych obszarów synergii Programu z innymi – unijnymi i krajowymi – instrumentami finansowymi przedstawiono w tabeli.

Tabela 16 Zewnętrzna komplementarność RPO WP oraz możliwe obszary synergii z innymi instrumentami finansowymi

Osie Priorytetowe RPO WP, CT i PI	Instrumenty komplementarne	Możliwe obszary komplementarności i synergii
Komercjalizacja wiedzy CT 1 PI 1.1, 1.2	Horyzont 2020 ²⁴	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój infrastruktury badawczej – wsparcie badań naukowych i rozwoju nowych technologii – wsparcie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw – dostęp do kapitału na inwestycje podwyższonego ryzyka
	COSME ²⁵	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie konkurencyjności, w tym innowacyjności przedsiębiorstw, szczególnie sektora MŚP
	PO IR	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój infrastruktury badawczej – wsparcie badań naukowych i rozwoju nowych technologii – wsparcie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, w tym działalności w ramach klastrów i powiązań kooperacyjnych – dostęp do kapitału na inwestycje podwyższonego ryzyka
	PO WER	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie kompetencji kadr sektora nauki
	Programy NCBiR i PARP	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie badań naukowych i rozwoju nowych technologii – wsparcie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, szczególnie sektora MŚP – współpraca MŚP z sektorem nauki
	Programy NFOŚiGW i WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie badań naukowych i rozwoju nowych technologii – wsparcie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, szczególnie sektora MŚP – współpraca MŚP z sektorem nauki
Przedsiębiorstwa CT 3 PI 3.1, 3.2, 3.3, 3.4	COSME	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie konkurencyjności, w tym innowacyjności przedsiębiorstw, szczególnie sektora MŚP – poprawa dostępu MŚP do finansowania w formie kapitału lub pożyczek – poprawa dostępu do rynków zagranicznych – wsparcie w zakresie promowania rozwoju wykorzystania energii odnawialnej i efektywności energetycznej przez przedsiębiorców
	PO IR	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, w tym działalności w ramach klastrów i powiązań kooperacyjnych – internacjonalizacja działalności przedsiębiorstw – dostęp do kapitału na inwestycje podwyższonego ryzyka – rozwój infrastruktury oraz usług instytucji otoczenia
	PO PC	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w obszarze usług publicznych – wprowadzaniu do praktyki gospodarczej najnowocześniejszych rozwiązań cyfrowych, służących zarówno wewnętrznej informatyzacji przedsiębiorstwa, jak i jego działalności rynkowej

²⁴ Horyzont 2020 – pakiet na rzecz rozwoju badań naukowych, innowacji i konkurencyjności w Europie. Dotyczy głównie przekształcania odkryć naukowych w innowacyjne produkty i usługi, które mają otworzyć nowe możliwości dla przedsiębiorstw i poprawić jakość życia.

²⁵ COSME – program dedykowany podnoszeniu konkurencyjności MŚP. Stanowi kontynuację Programu na rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji EIP. Do jego głównych celów należą: ułatwienie dostępu MŚP do finansowania, stworzenie przyjaznego środowiska dla przedsiębiorczości, promowanie kultury przedsiębiorczości, podnoszenie zrównoważonej konkurencyjności w sektorze MŚP i wsparcie jego internacjonalizacji.

Osie Priorytetowe RPO WP, CT i PI	Instrumenty komplementarne	Możliwe obszary komplementarności i synergii
Edukacja CT 10 PI 10.1, 10.2, 10.3 bis	Erasmus dla wszystkich ²⁶	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja systemów szkolenia – możliwość uczenia się osób indywidualnych – współpraca instytucjonalna między placówkami edukacyjnymi a przedsiębiorstwami
	PO WER	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości kształcenia – zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy – lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych
Kształcenie zawodowe CT 10 PI 10,4	Erasmus dla wszystkich	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja systemów szkolenia – poprawa jakości kształcenia – zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy – lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych – wspieranie przedsiębiorczości
	COSME	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój umiejętności i postaw sprzyjających przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród nowych przedsiębiorców, ludzi młodych i kobiet
	PO WER	<ul style="list-style-type: none"> – działania na rzecz zwiększenia zatrudnienia
Zatrudnienie CT 8 PI 8.5, 8.7, 8.8, 8.9, 8.10	Erasmus dla wszystkich	<ul style="list-style-type: none"> – wzmacnianie umiejętności oraz szans na zatrudnienie – modernizacja systemów szkolenia – wspieranie przedsiębiorczości
	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> – promowanie zatrudnienia poprzez zwiększenie dostępności do zwrotnych instrumentów finansowych – promowanie mobilności przestrzennej
	Europejski Fundusz Dostosowań do Globalizacji	<ul style="list-style-type: none"> – kompleksowe wsparcie dla pracowników zwalnianych w wyniku zmian strukturalnych
	COSME	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój umiejętności i postaw przedsiębiorczych, zwłaszcza wśród nowych przedsiębiorców, ludzi młodych i kobiet
	PO WER	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego i rodzinnego – działania na rzecz zwiększenia zatrudnienia
Integracja CT 9 PI 9.4, 9.7, 9.8	PO WER	<ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne i walka z ubóstwem
	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie przedsiębiorczości społecznej
	Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie integracji oraz aktywizacji osób najbardziej potrzebujących (np. bezdomnych, skrajnie ubogich)
	Europejski Fundusz Migracji i Azylu	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie integracji oraz aktywizacji obywateli państw trzecich

²⁶ Erasmus dla wszystkich – program, który łączy wszystkie dotychczasowe inicjatywy UE w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, obejmujące UE i państwa trzecie. Jego celem jest tworzenie nowych możliwości w zakresie doskonalenia umiejętności i zwiększania szans na rynku pracy dla studentów, uczestników szkoleń, młodzieży, nauczycieli oraz osób pracujących z młodzieżą.

Osie Priorytetowe RPO WP, CT i PI	Instrumenty komplementarne	Możliwe obszary komplementarności i synergii
Zdrowie CT 2 i 9 PI 2.3, 9.1	PO PC	– zwiększenie zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w obszarze usług publicznych
	PO IŚ	– oddziały szpitalne w ponadregionalnych podmiotach leczniczych w zakresie chorób układu krążenia, układu oddechowego, układu kostno-stawowo-mięśniowego, nowotworowych i psychicznych – wsparcie ratownictwa medycznego (SOR, CU, oddziały współpracujące z ratownictwem)
	PO WER	– zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności systemu ochrony zdrowia
Konwersja CT 6, 8 i 9 PI 6.3, 8.2, 9.2	PO IŚ	– ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych
	PO WER	– rozwój aktywnej integracji zawodowo-społecznej osób, rodzin i lokalnych społeczności
Mobilność CT 4 i 7 PI 4.5, 7.2, 7.4	LIFE+	– Wsparcie zrównoważonego rozwoju transportu miejskiego
	Connecting Europe Facility	– uzupełnienie połączeń drugo- i trzeciorzędnych z siecią TEN-T
	PO IŚ	– rozwój infrastruktury transportowej – zwiększenie dostępności do europejskiej sieci transportowej
	Narodowy program przebudowy dróg lokalnych	– budowa, przebudowa i remonty dróg lokalnych (powiatowych i gminnych)
Energia CT 4 PI 4.1, 4.3, 4.5	LIFE+	– wsparcie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej i energooszczędnej – zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii
	Connecting Europe Facility	– rozwój infrastruktury energetycznej
	Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy EOG	– wsparcie w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii – wsparcie w zakresie poprawy jakości powietrza
	PO IŚ	– zwiększenie efektywności energetycznej – zwiększenie wykorzystania OZE, w tym rozwój elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych – wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, w tym rozbudowa sieci ciepłowniczych, rozwój zrównoważonego transportu miejskiego i wymiana źródeł ciepła
	Fundusz Termomodernizacji i Remontów BGK	– poprawa efektywności energetycznej
Programy NFOŚiGW i WFOŚiGW	– poprawa efektywności energetycznej – upowszechnianie wykorzystania OZE – rozwój systemów scentralizowanego zaopatrzenia w ciepło	
Środowisko CT 5 i 6 PI 5.2, 6.1, 6.2, 6.4	LIFE+	– poprawa jakości powietrza – ochrona przyrody i różnorodności biologicznej – ochrona i zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych, w tym gospodarki wodnej – rozwój efektywnego systemu gospodarki odpadami – adaptacja do zmian klimatu, w tym wzmacnianie odporności na zagrożenia naturalne
	Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy EOG	– wsparcie ochrony różnorodności biologicznej – monitoring środowiska

Osie Priorytetowe RPO WP, CT i PI	Instrumenty komplementarne	Możliwe obszary komplementarności i synergii
	Programy NFOŚiGW i WFOŚiGW	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój efektywnego systemu gospodarki odpadami, rekultywacja zamkniętych składowisk – ochrona przyrody i różnorodności biologicznej – podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych – monitoring stanu środowiska
	PO IŚ	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie działań nakierowanych na zapobieganie i minimalizację skutków wystąpienia ryzyk, w tym: powodzi, suszy oraz rozwoju malej retencji – wsparcie w zakresie rozwoju systemu ratownictwa – rozwój systemu gospodarki odpadami – wsparcie kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej – wsparcie zagospodarowania osadów ściekowych – wsparcie w zakresie ochrony różnorodności biologicznej

SEKCJA 9. WARUNKOWOŚĆ EX-ANTE

Sekcja 9.1. Identyfikacja warunków ex-ante dla Programu i ocena ich spełnienia

1. Przeprowadzony na poziomie krajowym przegląd adekwatności warunków ex-ante dla poszczególnych programów operacyjnych, pozwolił na identyfikację dwóch obszarów, w ramach których konieczne będzie bezpośrednie zaangażowanie władz regionalnych. Są to:
 - a) Warunek 1.1. *Badania naukowe i innowacje*, który wymaga istnienia krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w dziedzinie badań i innowacji na rzecz inteligentnych specjalizacji,
 - b) Warunek 6.2. *Gospodarka odpadami*, który wymaga promowania zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie krajowego planu gospodarki odpadami i wojewódzkich planów gospodarki odpadami zgodnych z Dyrektywą 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz z hierarchią postępowania z odpadami,
 - c) Warunek 7.1. *Transport*, który wymaga kompleksowego podejścia do kwestii transportu poprzez istnienie planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego transportu publicznego.
2. Spełnienie pozostałych warunków ex-ante spoczywać będzie na poziomie krajowym (rządowym).
3. Poniższa tabela zawiera opis stopnia spełnienia ogólnych i tematycznych warunków ex-ante dotyczących PI realizowanych w ramach RPO WP. Szczegółowy opis spełnienia warunków ex-ante na poziomie krajowym został zawarty w UP.

Tabela 17 Stopień spełnienia ogólnych i tematycznych warunków ex-ante dotyczących PI realizowanych w ramach RPO WP

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
WARUNKI OGÓLNE					
1. Zapobieganie dyskryminacji: istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji w odniesieniu do EFSI	Horyzontalnie cały Program	Częściowo spełniony	Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich dotyczące zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za wspieranie równego traktowania wszystkich osób podczas przygotowania i wdrażania programów, w tym zapewnienie doradztwa dotyczącego równości w zakresie działań związanych z EFSI	Częściowo	<p>Poziom krajowy Funkcję krajowego organu ds. równości szans w Polsce pełni Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania. Zgodnie z wymaganiami Komisji Europejskiej programy operacyjne na lata 2014-2020 posiadać będą opinię tego organu. Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania zaangażowany był również w proces konsultacji programów operacyjnych. <i>Krajowy Program Działania na rzecz Równego Traktowania</i> został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 grudnia 2013 r.</p> <p>Poziom regionalny Uzupełniająco na poziomie województwa pomorskiego kryterium spełniają:</p>

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
					<ul style="list-style-type: none"> – cele operacyjne SRWP (z dnia 24 września 2012 r.): wysoki poziom zatrudnienia, wysoki poziom kapitału społecznego, efektywny system edukacji, – priorytety i działania RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej – <i>Aktywni Pomorzanie</i> (z dnia 1 sierpnia 2013 r.): aktywność zawodowa bez barier, mobilność zawodowa, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie działań związanych z rozwojem kompetencji społecznych i kluczowych. <p>Dodatkowo RPO WP zostanie przedłożony do zaopiniowania Pomorskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego.</p>
			Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji	Nie	Kryterium zostanie spełnione dzięki przygotowaniu <i>Agendy działań na rzecz równości szans płci 2014-2020</i> określającej szczegółowe rozwiązania na rzecz podnoszenia świadomości równościowej wśród m.in. instytucji zaangażowanych we wdrażanie EFSI.
2. Płeć: istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów dotyczących równouprawnienia płci w odniesieniu do EFSI	Horyzontalnie cały Program	Częściowo spełniony	Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich dotyczące zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za równouprawnienie płci podczas przygotowania i realizacji programów, w tym zapewnienie doradztwa dotyczącego równouprawnienia płci w zakresie działań związanych z EFSI	Częściowo	<p>Poziom krajowy Kwestie dotyczące równouprawnienia zawarte są w następujących dokumentach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – cele operacyjne SRKL: Ułatwienie godzenia pracy z indywidualnymi potrzebami człowieka (na różnych etapach życia), w tym w zakresie łączenia aktywności zawodowej z opieką nad dziećmi oraz dorosłymi osobami zależnymi), rozwój form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz Upowszechnianie dostępu do opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3, oraz Połączenie systemu opieki nad dziećmi 0-3 i przedszkolnego – działania w ramach KPR: Aktywność dla wzrostu sprzyjającemu włączeniu społecznemu, Nowoczesny Rynek pracy, Działania na rzecz godzenia ról rodzinnych i zawodowych kobiet i mężczyzn w tym rozwój różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 – SRK, DSRK <p>Poziom regionalny Uzupełniająco w województwie pomorskim kryterium spełniają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – cele operacyjne SRWP (z dnia 24 września 2012 r.):

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
					<p>wysoki poziom zatrudnienia, wysoki poziom kapitału społecznego, efektywny system edukacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zasada horyzontalna SRWP dotycząca równości szans, niedyskryminacji i integracji społecznej, która zakłada, że wszystkie przedsięwzięcia wpisujące się w Strategię będą weryfikowane z zastosowaniem kryterium potrzeb grup defaworyzowanych i wykluczonych, – priorytety i działania RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej – <i>Aktywni Pomorzanie</i> (z dnia 1 sierpnia 2013 r.): aktywność zawodowa bez barier, mobilność zawodowa, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie działań związanych z rozwojem kompetencji społecznych i kluczowych. <p>Dodatkowo RPO WP zostanie przedłożony do zaopiniowania Pomorskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego.</p>
			Rozwiązania w zakresie szkolenia pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSD oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci i uwzględnienia aspektu płci	Nie	<p>Kryterium zostanie spełnione dzięki przygotowaniu na poziomie krajowym <i>Agendy działań na rzecz równości szans płci 2014-2020</i> przedstawiającej szczegółowe rozwiązania na rzecz podnoszenia świadomości równościowej wśród m.in. instytucji zaangażowanych we wdrażanie EFSD.</p> <p>Dodatkowo osoby zaangażowane w realizację RPO WP będą uczestniczyć w szkoleniach dotyczących kwestii równości szans i niedyskryminacji organizowanych m.in. w ramach ww. <i>Agendy</i>.</p>
3. Niepełnosprawność: istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (UNCRPD) w zakresie EFSD zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE ²⁷	Horyzontalnie cały Program	Częściowo spełniony	Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich dotyczące konsultacji i zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za ochronę praw osób niepełnosprawnych lub organizacji przedstawicielskich osób niepełnosprawnych i innych właściwych zainteresowanych stron podczas przygotowania i wdrażania programów	Częściowo	<p>Poziom krajowy</p> <p>W <i>Agendzie działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020</i> przewidziano działania na rzecz zaangażowania podmiotów działających w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność w proces tworzenia i realizacji programów operacyjnych współfinansowanych z EFSD.</p> <p>Ponadto, zgodnie z wymaganiami Komisji Europejskiej programy operacyjne na lata 2014-2020 posiadać będą opinię Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania. Organ ten zaangażowany był również w proces konsultacji programów operacyjnych.</p>

²⁷ Decyzja Rady z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. L 23 z 27.1.2010, s. 35)

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
					<p>Poziom regionalny Uzupełniająco na poziomie województwa pomorskiego kryterium spełniają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – cele operacyjne SRWP (z dnia 24 września 2012 r.): wysoki poziom zatrudnienia, wysoki poziom kapitału społecznego, efektywny system edukacji, – priorytety i działania RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej – <i>Aktywni Pomorzanie</i> (z dnia 1 sierpnia 2013 r.): aktywność zawodowa bez barier, mobilność zawodowa, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie działań związanych z rozwojem kompetencji społecznych i kluczowych. <p>Dodatkowo RPO WP zostanie przedłożony do zaopiniowania Pomorskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego.</p>
			Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny obowiązujących unijnych przepisów i polityki dotyczących niepełnosprawności, w tym dostępności i praktycznego stosowania UNCRPD, zgodnie z przepisami unijnymi i prawem krajowym	Nie	<p>W celu spełnienia kryterium zostanie przedstawiony plan szkoleń dla instytucji zaangażowanych w system wdrażania funduszy europejskich w ramach <i>Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020</i>.</p> <p>Dodatkowo osoby zaangażowane w realizację RPO WP będą uczestniczyć w szkoleniach dotyczących kwestii niepełnosprawności m.in. w ramach ww. <i>Agendy</i>.</p>
			Rozwiązania dotyczące monitorowania wdrażania przepisów art. 9 UNCRPD w związku z EFSI przy przygotowaniu i wdrażaniu programów	Częściowo	<p>Za koordynację wykonywania UNCRPD odpowiadać będzie minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego (obecnie Minister Pracy i Polityki Społecznej), działający jako punkt kontaktowy, o którym mowa w art. 33 ust. 1 Konwencji. Do jego obowiązków będzie należało także sporządzanie sprawozdań z wykonywania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Przepisy nakładające obowiązek zapewniania dostępności dla osób niepełnosprawnych, o której mowa w art. 9 UNCRPD odnoszące się do środowiska fizycznego oraz informacji, komunikacji i innych usług, są zawarte w przepisach krajowych (m.in. prawo budowlane, prawo o ruchu drogowym, ustawa o transporcie kolejowym, prawo telekomunikacyjne, prawo pocztowe, Pzp, ustawa o języku migowym i innych środkach komunikowania się, kodeks wyborczy). Prowadzone są działania na rzecz zapewniania</p>

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
					dalszego postępu w tym zakresie, obejmujące m.in. kontynuowanie propagowania idei uniwersalnego projektowania. W odniesieniu do EFSI kwestie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami uregulowane zostaną w <i>Agendzie działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020.</i>
4. Zamówienia publiczne: istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI	Horyzontalnie cały Program	Częściowo spełniony	Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych poprzez stosowne mechanizmy	Częściowo	Ustawa Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 roku (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, Nr 161, poz. 1078 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 28, poz. 143, Nr 87, poz. 484 i Nr 234, poz. 1386) W związku z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-465/11 Forposta i ABC Direct Contact oraz mając na uwadze decyzję Komisji Europejskiej o skierowaniu przeciwko Polsce sprawy do Trybunału Sprawiedliwości UE w trybie art. 258 i art. 260 TFUE podjęte w dniu 17 października 2013 r., zostały podjęte niezbędne działania legislacyjne w celu zmodyfikowania przepisów ustawy Pzp dotyczących przesłanek wykluczenia wykonawców z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przewidzianych w art. 24 ust. 1 pkt. 1 i art. 24 ust. pkt. 1a ustawy Pzp stanowiących implementację art. 45 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2004/18/WE.
			Rozwiązania zapewniające przejrzystość postępowań o udzielanie zamówienia	Tak	Celem zapewnienia mechanizmów gwarantujących przejrzystość postępowań o udzielenie zamówienia w ramach UZP nadzoruje prawidłowe wdrażanie unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych do polskiego porządku prawnego oraz czuwa nad prawidłowym stosowaniem Pzp przez instytucje zamawiające.
			Rozwiązania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie EFSI	Tak	Corocznie w ramach UZP opracowywany jest <i>Plan działań wydawniczo-szkoleniowych</i> , który w swoim zakresie obejmuje także działania szkoleniowo-informacyjne skierowane do instytucji zamawiających oraz przedstawicieli innych instytucji, w tym także kontrolnych, zaangażowanych w realizację projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Dodatkowo IZ RPO WP w ramach działań informacyjno-szkoleniowych realizuje cykliczne szkolenia z zakresu zamówień publicznych, zarówno dla beneficjentów, jak i osób zaangażowanych we wdrażanie Programu.

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
			Rozwiązania zapewniające zdolności administracyjne w celu wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych	Tak	W ramach UZP prowadzone są różnego typu działania szkoleniowo-promocyjno-informacyjne, których celem jest poszerzanie wiedzy na temat unijnych uregulowań w zakresie zamówień publicznych oraz wzmacnianie prawidłowego stosowania ich w praktyce wśród przedstawicieli administracji publicznej odpowiedzialnych za przygotowanie i prowadzenie postępowań o udzielenie zamówień publicznych. IZ RPO WP również prowadzi działania promocyjno-informacyjne w tym zakresie.
5. Pomoc państwa: istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w obszarze EFSI	Horyzontalnie cały Program	Spełniony	Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa	Tak	Organem odpowiedzialnym za skuteczne wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów w zakresie pomocy publicznej jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK). Prezes UOKiK opiniuje projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym projekty finansowane ze środków UE, notyfikuje je do KE oraz monitoruje pomoc publiczną udzielaną przedsiębiorcom. Ponadto zapewnia zgodność projektów z przepisami UE. IZ RPO WP przekazuje Prezesowi UOKiK roczne sprawozdania o udzielonej pomocy lub informacje o nieudzielaniu pomocy, które są gromadzone w ogólnopolskiej bazie danych (System Harmonogramowania, Raportowania i Monitorowania Pomocy).
			Rozwiązania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie EFSI	Tak	Prezes UOKiK prowadzi działania informacyjne w zakresie pomocy publicznej, m.in. za pośrednictwem strony internetowej oraz uczestniczy w projektowaniu, uzgadnianiu i opiniowaniu wytycznych i instrukcji skierowanych do osób zaangażowanych we wdrażanie funduszy UE. Ponadto IZ RPO WP w ramach działań informacyjnych organizuje szkolenia w zakresie pomocy publicznej, skierowane do osób zaangażowanych w realizację projektów finansowanych ze środków UE, zarówno na poziomie Programu, jak i beneficjentów.
			Rozwiązania zapewniające zdolności administracyjne niezbędne do wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa	Tak	W IZ RPO WP zatrudnieni będą pracownicy zajmujący się wyłącznie kwestiami pomocy publicznej. Dodatkowo wszyscy pracownicy zaangażowani we wdrażanie RPO WP posiadają odpowiednią wiedzę w zakresie przepisów dotyczących pomocy publicznej, która będzie pogłębiona w miarę potrzeb w oparciu o szkolenia organizowane zarówno przez MHiR, jak i UOKiK.

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
6. Prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (OOS) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA): istnienie rozwiązań zapewniających skuteczne stosowanie unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (OOS) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	Horyzontalnie cały Program	Częściowo spełniony	Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE (OOS) i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE (SEA)	Częściowo	Kwestie OOS i SEA zostały uregulowane w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) oraz w zakresie OOS w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.). Sposób implementowania przepisów dotyczących ochrony środowiska jest właściwy. Jedyna niezgodność wynikała z niewłaściwego stosowania przepisów w zakresie prac utrzymaniowych dot. wód. Polskie ustawy nieprecyzyjnie definiowały różnicę pomiędzy regulacją a utrzymaniem wód. Projektowane zmiany w zakresie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw w sposób jasny określają granicę między regulacją wód i ich utrzymaniem, przy wprowadzeniu dodatkowych mechanizmów prawnych pozwalających na weryfikację wpływu prac utrzymaniowych na tereny cenne przyrodniczo. Projekt ustawy przewiduje także obowiązek sporządzenia planów utrzymania wód, które będą poddawane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.
			Rozwiązania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie EFSI	Tak	Zarówno na poziomie krajowym, jak i IZ RPO WP realizowane są liczne działania informacyjno-szkoleniowe w zakresie przepisów dotyczących ochrony środowiska dla projektów finansowanych ze środków UE. Szkolenia te dostępne są dla beneficjentów oraz pracowników instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu. Dodatkowo pracownicy IZ RPO WP biorą udział w szkoleniach i konferencjach organizowanych w ramach Sieci Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju. Ponadto IZ RPO WP ściśle współpracuje w tym zakresie z organami ochrony środowiska (RDOŚ i SANEPID).
			Rozwiązania mające na celu zapewnienie odpowiednich zdolności administracyjnych	Tak	W IZ RPO WP zatrudnieni będą pracownicy zajmujący się wyłącznie kwestiami środowiskowymi. Dodatkowo wszyscy pracownicy zaangażowani we wdrażanie RPO WP posiadają odpowiednią wiedzę w zakresie przepisów dotyczących SEA i OOS, która będzie pogłębianą w miarę potrzeb w oparciu o szkolenia organizowane przez MŚ, MiR, GDOŚ/RDOŚ.

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
7. Systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu: istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów oraz istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanego rezultatu, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania	Horyzontalnie cały Program	Spełniony	<p>Gotowe są rozwiązania w zakresie terminowego gromadzenia i agregowania danych statystycznych, które obejmują następujące elementy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) identyfikację źródeł i mechanizmów mających na celu zapewnienie walidacji statystycznej, 2) uregulowania dotyczące publikacji i dostępności publicznej zagregowanych danych. 	Tak	<p>Dane statystyczne wykorzystywane w ocenach/ewaluacjach pochodzą z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – statystyki publicznej (w szczególności w zakresie monitorowania celów strategicznych), – KSI/SIMIK (dla monitorowania celów programowych), – badań własnych IZ RPO WP (dla wskaźników monitorujących projekty). <p>Dla okresu 2014-2020 GUS uruchomi bazę STRATEG obejmującą monitorowanie UP, programów krajowych i regionalnych.</p>
			<ol style="list-style-type: none"> 1) Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: <ol style="list-style-type: none"> a) wybór wskaźników rezultatu dla każdego programu dostarczających informacji na przyczyn uzasadniających wybór działań z zakresu polityki finansowanych przez dany program, b) ustanowienie wartości docelowych dla tych wskaźników, c) spójność każdego wskaźnika z następującymi wymogami: odporność oraz walidacja statystyczna, jasność interpretacji normatywnej, reagowanie na politykę, terminowe gromadzenie danych, 2) Gotowe są procedury zapewniające, że wszystkie operacje finansowane z programu stosują skuteczny system wskaźników. 	Tak	<p>System wskaźników rezultatu RPO WP został opracowany w oparciu o krajowe wytyczne, które zapewniają jego skuteczność. Dla każdego wskaźnika zostały określone wartości docelowe do osiągnięcia w perspektywie 2023 roku, rzetelne źródła danych oraz podstawy metodologiczne. Równoległe na poziomie dokumentów uszczegóławiających RPO WP (na podstawie doświadczeń z wdrażania programów w okresie 2007-2013) opracowywany jest system wskaźników dla projektów oparty o KSI/SIMIK oraz procedury monitorowania efektów osiągniętych przez beneficjentów.</p>

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
WARUNKI TEMATYCZNE					
1.1. Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji	OP 1, 2, 3, 4, 5	Częściowo spełniony	<ol style="list-style-type: none"> 1) Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która: <ul style="list-style-type: none"> – opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji, – przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój, – obejmuje mechanizm monitorowania. 2) Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje. 	Częściowo	<p>Poziom krajowy Przyjęto następujące dokumenty strategiczne i operacyjne zapewniające spełnienie warunku:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarczej (SIEG), – Krajowy Program Badań (z dnia 16 sierpnia 2011 r.), – Foresight technologiczny przemysłu (InSight2030), – PMDIB (z 23 lutego 2011 r.) <p>Programem wykonawczym dla SIEG będzie Program Rozwoju Przedsiębiorstw (krajowa inteligentna specjalizacja będzie stanowić załącznik do tego Programu; określi on również szczegółową koncepcję systemu wsparcia przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia ich innowacyjności).</p> <p>Poziom regionalny Przyjęto następujące dokumenty strategiczne zapewniające spełnienie warunku:</p> <ul style="list-style-type: none"> – SRWP (z dnia 24 września 2012 r.), w której jedną z zasad horyzontalnych SRWP jest zasada inteligentnej specjalizacji, zgodnie z którą interwencja publiczna powinna być ukierunkowana na uruchamianie i wykorzystywanie potencjałów istotnych dla regionu branż gospodarczych, – RPS w zakresie rozwoju gospodarczego – <i>Pomorski Port Kreatywności</i> (z dnia 22 sierpnia 2013 r.), który określa mechanizm, zasady oraz tryb identyfikacji i weryfikacji inteligentnych specjalizacji województwa pomorskiego.
1.2 Infrastruktura badań i innowacji: istnienie wieloletniego planu dotyczącego budżetu i priorytetów inwestycji	OP 1	Spełniony	Przyjęto szacunkowy wieloletni plan dotyczący budżetu i priorytetów inwestycji związanych z priorytetami UE oraz – w odpowiednich przypadkach – z Europejskim Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI).	Tak	Warunek został spełniony w ramach Polskiej Mapy Drogowej Infrastruktury Badawczej. Dodatkowo w 2012 r. został opracowany system finansowania dużej infrastruktury badawczej objętej Mapą Drogową zakładający 10-cio letni horyzont czasowy. Mapa Drogowa będzie aktualizowana co 2 lata, począwszy od 2012 r. Dodatkowo potrzeby regionalne w zakresie infrastruktury badań i innowacji zostaną określone w ramach KT.

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
3.1. Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu <i>Small Business Act</i> (SBA)	OP 2	Częściowo spełniony	<p>Wprowadzono konkretne działania obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu SBA, 2) działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu SBA, 3) mechanizm monitorowania wdrażania programu działań programu SBA i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP. 	Częściowo	<p>Kryterium spełniają zapisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – art. 29 dotyczący wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), – art. 25.3 przewidujący obowiązek dokonania wpisu nie później niż następnego dnia roboczego po dniu wpływu wniosku do systemu CEIDG, – art. 14.1 przewidujący możliwości rozpoczęcia działalności gospodarczej w dniu złożenia wniosku. <p>Wdrażanie działań z zakresu obszarów priorytetowych SBA są działaniami ciągłymi realizowanymi przez KE.</p> <p>Dodatkowo do realizacji kryterium przyczyni się opracowywany Program Rozwoju Przedsiębiorstw, który wskaże szczegółową koncepcję wsparcia przedsiębiorstw.</p>
4.1. Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków	OP 10	Częściowo spełniony	<p>Działania obejmują:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) działania służące zapewnieniu wdrożenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z art. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE, 2) działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE, 3) działania służące zapewnieniu planowania strategicznego w dziedzinie efektywności energetycznej, spójne z art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE, 4) działania spójne z art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/32/WE w sprawie końcowego 	Częściowo	<p>Kryteria zostaną całkowicie spełnione poprzez nowelizację rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej całość techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej (Dz. U. Nr 201, poz. 1240).</p> <p>Dodatkowo kryteria spełnione są w oparciu o:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (weszło w życie 1 stycznia 2014 r.), – ustalenie i przekazanie przez MG do KE informacji w sprawie krajowego celu indykatywnego w zakresie efektywności energetycznej dla Polski ustanowionego na podst. art. 3 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE, – ustawę o efektywności energetycznej oraz ustawę Prawo energetyczne (obecnie opracowywane są rozwiązania do

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
			wykorzystania energii i usług energetycznych, aby zapewnić dostarczenie klientom końcowym indywidualnych liczników w zakresie, w jakim jest to możliwe technicznie, racjonalne finansowo i proporcjonalne w odniesieniu do potencjalnych oszczędności energii		ustawy Prawo energetyczne dotyczące konieczności instalowania inteligentnych liczników energii elektrycznej, które pozwolą na wdrożenie dyrektywy 2006/32/WE).
4.3. Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii (Dz. U. L 140 z 5.6.2009, s. 16)	OP 10	Częściowo spełniony	<ol style="list-style-type: none"> 1) Gotowe są przejrzyste systemy wsparcia, priorytetowy lub gwarantowany dostęp do sieci oraz pierwszeństwo w dystrybucji, jak również standardowe zasady odnoszące się do ponoszenia i podziału kosztów dostosowań technicznych, które to zasady zostały podane do publicznej wiadomości, zgodnie z art. 14 ust. 1, art. 16 ust. 2 oraz art. 16 ust. 3 dyrektywy 2009/28/WE, 2) Państwo członkowskie przyjęło krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z art. 4 dyrektywy 2009/28/WE. 	Częściowo	<p>Kryterium spełnione poprzez zapisy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ustawy Prawo energetyczne, – Krajowego Planu Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych (uchwała RM z dnia 7 grudnia 2010 r.), – Polityki Energetycznej do 2030 r. <p>Dla całkowitego spełnienia kryterium trwają prace nad ustawą dotyczącą OZE, w której określony zostanie nowy system wsparcia OZE w Polsce. Spełnienie kryteriów jest również zależne od określenia przez KE zasad pomocy państwa w obszarze ochrony środowiska i energetyki na lata 2014-2020.</p>
6.1. Gospodarka wodna: istnienie – w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy: a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu	OP 11	Częściowo spełniony	<ol style="list-style-type: none"> 1) W sektorach wspieranych z EFRR i Funduszu Spójności państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu w stosownych przypadkach skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów, 	Częściowo	<p>Kryterium zostanie spełnione poprzez nowelizację ustawy Prawo wodne oraz aktualizację z uwzględnieniem wymogów ramowej dyrektywy wodnej planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w drugim cyklu planistycznym (obecnie w związku z oczekiwaniami KE opracowywane są także dokumenty przejściowe w gospodarce wodnej, tzw. Masterplany dla obszarów Dorzeczy Wisły i Odry, które mają być formalnym potwierdzeniem zgodności inwestycji z wymogami prawa europejskiego).</p> <p>Zasada zwrotu kosztów usług wodnych jest realizowana w ramach ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Prawo wodne (art. 113b) oraz systemu opłat za korzystanie ze środowiska w ramach ustawy Prawo ochrony środowiska.</p>

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
			2) Przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.		Trwają jednocześnie prace nad zmianą ustawy Prawo wodne dotyczące m.in. uwzględnienia w polityce opat za wodę zasady „zwrotu kosztów za usługi wodne”.
6.2. Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów	OP 11	Częściowo spełniony	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zgodnie z wymogami art. 11 ust. 5 dyrektywy 2008/98/WE Komisji przekazano sprawozdanie z realizacji dotyczące postępów w osiąganiu celów określonych w art. 11 dyrektywy 2008/98/WE, 2) Istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami art. 28 dyrektywy 2008/98/WE, 3) Istnienie programów zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy 2008/98/WE, 4) Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania do ponownego wykorzystania i recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE. 	Częściowo	<p>Kryterium spełnione jest poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przekazanie KE w dniu 30 września 2013 r. sprawozdania o wdrażaniu dyrektywy ramowej o odpadach, – uchwalenie i notyfikację krajowego planu gospodarki odpadami i wojewódzkich planów gospodarki odpadami zgodnych z wymaganiami art. 28 dyrektywy 2008/98/WE. <p>Programy zapobiegania powstawaniu odpadów są elementem planów gospodarki odpadami (zgodnych z art. 29 dyrektywy 2008/98/WE). W związku ze stwierdzeniem braków w wojewódzkich planach gospodarki odpadami, na poziomie krajowym podjęto decyzję o opracowaniu krajowego programu zapobiegania powstawania odpadów, który obejmie działania krajowe i regionalne. Prawdopodobnie pozwoli to na całkowite spełnienie kryterium. Nie wyklucza się jednak możliwości zaistnienia konieczności aktualizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.</p>
7.1. Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T	OP 9	Niespełniony	<ol style="list-style-type: none"> 1) Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i określających: <ol style="list-style-type: none"> a) wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 w tym priorytetów w zakresie inwestycji w: <ul style="list-style-type: none"> – bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR 	Nie	Warunek zostanie spełniony poprzez opracowanie Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu (uchwalonej przez RM). Dokument ten będzie zawierał plan inwestycyjny dla przedsięwzięć w zakresie transportu oraz informację na temat zapewnienia odpowiednich zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów. Dodatkowo w województwie pomorskim kryterium spełnia RPS w zakresie transportu – <i>Mobilne Pomorze</i> (uchwalony przez Zarząd Województwa 13 sierpnia 2013 r.). Definiuje on przedsięwzięcia strategiczne w zakresie transportu zbiorowego, kolejowego i drogowego. Pomorskie projekty w zakresie transportu są komplementarne wobec projektów określonych w Dokumencie Implementacyjnym do Strategii Rozwoju Transportu lub wzmacniać będą inwestycje zrealizowane w ramach polityki spójności 2007-2013.

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
			<ul style="list-style-type: none"> i Funduszu Spójności, – wtórną łączność, b) identyfikację odpowiedniej ilości realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności, 2) Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów. 		
7.2. Kolej: istnienie w kompleksowym planie/kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału	OP 9	Niespełniony	<ol style="list-style-type: none"> 1) Istnienie w określonych powyżej planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i identyfikującej odpowiednią ilość realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem), 2) Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów. 	Nie	Warunek zostanie spełniony poprzez opracowanie Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu (uchwalonej przez RM). Dokument ten będzie zawierał plan inwestycyjny dla przedsięwzięć w zakresie transportu oraz informację na temat zapewnienia odpowiednich zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów. Dodatkowo w województwie pomorskim kryterium spełnia RPS w zakresie transportu – <i>Mobilne Pomorze</i> (uchwalony przez Zarząd Województwa 13 sierpnia 2013 r.). definiuje on przedsięwzięcia strategiczne w zakresie transportu kolejowego. Pomorskie projekty w zakresie transportu kolejowego są komplementarne wobec projektów określonych w Dokumencie Implementacyjnym do Strategii Rozwoju Transportu lub wzmacniać będą inwestycje kolejowe zrealizowane w ramach polityki spójności 2007-2013.
8.1. Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia	OP 5 i 6	Spełniony	<ol style="list-style-type: none"> 1) Służby zatrudnienia mają możliwość zapewnienia i faktycznie zapewniają: <ul style="list-style-type: none"> – zindywidualizowane usługi oraz aktywne i zapobiegawcze środki rynku pracy na wczesnym etapie, które są otwarte dla wszystkich osób poszukujących pracy, przy jednoczesnym koncentrowaniu się na osobach najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osobach ze społeczności marginalizowanych, – pełne i przejrzyste informacje o nowych wakatach i możliwościach 	Tak	Kryterium jest spełnione w oparciu o zapisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (z późn. zm.), która reguluje współpracę urzędów pracy z bezrobotnymi, w tym znajdującymi się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy oraz poszukującymi pracy i osobami niezarejestrowanymi w urzędach pracy. Zasady świadczenia zindywidualizowanych usług rynku pracy ujednoliciło rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy. Nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia (planowane wejście w życie w 2014 r.) wprowadza dodatkowe elementy wzmacniające indywidualne podejście do klienta urzędu pracy (m.in. rozszerzenie obowiązku przygotowania indywidualnych

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
			<p>zatrudnienia z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb na rynku pracy,</p> <p>2) Służby zatrudnienia stworzyły formalne lub nieformalne rozwiązania dotyczące współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami.</p>		<p>planów działania dostosowanych do profilu pomocy na wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych, a nie jak było dotychczas dla wybranych grup: osób poniżej 25 roku życia, powyżej 50 roku życia, nie posiadających kwalifikacji zawodowych ani doświadczenia zawodowego, po odbyciu kary pozbawienia wolności).</p> <p>Oferty pracy upowszechniane są w siedzibach urzędów pracy oraz automatycznie poprzez Centralną Bazę Ofert Pracy (www.psz.praca.gov.pl).</p> <p>Dodatkowo ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy reguluje współpracę urzędów pracy z pracodawcami, instytucjami szkoleniowymi, partnerami społecznymi, agencjami zatrudnienia i ośrodkami pomocy społecznej.</p>
8.2. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu	OP 5 i 6	Częściowo spełniony	<p>Gotowe są strategiczne ramy polityki na rzecz wspierania nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu, w ramach których wprowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu SBA, – działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu SBA, – działania łączące odpowiednie usługi rozwoju przedsiębiorstw i usługi finansowe (dostęp do kapitału), w tym, w razie konieczności, kontakty w celu zaangażowania grup lub obszarów w niekorzystnej sytuacji. 	Częściowo	<p>Kryteria realizowane są poprzez uchwalony przez RM w dniu 22 stycznia 2013 r. <i>Program „Lepsze regulacje 2015”</i>. Realizacja tego <i>Programu</i> umożliwi polepszenie otoczenia prawnego wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem przedsiębiorstw społecznych). Ponadto do realizacji kryterium przyczyni się przyjęcie przez RM Programu Rozwoju Przedsiębiorstw.</p> <p>W zakresie przedsiębiorczości społecznej przygotowany jest projekt ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej, a także Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej.</p>
8.4. Aktywne i zdrowe starzenie się: została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia	OP 5	Spełniony	1) Właściwe zainteresowane strony są zaangażowane w opracowywanie polityki aktywnego starzenia się i związane z nią działania następcze z myślą o utrzymaniu starszych pracowników na rynku pracy	Tak	<p>Kryterium spełnione jest w oparciu o uchwalony przez RM w dniu 24 grudnia 2013 r. odnowiony <i>Program Solidarność Pokoleń 50+</i> oraz Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej. Jednym z celów tego Programu jest rozwój współpracy na rzecz wzrostu zatrudnienia, w tym rozwijanie stałych form</p>

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
			<p>i promowanie ich zatrudnienia,</p> <p>2) Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.</p>		<p>współpracy i koordynacji działań rządu, samorządów regionalnych, organizacji pracodawców, związków zawodowych, organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, środowisk naukowych i mediów w sferze aktywizacji zawodowej osób w wieku 50 lat i więcej. Ponadto kryterium realizowane jest także w ramach Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego i Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020.</p>
8.5. Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją	OP 5	Spełniony	<p>Gotowe są instrumenty mające na celu wspieranie partnerów społecznych i władz publicznych w opracowywaniu proaktywnych podejść do zmian i restrukturyzacji, które obejmują działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – służące promowaniu przewidywania zmian, – służące promowaniu przygotowania procesu restrukturyzacji i zarządzania nim. 	Tak	<p>Kryterium realizują funkcjonujące w Polsce instytucje, których działanie ukierunkowane jest na dialog i współpracę z partnerami. Celem tej współpracy jest wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw, zachowanie istniejących miejsc pracy i równowagi pomiędzy elastycznością i konkurencyjnością a bezpieczeństwem zatrudnienia. Należą do nich m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działające na poziomie krajowym: Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych oraz trójstronne zespoły branżowe (rząd – pracownicy – pracodawcy), – działające na poziomie regionalnym: Wojewódzkie Komisje Dialogu Społecznego i Wojewódzkie Rady Zatrudnienia. <p>Instytucje te stanowią organy opiniująco-doradcze w zakresie formułowania zasad, priorytetów i działań polityki rynku pracy.</p>
9.1. Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy	OP 6 i 8	Niespełniony	<p>1) Gotowe są krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz ograniczania ubóstwa, które mają na celu aktywne włączenie i które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewniają wystarczające podstawy do opracowywania polityk ograniczania ubóstwa i monitorowania zmian, – zawierają środki pomagające w osiągnięciu krajowego celu dotyczącego walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zgodnie z definicją w krajowym programie reform), co obejmuje promowanie możliwości trwałego zatrudnienia wysokiej jakości dla osób najbardziej 	Nie	<p>Kryterium zostanie spełnione poprzez przyjęcie <i>Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu</i>, który w sposób kompleksowy określi działania w zakresie aktywnej integracji osób zagrożonych ubóstwem i wykluczonych społecznie. <i>Program</i> ten będzie zawierał wszystkie elementy, o których mowa w kryterium.</p>

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
			<p>zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób ze społeczności marginalizowanych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – angażują w zwalczanie ubóstwa właściwe zainteresowane strony, – w zależności od rozpoznanych potrzeb – zawierają działania umożliwiające przejście od opieki instytucjonalnej do opieki zapewnianej przez społeczności lokalne. <p>2) Na wniosek i w uzasadnionych przypadkach zainteresowane strony otrzymują wsparcie przy składaniu wniosków dotyczących projektów oraz przy wdrażaniu wybranych projektów i zarządzaniu nimi.</p>		
9.3. Zdrowie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą	OP 5 i 7	Częściowo spełniony	<p>1) Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych, – działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury, – system monitorowania i przeglądu. <p>2) Państwo członkowskie lub region przyjęły ramy określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej.</p>	Częściowo	<p>Poziom krajowy Kryterium jest częściowo spełnione w oparciu o zapisy następujących uchwalonych dokumentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030, – Strategia Rozwoju Kraju 2020, – Strategia Sprawne Państwo 2020, – Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, – Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki 2020. <p>Poziom regionalny W województwie pomorskim kryterium spełniają zapisy SRWP (w szczególności cel operacyjny 2.4 Lepszy dostęp do usług zdrowotnych) oraz RPS w zakresie ochrony zdrowia – <i>Zdrowie dla Pomorza</i>. Kryterium zostanie całkowicie spełnione po przyjęciu dokumentu <i>Polity paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe Ramy Strategiczne</i>. Dokument ten będzie zawierał pogłębioną diagnozę epidemiologiczno-demograficzną, diagnozę systemu zdrowia ze wykazaniem problemów i potrzeb poszczególnych województw oraz cele i działania w zakresie ochrony zdrowia do podjęcia w latach 2014-2020.</p>

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
10.1. Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE	OP 3	Spełniony	<ol style="list-style-type: none"> 1) Gotowy jest system gromadzenia i analizowania danych i informacji dotyczących przedwczesnego zakończenia nauki na odpowiednich szczeblach, który zapewnia wystarczające podstawy do opracowywania ukierunkowanych polityk i umożliwia monitorowanie rozwoju sytuacji. 2) Gotowe są strategiczne ramy polityki dotyczące przedwczesnego zakończenia nauki, które: <ul style="list-style-type: none"> – opierają się na dowodach, – obejmują właściwe sektory edukacji, w tym wczesny rozwój dziecka, są skierowane w szczególności do grup w trudnej sytuacji, w których występuje największe ryzyko przedwczesnego zakończenia nauki, w tym do osób ze społeczności marginalizowanych, i poruszają kwestię środków zapobiegawczych, interwencyjnych i wyrównawczych, – obejmują wszystkie sektory polityki oraz zainteresowane podmioty, które są istotne dla rozwiązania kwestii przedwczesnego zakończenia nauki. 	Tak	<p>Kryterium zostało spełnione w oparciu o:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmodernizowany SIO, który umożliwia dokładniejsze monitorowanie realizacji edukacji na poziomach obowiązkowych w układzie krajowym, regionalnym i lokalnym, – podejmowane działania zapobiegawcze, interwencyjne i kompensacyjne, które wpłyną na ograniczenie zjawiska przedwczesnego zakończenia nauki (zjawisko ESL), – monitorowanie zjawiska ESL pozwalające na identyfikację jego przyczyn i programowanie odpowiednich działań w zakresie jego ograniczania.
10.2. Szkolnictwo wyższe: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania uczestnictwa w szkolnictwie wyższym, podnoszenia jego jakości i skuteczności, w zakresie określonym w art. 165 TFUE	OP 3	Częściowo spełniony	<p>Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki na rzecz szkolnictwa wyższego, które obejmują:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) w razie potrzeby działania zmierzające do zwiększenia uczestnictwa w szkolnictwie wyższym i uzyskiwania wyższego wykształcenia, które: <ul style="list-style-type: none"> – zwiększają uczestnictwo w szkolnictwie wyższym wśród grup o niskich dochodach i innych grup niedostatecznie reprezentowanych, ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w trudnej sytuacji, 	Częściowo	<p>Warunek został spełniony w ramach zapisów SRKL, która zostanie uszczegółowiona w ramach opracowywanego Dokumentu Implementacyjnego.</p> <p>Ponadto w województwie pomorskim ramy polityki na rzecz zwiększenia uczestnictwa w szkolnictwie wyższym, podnoszenia jego jakości i skuteczności określone zostały w:</p> <ul style="list-style-type: none"> – SRWP (w ramach celu operacyjnego 1.2 Konkurencyjne szkolnictwo wyższe), – RPS w zakresie rozwoju gospodarczego – <i>Pomorski Port Kreatywności</i> (w ramach priorytetu 2.1. Ponadregionalna i międzynarodowa aktywności uczelni oraz priorytetu 2.2. Kształcenie dla potrzeb gospodarki).

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
			<p>w tym osób ze społeczności marginalizowanych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmniejszają odsetek osób przedwcześnie porzucających naukę/poprawiają wskaźniki ukończenia nauki, – zachęcają do wprowadzania innowacyjnych treści programowych i projektów programów, <p>b) działania mające na celu zwiększanie szans na zatrudnienie i przedsiębiorczości, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zachęcają do rozwoju umiejętności o charakterze ogólnym, w tym przedsiębiorczości, w odpowiednich programach szkolnictwa wyższego, – eliminują różnice istniejące między kobietami a mężczyznami w zakresie wyborów dotyczących nauki i zawodu. 		
<p>10.3. Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE</p>	<p>OP 3</p>	<p>Spełniony</p>	<p>Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, które obejmują działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mające na celu wspieranie rozwoju i łączenia usług na potrzeby programu uczenia się przez całe życie, w tym ich wdrażania, i podnoszenia kwalifikacji (tj. potwierdzanie kwalifikacji, doradztwo, kształcenie i szkolenie) oraz zapewnienie zaangażowania i partnerstwa właściwych zainteresowanych stron, – mające na celu świadczenie usług rozwoju umiejętności poszczególnych grup docelowych, w przypadku gdy nadano im priorytetowy charakter w krajowych lub regionalnych strategicznych ramach polityki (np. dla młodych ludzi odbywających szkolenie 	<p>Tak</p>	<p>Kryterium spełnione jest całościowo w krajowym dokumencie przyjętym przez RM <i>Perspektywa uczenia się przez całe życie</i>.</p> <p>Dodatkowo w województwie pomorskim ramy strategiczne polityki w zakresie uczenia się przez całe życie określone zostały w:</p> <ul style="list-style-type: none"> – SRWP (w ramach celu operacyjnego 2.1. Wysoki poziom zatrudnienia), – RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej – <i>Aktywni Pomorzanie</i> (w szczególności w ramach priorytetu 1.3 Adaptacja do zmian rynku pracy).

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
			<p>zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami),</p> <ul style="list-style-type: none"> – mające na celu zwiększenie dostępu do programu uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem starań na rzecz skutecznego wdrożenia narzędzi przejrzystości (np. europejskich ram kwalifikacji, krajowych ram kwalifikacji, europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym, europejskich ram odniesienia na rzecz zapewnienia jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym), – mające na celu poprawę adekwatności kształcenia i szkolenia względem rynku pracy oraz dostosowanie ich do potrzeb określonych grup docelowych (np. młodych ludzi odbywających szkolenia zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami). 		
<p>10.4 Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie określonym w art. 165 TFUE</p>	<p>OP 3</p>	<p>Spełniony</p>	<p>Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie określonym w art. 165 TFUE, które obejmują następujące środki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na rzecz lepszego dostosowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy w ścisłej 	<p>Tak</p>	<p>Kryterium spełnione jest w oparciu o zapisy: Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2030, Strategii Rozwoju Kraju 2020, Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.</p> <p>Ponadto, od 1 września 2012 r. w ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych wdrażana jest modernizacja systemu kształcenia zawodowego i ustawicznego wynikająca z nowelizacji ustawy o systemie oświaty (Dz. U. Nr 205, poz. 1206).</p>

Warunek ex-ante	Oś Priorytetowa	Stopień spełnienia warunku ex-ante	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie/częściowo)	Odniesienie do dokumentów
			<p>współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym za pomocą mechanizmów prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz umocnienia rozwoju systemu nauczania poprzez pracę w różnych formach,</p> <ul style="list-style-type: none"> – mające na celu podnoszenia jakości i atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym poprzez stworzenie krajowego podejścia do zapewnienia jakości kształcenia i szkolenia zawodowego (np. zgodnie z europejskimi ramami odniesienia na rzecz zapewnienia jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym) oraz wdrożenie narzędzi służących przejrzystości i uznawaniu, np. europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET). 		<p>Dodatkowo w województwie pomorskim ramy strategiczne polityki w zakresie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego określone zostały w:</p> <ul style="list-style-type: none"> – SRWP (w ramach celu operacyjnego 2.1. Wysoki poziom zatrudnienia), – RPS w zakresie aktywności zawodowej i społecznej – <i>Aktywni Pomorzanie</i> (w ramach priorytetu 3.1 Edukacja dla rozwoju i zatrudnienia).

Sekcja 9.2. Opis działań zmierzających do spełnienia warunków ex-ante, wykaz instytucji odpowiedzialnych i harmonogram

Tabela 18 Działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących ogólnych warunków ex-ante

Warunek ex-ante	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucja odpowiedzialna za spełnienie warunku
1. Zapobieganie dyskryminacji: istnienie zdolności administracyjnych które zapewnią wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji w odniesieniu do EFSI	Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za wspieranie równego traktowania wszystkich osób podczas przygotowania i wdrażania programów, w tym zapewnienie doradztwa w zakresie działań związanych z EFSI	Przygotowanie <i>Agendy działań na rzecz równości szans płci 2014-2020</i> przedstawiającej szczegółowe rozwiązania na rzecz podnoszenia świadomości równościowej wśród m.in. instytucji zaangażowanych we wdrażanie funduszy unijnych.	I połowa 2014 r.	MIiR Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania
	Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji			
2. Płeć: istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci w odniesieniu do EFSI	Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich dotyczące zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za równouprawnienie płci podczas przygotowywania i realizacji programów, w tym zapewnienie doradztwa dotyczącego równouprawnienia płci w zakresie działań związanych z EFSI			
	Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci i uwzględnienia aspektu płci			
3. Niepełnosprawność: istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (UNCPRD) w zakresie EFSI zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE ²⁸	Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich dotyczące konsultacji i zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za ochronę praw osób z niepełnosprawnościami lub organizacji przedstawicielskich osób z niepełnosprawnościami i innych właściwych zainteresowanych stron podczas przygotowania i wdrażania programów	Przygotowanie <i>Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020.</i>	I połowa 2014 r.	MIiR
	Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny obowiązujących unijnych przepisów i polityki dotyczących niepełnosprawności, w tym dostępności i praktycznego stosowania UNCPRD zgodnie z przepisami unijnymi i prawem krajowym			
	Rozwiązania dotyczące monitorowania wdrażania przepisów art. 9 UNCPRD w związku z EFSI przy przygotowaniu i wdrażaniu programów			

²⁸ Decyzja Rady z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. L 23 z 27.1.2010, s. 35)

Warunek ex-ante	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucja odpowiedzialna za spełnienie warunku
4. Zamówienia publiczne: istnienie uregulowań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI	Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych poprzez stosowne mechanizmy	Przyjęcie ustawy o zmianie ustawy Pzp (modyfikacja art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 pkt 1 ust. 1a)	2014 r.	UZP
6. Prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (OOŚ) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA): istnienie uregulowań dotyczących efektywnego stosowania unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (OOŚ) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania dyrektyw w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	Przyjęcie ustawy o zmianie ustawy Prawo wodne, ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	II kwartał 2014 r.	MŚ

Tabela 19 Działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących tematycznych warunków ex-ante

Warunek ex-ante	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucja odpowiedzialna za spełnienie warunku
<p>1.1. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji</p>	<p>1) Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji, – przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój, – obejmuje mechanizm monitorowania, <p>2) Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.</p>	<p>Poziom krajowy Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw</p>	I kwartał 2014 r.	MG
		<p>Poziom regionalny Proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji rozpoczął się wraz z przyjęciem SRWP i trwa od września 2012 roku. Zapisy SRWP ustanowiły zasadę IS, służącą koncentracji i selektywności interwencji publicznej realizowanej w regionie. Szczegółową procedurę identyfikacji IS regionu przyjęto na podstawie zapisów RPS w zakresie rozwoju gospodarczego, stanowiącego uszczegółowienie SRWP w tym zakresie. SRWP oraz RPS łącznie przejęły funkcję dotychczasowej Regionalnej Strategii Innowacji. Przy określaniu celów i założeń mechanizmu, w identyfikacji IS wykorzystano rezultaty wynikające z udziału województwa pomorskiego w pilotażu realizowanym w lutym 2013 r. w ramach S3 (<i>RIS3 Strategy</i>) - <i>Smart Specialisation Platform</i>, w którym poddane one zostało m.in. tzw. <i>peer-review</i>. Wykorzystano również publikację z 2013 r., opracowaną w trakcie realizacji projektu „Pomorze 2030 – scenariusze rozwoju i kluczowe technologie”. W jego przygotowaniu uczestniczyli Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową oraz UMWP. Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, na proces identyfikacji IS składa się sekwencja następujących kroków: a) analiza konwergencji technologicznej i funkcjonalnej, która wskazuje potencjały rozwojowe województwa pomorskiego, b) konsultacje i debaty z udziałem interesariuszy budujących wielosektorowe partnerstwa na rzecz określonych IS, c) konkurs na wybór IS, oparty na założeniach i kryteriach wypracowanych w ramach kroków poprzedzających i realizowany w dwóch etapach: organizacyjnym (weryfikującym jakość partnerstw na rzecz IS) oraz merytorycznym, d) negocjacje z wybranymi partnerstwami na rzecz IS w celu uzgodnienia wielowątkowego programu działań na rzecz danej IS, e) zawarcie szeregu Porozumień na rzecz inteligentnych specjalizacji pomiędzy IZ a ww. partnerstwami. Na podstawie ww. Porozumień w wybranych PI RPO WP preferowane będą projekty</p>	IV kwartał 2014 r.	ZWP

Warunek ex-ante	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucja odpowiedzialna za spełnienie warunku
		wpisujące się w ich realizację, czyli wnoszące istotny wkład w rozwój danej IS regionu. Opisana powyżej procedura będzie podlegała przeglądowi co do zasady co dwa lata.		
3.1. Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu SBA	Konkretne działania obejmują wprowadzenie: <ul style="list-style-type: none"> – działań mających na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu SBA, – środków mających na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu SBA, – mechanizmów monitorowania procesu wdrażania programu SBA i oceny wpływu prawodawstwa na MSP. 	Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw	I kwartał 2014 r.	MG
4.1. Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków	Działania obejmują: <ul style="list-style-type: none"> – działania służące zapewnieniu wdrożenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z art. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE, – działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE. 	Nowelizacja rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej całość techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej	I kwartał 2014 r.	MiR
4.3. Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii ¹ . ¹ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16.	1) Gotowe są przejrzyste systemy wsparcia, priorytetowy lub gwarantowany dostęp do sieci oraz pierwszeństwo w dystrybucji, jak również standardowe zasady odnoszące się do ponoszenia i podziału kosztów dostosowań technicznych, które to zasady zostały podane do publicznej wiadomości, zgodnie z art. 14 ust. 1, art. 16 ust. 2 oraz art. 16 ust. 3 dyrektywy 2009/28/WE, 2) Państwo członkowskie przyjęło krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z art. 4 dyrektywy 2009/28/WE.	Przyjęcie ustawy określającej nowy system wsparcia dla OZE	2014 r.	MG

Warunek ex-ante	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucja odpowiedzialna za spełnienie warunku
6.1. Gospodarka wodna: istnienie – w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy: a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu	W sektorach wspieranych z EFRR i Funduszu Spójności państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu w stosownych przypadkach skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów.	Nowelizacja ustawy Prawo wodne	2015 r.	MŚ
	Przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE	Przygotowanie Masterplanów dla obszarów w dorzeczu Wisły i Odry będących do czasu sporządzenia aktualizacji planów gospodarowania wodami w dorzeczach (w 2015 r.) dokumentami weryfikującymi spełnianie przez projekty wymogów prawa UE	III kwartał 2014 r.	MŚ
6.2. Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	Istnienie programów zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy 2008/98/WE	Opracowanie krajowego programu zapobiegania powstawaniu odpadów	I kwartał 2014 r.	MŚ
7.1. Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i określających: a) wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 w tym priorytetów w zakresie inwestycji w: – bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR i FS oraz – wtórną łączność, b) identyfikację odpowiedniej ilości realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności, Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Przyjęcie przez RM Dokumentu Implementacyjnego dla Strategii Rozwoju Transportu	2014 r.	MiR

Warunek ex-ante	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucja odpowiedzialna za spełnienie warunku
7.2. Kolej; istnienie w kompleksowym planie/kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego – szczebel regionalny i lokalny), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.	<ol style="list-style-type: none"> Istnienie w określonych powyżej planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i identyfikującej odpowiednią ilość realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem), Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów. 			
8.2. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu	Gotowe są strategiczne ramy polityki na rzecz wspierania nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu obejmujące działania łączące odpowiednie usługi rozwoju przedsiębiorstw i usługi finansowe (dostęp do kapitału), w tym – w razie konieczności – kontakty w celu zaangażowania grup lub obszarów w niekorzystnej sytuacji .	Przyjęcie przez RM Programu Rozwoju Przedsiębiorstw	I kwartał 2014 r.	MG
		Przygotowanie i przyjęcie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej	I kwartał 2014 r.	MPiPS
		Przygotowanie i przyjęcie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej	II kwartał 2014 r.	MPiPS
9.1. Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy	<ol style="list-style-type: none"> Gotowe są krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz ograniczania ubóstwa, które mają na celu aktywne włączenie i które: <ol style="list-style-type: none"> zapewniają wystarczające podstawy do opracowywania polityk ograniczania ubóstwa i monitorowania zmian, zawierają środki pomagające w osiągnięciu krajowego celu dotyczącego walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zgodnie z def. w krajowym programie reform), co obejmuje promowanie możliwości trwałego zatrudnienia wysokiej jakości dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób ze społeczności marginalizowanych; angażują w zwalczanie ubóstwa właściwe zainteresowane strony, w zależności od rozpoznanych potrzeb – zawierają działania umożliwiające przejście od opieki instytucjonalnej do opieki zapewnianej przez społeczności lokalne. 	Przyjęcie przez RM Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu	I kwartał 2014 r.	MPiPS

Warunek ex-ante	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucja odpowiedzialna za spełnienie warunku
	2) Na wnioski i w uzasadnionych przypadkach zainteresowane strony otrzymają wsparcie przy składaniu wniosków dot. projektów oraz przy wdrażaniu wybranych projektów i zarządzaniu nimi.			
9.3. Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	<p>1) Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych, – działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury, – system monitorowania i przeglądu. <p>2) Państwo członkowskie lub region przyjęły ramy określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej.</p>	Opracowanie dokumentu <i>Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe Ramy Strategiczne</i>	I kwartał 2014 r.	MZ
10.2. Szkolnictwo wyższe: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania uczestnictwa w szkolnictwie wyższym, podnoszenia jego jakości i skuteczności, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	<p>Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki na rzecz szkolnictwa wyższego, które obejmują:</p> <p>1) w razie potrzeby działania zmierzające do zwiększenia uczestnictwa w szkolnictwie wyższym i uzyskiwania wyższego wykształcenia, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększają uczestnictwo w szkolnictwie wyższym wśród grup o niskich dochodach i innych grup niedostatecznie reprezentowanych, w szczególności osób znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym osób ze społeczności marginalizowanych, – zmniejszają odsetek osób przedwcześnie porzucających naukę/poprawiają wskaźniki ukończenia nauki, <p>2) zachęcają do wprowadzania innowacyjnych treści programowych i projektów programów,</p> <p>3) działania mające na celu zwiększanie szans na zatrudnienie i przedsiębiorczości, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zachęcają do rozwoju umiejętności o charakterze ogólnym, w tym przedsiębiorczości, w odpowiednich programach szkolnictwa wyższego, – eliminują różnice istniejące między kobietami a mężczyznami w zakresie wyborów dotyczących nauki i zawodu. 	Przyjęcie przez RM Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego	I połowa 2014 r.	MNiSW we współpracy z MPiPS

SEKCJA 10. REDUKCJA OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH Z PUNKTU WIDZENIA BENEFICJENTA

1. Większość obowiązków leżących po stronie beneficjentów wynika wprost z przepisów prawa UE oraz krajowego. W związku z tym działania mające na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów RPO WP podejmowane będą tylko w zakresie możliwym do modyfikacji ze strony IZ.
2. IZ RPO WP będzie kontynuowała działania zmierzające do wprowadzenia możliwie najszerszego katalogu uproszczeń dla beneficjentów. Działania te dotyczyć będą w szczególności:
 - a) wprowadzenia elektronicznej komunikacji beneficjentów z instytucjami systemu zarządzania i wdrażania RPO WP,
 - b) zapewnienia kompleksowej informacji za pośrednictwem sieci punktów informacyjnych i mediów społecznościowych, w tym rozbudowa portalu internetowego dotyczącego wszystkich programów operacyjnych realizowanych w regionie,
 - c) prowadzenia szkoleń i spotkań informacyjnych dla beneficjentów dotyczących aplikowania, realizacji, rozliczania, sprawozdawczości i kontroli projektów realizowanych w ramach RPO WP,
 - d) koncentracji sprawozdawczości na gromadzeniu danych najistotniejszych z punktu widzenia monitorowania RPO WP,
 - e) uproszczenia procedur realizacji i rozliczenia projektów, w tym m.in. zastosowania stawek ryczałtowych dla projektów generujących dochód i rozbudowy systemu zaliczkowego,
 - f) zastosowania zasad prostej polszczyzny w dokumentach kierowanych do beneficjentów.
3. Ponadto w województwie pomorskim uruchomiona została baza PROJEKTY 2020, która ma na celu przygotowanie maksymalnej liczby jak najlepszych przedsięwzięć (w szczególności kompleksowych) do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020. Przedsięwzięcia te powinny być zgodne z celami SRWP i RPS oraz wpisywać się w cele określone na poziomie UE. Baza obejmuje przedsięwzięcia znajdujące się na różnych etapach przygotowania do realizacji.
4. W trakcie realizacji Programu planuje się regularne prowadzenie oceny obciążeń administracyjnych nakładanych na beneficjentów, a także działania służące ich zmniejszeniu i upowszechnianiu dobrych praktyk.

SEKCJA 11. ZASADY HORYZONTALNE

Sekcja 11.1. Zrównoważony rozwój

1. Na gruncie RPO WP ideę rozwoju zrównoważonego należy łączyć z jednym z priorytetów Strategii EUROPA 2020, gdzie dążenie do rozwoju zrównoważonego polega głównie na wspieraniu gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Zasada zrównoważonego rozwoju określona jako osiągnięcie trwałej poprawy poziomu życia mieszkańców wymaga rozwoju realizowanego przy zapewnieniu równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej, jest także jedną z zasad horyzontalnych realizacji SRWP, której to strategii RPO WP będzie jednym z narzędzi wdrażania.
2. Zasada zrównoważonego rozwoju została uwzględniona w RPO WP w następujących Priorytetach:
 - a) OP 1. *Komercjalizacja wiedzy* – w zakresie wspierania i rozwoju innowacji oraz transferu wiedzy do gospodarki, gdzie preferowane będą przedsięwzięcia przyczyniające się do oszczędności surowców i energii oraz ograniczenia emisji szkodliwych substancji do środowiska,
 - b) OP 2. *Przedsiębiorstwa* – w zakresie wdrażania nowych rozwiązań proekologicznych, zapobiegania powstawania i ograniczeniu emisji do środowiska oraz racjonalnej gospodarce zasobami i surowcami naturalnymi (ograniczeniu wodochłonności, materiałochłonności, transportochłonności i energochłonności procesów produkcyjnych, poprawie efektywności energetycznej), wdrażania systemów zarządzania środowiskowego oraz w obszarze przygotowania terenów inwestycyjnych i tworzenia stref przemysłowych gdzie preferowane będą projekty uwzględniające wymogi kształtowania ład przestrzennego i niewpływające negatywnie na jakość przestrzeni oraz środowiska,
 - c) OP 3. *Edukacja* / OP 4. *Kształcenie zawodowe* – w zakresie podnoszenia poziomu kompetencji i umiejętności na każdym etapie kształcenia,
 - d) OP 5. *Zatrudnienie* – w zakresie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy, godzenie życia zawodowego i prywatnego, adaptację pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce oraz programy zdrowotne,
 - e) OP 6. *Integracja* – w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - f) OP 7. *Zdrowie* – w zakresie zapewnienia dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych,
 - g) OP 8. *Konwersja* – w zakresie wsparcia zatrudnienia z uwzględnieniem specyfiki przestrzennej najistotniejszych obszarów problemowych występujących w województwie pomorskim – w szczególności zdegradowanych obszarów miast oraz obszarów o nie w pełni uruchomionych potencjalach, w tym zdegradowanych obszarach cennych kulturowo poprzez poprawę ich stanu,
 - h) OP 9. *Mobilność* – w zakresie niskoemisyjnego transportu miejskiego przyczyniającego się do redukcji negatywnych oddziaływań środowiskowych związanych ze zmniejszeniem zapotrzebowania na wykorzystanie indywidualnych środków transportu samochodowego, a także w zakresie rozbudowy regionalnej infrastruktury transportu kolejowego,
 - i) OP 10. *Energia* – w zakresie efektywności energetycznej, wykorzystania OZE oraz redukcji emisji pozwalających na obniżenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, pochodzącej z produkcji energii oraz ograniczenia tzw. niskiej emisji,,
 - j) OP 11. *Środowisko* – w zakresie odporności na klęski żywiołowe, adaptacji do zmian klimatu, efektywności wykorzystania zasobów w szczególności przygotowania do ponownego użycia

i recyklingu odpadów, budowy infrastruktury odbioru i oczyszczania ścieków oraz ochrony różnorodności biologicznej.

3. W przedsięwzięciach realizowanych w ramach RPO WP uwzględniona będzie kwestia łagodzenia i adaptacji do zmian klimatu.
4. IZ RPO WP będzie zachęcała beneficjentów do stosowania zasad polityki zielonych zamówień publicznych.

Sekcja 11.2. Równość szans i zapobieganie dyskryminacji

1. Dla zapewnienia równych szans wszystkim grupom, w szczególności narażonym na dyskryminację, w ramach RPO WP podjęte zostaną działania służące:
 - a) sprofilowaniu prowadzonej interwencji (zarówno z EFRR, jak i EFS),
 - b) zapewnieniu właściwego przebiegu procesu przygotowania i realizacji Programu.
2. Do głównych grup narażonych na dyskryminację w regionie należą: osoby młode (do 30 roku życia), starsze (50+), a także długotrwale bezrobotne, z niepełnosprawnościami, biernie zawodowo oraz wykluczone społecznie i zagrożone takim wykluczeniem.
3. Zgodnie z zapisami SRWP zasada równości szans i zapobiegania dyskryminacji potraktowana zostanie horyzontalnie i znajdzie odzwierciedlenie we wszystkich projektach dofinansowanych w ramach Programu. W szczególności zasada ta realizowana będzie poprzez następujące OP RPO WP:
 - a) OP 3. *Edukacja* – w zakresie wyrównywania dostępu do wysokiej jakości edukacji, a także pełnego włączenia uczniów z niepełnosprawnościami i zaburzeniami rozwoju,
 - b) OP 5. *Zatrudnienie* – poprzez koncentrację działań w zakresie aktywizacji zawodowej na grupach defaworyzowanych oraz wspieranie działań na rzecz godzenia życia zawodowego i prywatnego,
 - c) OP 6. *Integracja* – poprzez kompleksowe działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób biernych zawodowo oraz wykluczonych społecznie i zagrożonych takim wykluczeniem (w tym wsparcie dla podmiotów ekonomii społecznej) oraz poprawę dostępności do usług społecznych,
 - d) OP 7. *Zdrowie* – poprzez działania ukierunkowane na poprawę dostępności do wysokiej jakości usług zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych,
 - e) OP 8. *Konwersja* – poprzez aktywizację społeczno-zawodową grup defaworyzowanych zamieszkujących zdegradowane (społecznie i gospodarczo) obszary miejskie,
 - f) OP 9. *Mobilność* – poprzez wspieranie rozwoju transportu zbiorowego, który sprzyja poprawie mobilności zawodowej i aktywności społecznej mieszkańców regionu.
4. Ponadto, w RPO WP zawarto szereg preferencji sprzyjających realizacji projektów przez organizacje pozarządowe, w tym także przez organizacje zajmujące się kwestią przeciwdziałania dyskryminacji oraz wyrównywania szans osób z grup narażonych na nierówne traktowanie.
5. W procesie przygotowania i realizacji RPO WP zapewnione zostanie m.in.:
 - a) włączenie organizacji pozarządowych związanych z problematyką przeciwdziałania dyskryminacji i wykluczenia społecznego w prace Komitetu Monitorującego,
 - b) uwzględnienie zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji w procesie wyboru projektów,
 - c) prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji.

Sekcja 11.3. Równość płci

1. Zasada równości płci jest powiązana z zasadą równości szans i zapobiegania dyskryminacji. Działania podejmowane na rzecz realizacji obu ww. zasad powinny być zatem skoordynowane.
2. W celu zapewnienia równości płci w ramach RPO WP podjęte zostaną działania służące:
 - a) sprofilowaniu prowadzonej interwencji (zarówno z EFRR, jak i EFS),
 - b) zapewnieniu właściwego przebiegu procesu przygotowania i realizacji RPO WP.
3. Zgodnie z zapisami SRWP zasada równości płci potraktowana zostanie horyzontalnie i powinna mieć odzwierciedlenie we wszystkich projektach dofinansowanych w ramach RPO WP. W szczególności zasada równości płci realizowana będzie poprzez następujące OP RPO WP:
 - a) OP 5. *Zatrudnienie* – poprzez koncentrację działań w zakresie aktywizacji zawodowej na grupach defaworyzowanych (w tym kobietach), wspieranie działań na rzecz godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz podejmowania działań na rzecz wydłużania aktywności zawodowej pracowników z uwzględnieniem specyfiki i uwarunkowań każdej z płci,
 - b) OP 6. *Integracja* – poprzez kompleksowe działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób biernych zawodowo (w tym kobiet) oraz tworzenie odpowiednich warunków sprzyjających poprawie dostępności i jakości opieki nad osobami zależnymi,
 - c) OP 7. *Zdrowie* – poprzez działania ukierunkowane na poprawę dostępności do wysokiej jakości usług zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych.
4. Ponadto, w RPO WP zawarto szereg preferencji sprzyjających realizacji projektów przez organizacje pozarządowe, w tym także przez organizacje zajmujące się kwestią równości płci.
5. W procesie przygotowania i realizacji RPO WP zapewnione zostanie m.in.:
 - a) włączenie organizacji pozarządowych związanych z problematyką równości płci w prace Komitetu Monitorującego,
 - b) uwzględnienie zasady równości płci w procesie wyboru projektów,
 - c) prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących zasady równości płci, np. poprzez specjalne inicjatywy kierowane do osób powracających na rynek pracy.

SEKCJA 12. ELEMENTY DODATKOWE

Sekcja 12.1. Wykaz dużych projektów zaplanowanych do realizacji w okresie 2014-2020

Wstępnie nie zidentyfikowano dużych projektów w RPO WP.

Sekcja 12.2. Ramy wykonania Programu

Zgodnie z informacją przy opisie OP.

Sekcja 12.3. Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie Programu

Uzupełniająco do informacji zawartych w Sekcji 7.2.1 poniżej przedstawiono listę uczestników konsultacji społecznych projektu RPO WP, którzy zgłosili uwagi do dokumentu:

1. Akademia Piłkarska Lechia Gdańsk
2. Akademia Pomorska w Słupsku
3. Biały Tomasz
4. Biuro Inwestycji Euro Gdańsk 2012 Sp. z o.o.
5. Biuro Projektowo-Doradcze EKO-KONSULT
6. Black Pearls Sp. z o.o.
7. CARITAS Archidiecezji Gdańskiej
8. Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych
9. Centrum Techniki Okrętowej S.A.
10. Demski Patryk
11. ECO Malbork Sp. z o.o.
12. EDF Wybrzeże S.A.
13. Federacja Zielonych GAJA
14. Firma ConVoco – Consulting for Sustainable Development Sp. z o.o. (oraz projekt Baltic Sea Region Bioenergy Promotion 2)
15. Fundacja Gospodarcza w Gdyni
16. Fundacja Lokalna Grupa Działania – Naszyjnik Północy
17. Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii
18. Fundacja Partnerstwo Dorzecze Słupi
19. Fundacja SPEKTRUM CWWM (oraz projekt Baltic Sea Region Bioenergy Promotion 2)
20. Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o.
21. Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o.
22. Gdański Obszar Metropolitalny (Miasto Gdańsk)
23. Gdański Uniwersytet Medyczny
24. Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Gdańsku
25. Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego
26. Gmina Borzytucho
27. Gmina Bytów
28. Gmina Cewice
29. Gmina Czarna Dąbrówka
30. Gmina Glówczyce
31. Gmina Kartuzy
32. Gmina Kępice

33. Gmina Kobylnica
34. Gmina Koczała
35. Gmina Kolbudy
36. Gmina Kolczygłowy
37. Gmina Rzeczenica
38. Gmina Sierakowice
39. Gmina Starogard Gdański (Miejski Obszar Funkcjonalny Starogardu Gdańskiego)
40. Gmina Stężycza
41. Gmina Studzienice
42. Gmina Sulęcyno
43. Gmina Szemud
44. Gmina Sztutowo
45. Gmina Żukowo
46. Gminna Biblioteka Publiczna w Koczale
47. Gminne Centrum Kultury i Promocji w Kobylnicy
48. Gminny Ośrodek Kultury w Kolczygłowach
49. HUMANEO
50. Inkubator Przedsiębiorczości Cierzenie
51. Instytut Elektrotechniki Oddział w Gdańsku
52. Instytut Maszyn Przepływowych PAN
53. Kallas Wojciech
54. Kapłan Ewa
55. Knitter Renata
56. Koło gdańskie Partii Zieloni
57. Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku
58. Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku
59. Lewko Przemysław
60. Lokatorsko-Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa „Morena”
61. Marchlewicz Przemysław
62. Marcinkowski Stanisław
63. Masik Grzegorz
64. Maszoperia Pomorskich Lokalnych Grup Rybackich (Północnokaszubskiej LGR, Słowińskiej Grupie Rybackiej, LGR Kaszuby, LGR Mòrénka, LGR Pojezierze Bytowskie, LGR Brać Mierzei, LGR Pojezierze Krajeńskie , LGR Pradolina Łeby)
65. Miasto Chojnice
66. Miasto Gdańsk
67. Miasto Gdynia
68. Miasto Gdynia (Komisja Strategii i Polityki Gospodarczej Rady)
69. Miasto i Gmina Debrzno
70. Miasto i Gmina Sztum
71. Miasto Kościerzyna
72. Miasto Malbork (Miejski Obszar Funkcjonalny)
73. Miasto Słupsk
74. Miasto Sopot
75. Miasto Starogard Gdański (Miejski Obszar Funkcjonalny Starogardu Gdańskiego)
76. Miasto Ustka
77. Miasto Wejherowo
78. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie
79. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gdańsku

80. Miejskie Przedsiębiorstwo Ciepłowniczo-Komunalne „Koksik” Sp. z o.o. w Redzie
81. Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Sp. z o.o. w Kościerzynie
82. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Lęborku
83. Ministerstwo Edukacji Narodowej
84. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
85. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
86. Ministerstwo Środowiska
87. Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy Akwarium Gdynskie MIR-PIB
88. Muzeum Narodowe w Gdańsku
89. Muzeum w Lęborku
90. Narodowy Fundusz Zdrowia Pomorski Oddział Wojewódzki w Gdańsku
91. NOMIKOS Karol Schramke
92. Ogólnopolska Izba Gospodarcza Wyrobów Medycznych POLMED
93. ORCHIS Energia Sopot Sp. z o.o. w Sopocie
94. OWES Dobra Robota
95. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Pomorski
96. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
97. Politechnika Gdańska
98. Polska Spółka Gazownictwa sp z o.o. Oddział w Gdańsku
99. Polskie Centrum Opieki Sp. z o.o
100. Polskie Stowarzyszenie Turystyki Medycznej
101. Polskie Towarzystwo Morskiej Energetyki Wiatrowej
102. Polskie Towarzystwo Programów Zdrowotnych
103. Pomorska Izba Rzemieślnicza MSP
104. Pomorska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej w Gdańsku
105. Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku
106. Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności
107. Pomorskie Towarzystwo Miłośników Kolei Żelaznych, Żuławska Kolej Dojazdowa
108. Powiat Bytowski
109. Powiat Człuchowski
110. Powiat Kościerski
111. Powiat Kwidzyński
112. Powiat Malborski
113. Powiat Słupski
114. Powiat Starogardzki (Miejski Obszar Funkcjonalny Starogardu Gdańskiego)
115. Powiat Sztumski
116. POZIOM Piotr Poziomski
117. Pracodawcy Pomorza
118. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „PEC” Sp. z o.o. w Kwidzynie
119. Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej sp. z o.o. w Gdyni
120. Przedsiębiorstwo Usług Energetycznych i Komunalnych „UNIKOM” Sp. z o. o. w Gdańsku
121. Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza
122. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku
123. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lęborku
124. Słowiński Park Narodowy
125. Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno”
126. Stowarzyszenie „Naju Checz”
127. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka Pojezierze Krajeńskie

128. Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby
129. Sulikowski Grzegorz
130. Telewizja Polska S.A.
131. Towarzystwo Budownictwa Społecznego "Motława" Sp. z o.o.
132. Twardowski Jan
133. Uniwersytet Gdański
134. Wieliński Kazimierz
135. Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Gdańsku
136. Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Gdańsku
137. Wysocki Marek
138. Zakład Energetyki Ciepłej STAR-PEC Sp. z o.o. w Starogardzie Gdańskim
139. Zakład Energetyki Ciepłej Tczew Sp. z o.o. w Tczewie
140. Zarudski Ryszard
141. Związek Gmin Pomorskich
142. Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć
143. Związek Stowarzyszeń Pomorska Sieć Leader

Ponadto projekt RPO WP był konsultowany na forum licznych gremiów o charakterze regionalnym:

1. Forum Partnerstw
2. Komitet Monitorujący RPO WP
3. Konwent Samorządowców Powiatu Słupskiego
4. Pomorska Grupa Kompetencji Klastrowych
5. Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego
6. Pomorska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT
7. Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych
8. Przedstawiciele instytucji rynku pracy
9. Przedstawiciele LGD/LGR
10. Rada Programowa RPS Aktywni Pomorzanie
11. Rada Programowa RPS Ekoefektywne Pomorze
12. Rada Programowa RPS Mobilne Pomorze
13. Rada Programowa RPS Pomorska Podróż
14. Rada Programowa RPS Pomorski Port Kreatywności
15. Rada Programowa RPS Zdrowie dla Pomorzan
16. Rada Rektorów Województwa Pomorskiego
17. Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego
18. Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
19. Zespół Zadaniowy ds. opracowania Wojewódzkiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014-2020
20. Zespół Zadaniowy ds. Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020